T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
DOKTORA TEZİ

LİBYA'DA TARIMSAL YAYIMIN VERİMLİLİĞİ VE ETKİNLİĞİ ÜZERİNE EĞİTİMİN ETKİSİ

Saad. S. Faraj MADI

Danışman	**Prof. Dr. Yaşar AKTAŞ**
Jüri Üyesi	**Prof. Dr. Kutay OKTAY**
Jüri Üyesi	**Doç. Dr. Tolga ULUSOY**
Jüri Üyesi	**Dr. Öğr. Üyesi Şahin ÇADIRCI**
Jüri Üyesi	**Dr. Öğr.Üyesi Gulzira ZHAXYGULOVA**

KASTAMONU - 2018

TEZ ONAYI

Saad. S. Faraj MADI tarafından hazırlanan **"Libya'da Tarımsal Yayımın Verimliliği ve Etkinliği Üzerine Eğitimin Etkisi"** adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde savunulmuş ve oy birliği ile Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalı**'nda **DOKTORA TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman	Prof. Dr. Yaşar AKTAŞ Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Kutay OKTAY Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Tolga ULUSOY Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Şahin ÇADIRCI Karabük Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Gulzira ZHAXYGULOVA Karabük Üniversitesi	.....

28/08/2018

Enstitü Müdürü	Prof. Dr. Cevdet YAKUPOĞLU	.....

TAAHÜTNAME

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildirir ve taahhüt ederim.

İmza
Saad. S. Faraj MADI

TEŞEKKÜR

En başta, Danışmanım Prof. Dr. Yaşar AKTAŞ'a ve Libya'da yürütülen saha çalışmalarında bana rehberlik eden ve tezi gözden geçeirme konusunda değerli zamanını bana ayıran Prof. Dr. Amer Maqri'e içten teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Değerli zamanlarının önemli bir bölümünü tezimi gözden geçirip değerlendirmeye ve göz ardı ettiğim hususları tespit ederek bana yapıcı önerilerde bulunan Doç. Dr. Tolga ULUSOY ve Dr. Salman SARBEK'e saygılarımı sunarım. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün tüm çalışanlarına ve verdiği destek için kardeşim ve aynı zamanda meslektaşım olan Dr. Mustafa Hadi el-Saadi'ye teşekkürlerimi sunarım..

Tarımsal Yayımlar Genel Müdürlüğü, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Genel Müdürü Mühendis Kamel Mosbah Benaissa'ya ve ayrıca kendilerine yöneltilen anket sorularına cevap vererek bizimle işbirliği yapan tüm tarım rehberleri ve bölüm şeflerine teşekkür ederim.

Bu mütevazı çalışmaya her ne seviyede olursa olsun katkıda bulunmuş olan ve yapıcı eleştirileriyle tezin zenginleşmesini sağlayan herkese teşekkürlerimi, şükranlarımı ve minnettarlığımı ifade eden kelimeleri bulamıyorum.

Saad. S. Faraj MADI
Kastamonu, Ağustos, 2018

ÖZET

DOKTORA TEZİ

LİBYA'DA TARIMSAL YAYIMIN VERİMLİLİĞİ VE ETKİNLİĞİ ÜZERİNE EĞİTİMİN ETKİSİ

Saad. S. Faraj MADI

Kastamonu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Yaşar AKTAŞ

Çalışma, tarım rehberi ve Yayım Dairesi Başkanlığı bölümlerinin görüşlerinin incelenmesi yoluyla, eğitimin Libya'daki tarımsal yayımın etkinliği ve etkililiği üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaca ulaşmak için çalışma, eğitim ve insan kaynakları gelişimi ve çiftçilerin eğitilmesi ve yönlendirilmesinde Tarım Rehberinin rolü ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle, bu çalışma, eğitimin tarımsal yayımın etkinliği ve etkiliği üzerindeki etkisini öğrenmemize yardımcı olacaktır. Tarımsal yayımın verimliliğini artırmak için Eğitim ve insan kaynakları geliştirme programcılarına katkı sağladı mı? Sonuçlar, insan kaynaklarının eğitimi ve geliştirilmesi ile tarımsal yayımın etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunduğuna işaret etmektedir. Mevcut eğitim seviyesi, eğitim sürecinin amaçları ve ilkeleriyle doğru orantılı mıdır? Tarımsal Yayım açısından eğitim ve insan kaynakları geliştirme sürecinin amaçları ve ilkeleri ile bilimsel ve pratik (uygulamalı) kavramlar arasında uygulanacak programcıların eğitim metotları açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Tarımsal yayım, eğitim programcıları ve insan kaynakları gelişimi için etkili olan etkili tarımsal yayım performansı nedir? Bir yandan eğitim ve insan kaynakları gelişimi arasındaki ilişki ve tarımsal uzantının etkin performansı, diğer yandan, mevcut tarımsal uzantının, eğitim programcılarının ve insan kaynakları gelişiminin etkisiz olduğunu ve mantıklı sonuçların ortaya çıktığını göstermektedir.
Araştırmacı, bu konudaki eğitim konusundaki sürekli ilerlemeyi araştırmış ve eğitim pozisyonunu içerik açısından açıklamıştır. Belirtilen unsurlar arasındaki Mickey etkileşimini ele alarak, genel eğitim sürecini iyileştirmek ve tarım sektöründeki işgücünü eğitmek için bu çalışmadan fayda sağlanabilir, özellikle de tez, bilimsel araştırmayı birbirine bağlayan örgütsel yapıyı temel almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çiftçiler, tarım, tarımsal yayım, eğitim, transfer, adaptasyon, teknoloji yayma ve benimsenme, tarımsal kalkınma, tarımsal rehberlik programları.

2018, 133 Sayfa
Bilim Kodu:

ABSTRACT

Ph.D. Thesis

THE IMPACT OF TRAINING ON THE EFFICIENCY AND EFFECTIVENESS OF SERVICES AGRICULTURE EXTENSION IN LIBYA

Saad. S. Faraj MADI
Kastamonu University
Institute of Social Sciences
Department of Business Administration
Supervisor: Prof. Dr. Yaşar AKTAŞ

The study aimed to identify the impact of training on the efficiency and effectiveness of agricultural extension in Libya, through the survey of the views of the agricultural Guide and heads of Department of Extension departments. And the Director of the Agricultural Extension Department, in order for the researcher to reach out to the study, the research problem of these The study is closely linked to training and human resource development and to the role of the agricultural Guide in educating and guiding farmers, so this study will help us to learn the impact of training on the efficiency and effectiveness of agricultural extension, the research problem has been shaped in the form of questions as follows: Did you contribute Training and human resources development programmers to increase the efficiency of agricultural extension? The results were that there were significant statistical differences between the training and development of resources of humanity and the upgrading of the efficiency and effectiveness of agricultural extension, is the existing training level commensurate with the objectives and principles of the training process In agricultural extension? So that there were no substantive differences between scientific and practical (applied) concepts with the objectives and principles of the training and human resources development process in the Agricultural Extension section and the Scientific and practical (applied) concepts and methods of training programmers to be implemented in practice. is effective agricultural extension performance effective for agricultural extension, training programmers and human resources development? The relationship between training and human resource development on the one hand and the efficient performance of agricultural extension, on the other, indicating the ineffectiveness of existing agricultural extension, training programmers and human resource development, demonstrating logical results.

The researcher tried and made the continuous progress on training on this job you have to explain the training position in terms of ingredients and dealing with Mickey interaction between the following elements could benefit from this to improve the overall training process and to train the labor force in the agricultural sector, in particular, the thesis is also based on Organizational structure that connects scientific research.

Key Words: Farmers, agriculture, agricultural extension, training, transfer, adaptation, dissemination and adoption of technology, agriculture development, agricultural guidance programs.

2018, 133 Pages
Science Code:

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ABSTRACT v
ÖZET vi
İÇİNDEKİLER vii
ŞEKİL DİZİNİ x
TABLO DİZİNİ xii
1. GİRİŞ 1
1.1. Araştırma Sorusu 1
1.2. Kavramsal Çerçeve 2
1.3. Çalışmanın Önemi 3
1.3.1. Birinci Hipotez 3
1.3.2. İkinci Hipotez 3
1.3.3. Üçüncü Hipotez 4
1.4. Kullanılan Terim ve Kavramların Tanımları 4
1.5. Çalışmanın Amaçları 4
1.6. Çalışmanın Sınırlılıkları 4
1.7. Çalışmanın Yöntemi 5
1.8. Nüfus, Evren ve Örneklem 5
1.9. Araştırma Örneklemi 6
1.10. Çalışmanın Tasarımı 6
1.10.1. Saha Araştırması Bölümü 6
2. LİBYA'DAKİ TARIMSAL YAYIMIN TEORİK, ÇALIŞMA ALANI, GENEL BİLGİLER VE LİTERATÜR İNCELEMESİ VE GELİŞME AŞAMALARI 7
2.1. Libya'ya Ait Bilgiler 7
2.2. Giriş 9
2.3. Birinci Konu: Libya'daki Tarımsal Yayım Aşamaları (Laminlrbah, 1996) 10
2.3.1. Giriş 10
2.3.2. Yayım Gelişim Aşamaları 11

2.4. İkinci Konu: Libya'da Tarımsal Bilimsel Araştırma Merkezlerinin Tarihçesi 18
2.4.1. Giriş 18
2.4.2. Tarım ve Hayvancılık Araştırma Merkezi Tarihçesi 19
2.4.3. Tarımsal Yayım ve Tarımsal Eğitim İlişkisi 20
2.5. Literatür İncelemesi 27
3. TARIMSAL YAYIM PROGRAMLARININ VE EĞİTİMİN PLANLAMASI, UYGULAMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİNDE BAZI MODELLER 35
3.1. Leagan Modeli 35
3.2. William ve Barahan Modeli 37
3.3. Bradfield Modeli 38
3.4. Powers Modeli 39
3.5. Matthews Modeli 40
3.6. Maunder Modeli 43
3.7. Besson Modeli 47
3.8. Tanoubi Modeli 54
3.9. İkinci Konu: Eğitim 63
3.9.1. Eğitimin Tanımı 63
3.9.2. Tarımsal Eğitim 64
3.9.3. Eğitimin Yedi Unsuru 66
3.9.3.1. *Eğitmen* 66
3.9.3.2. *Eğitim* 67
3.9.3.3. *Eğitim yöntemleri* 67
3.9.3.4. *Eğitimin içeriği* 68
3.9.3.5. *Eğitime yardımcı unsurlar* 68
3.9.3.6. *Genel atmosfer* 69
3.9.3.7. *Eğitim önkoşulları* 69
3.9.4. Tarımsal Teknolojinin Transferi ve Adaptasyonunda Bilimsel Araştırmaların Rolü 70
3.10. Üretim Teknolojisi Yaklaşımı 74
3.10.1. Problem Çözme Yaklaşımı ve Sonuçları 75
3.10.2. Hedef Grup Oryantasyonu 79

4. YÖNTEM 85
4.1. Giriş 85
4.2. Veri ve Bilgi Toplama Aracı ve Bu Aracın Geliştirilmesi 85
4.3. Anketin Taslak Tasarımı 85
4.4. Anketin Kesinliğinin Ölçülmesi 87
4.4.1. Anket İfadelerinin Belirlenmesi 87
4.4.2. Pilot Çalışma 88
4.4.2.1. *Pilot çalışma için örneklemin seçilmesi aşaması* 88
4.4.2.2. *Pilot çalışma örnekleminin büyüklüğü* 88
4.4.2.3. *Güvenilirlik ölçümü* 88
4.5. Geçerlilik 89
4.6. Ankete Son Halinin Verilmesi 89
4.7. Anketin Çalışma Örneklemine Dağıtılması 89
4.8. Temel Çalışma Grubu ve Örneklem 89
4.8.1. Temel Çalışma Örneklemi 89
4.9. Anket Formunun Kodlanması 91
4.10. Temel Çalışma Verilerini Analiz Etme Yöntemleri 91
4.11. Araştırmacının Karşılaştığı Zorluklar 91
5. BULGULAR VE TARTIŞMA 93
6. SONUÇ VE ÖNERİLER 118
6.1. Sonuç 118
6.2. Öneriler 119
6.3. Gelecek Araştırma ve Çalışmalar için Öneriler 120
KAYNAKLAR 122
EKLER 126
ÖZGEÇMİŞ 132

ŞEKİL DİZİNİ

		Sayfa
Şekil 2.1.	Tarımsal Rehberlik ve Medya Örgütsel Çerçevesi	17
Şekil 2.2.	İletişim sürecinin unsurları	23
Şekil 2.3.	Hedef kitlenin benimseme sürecinin aşamaları	24
Şekil 2.4.	Tam Eşleşme Durumu	25
Şekil 2.5.	Tarafsızlık Durumu	25
Şekil 2.6.	Kendiliğinden Gelişen İlişki	26
Şekil 2.7.	Araştırma ve yayım ile çiftçi kitlesi arasındaki ilişki	26
Şekil 2.8.	2.8. Mevcut durumu ve istenen durum arasındaki fark	27
Şekil 3.1.	Leagans Modeli	37
Şekil 3.2.	William ve Barahan Modeli	38
Şekil 3.3.	Bradfield Modeli	38
Şekil 3.4.	Powers Modeli	40
Şekil 3.5.	Matthews Modeli	43
Şekil 3.6.	Maunder Modeli	47
Şekil 3.7.	Besson Modeli	53
Şekil 3.8.	Amaçlar ve araçlar arasındaki ilişki	57
Şekil 3.9.	Tanoubi Modeli	60
Şekil 3.10.	Tarımsal yayım programlarının planlanmasında ve uygulanmasında Araştırmacı	63
Şekil 3.11.	Tanoubi Eğitim Modeli	64
Şekil 3.12.	Araştırmacının Eğitim Modeli	65
Şekil 3.13.	Gelişmekte Olan Ülkelerde Çok Uluslu İşletmelerin Teknoloji Seçimi ve İstihdam Yaratması	72
Şekil 3.14.	Bilimsel araştırmayı ve uzantılarını saha teknolojisine uyum ve adaptasyona bağlayan örgütsel yapı	73
Şekil 3.15.	Teknolojinin transferi ve kullanımı konusunda anasor ve üst üste çakışmaların gösterimi	74
Şekil 3.16.	"Yukarıdan Aşağı" Yayım Projelerinde Üretim- Teknoloji Yaklaşımı	76
Şekil 3.17.	"Aşağıdan Yukarı" Yayım projelerinde problem çözme yaklaşımı	77
Şekil 3.18.	Projelerde Problem Tanımının Yeri	78
Şekil 3.19.	Proje Bölgesindeki Grupların Farklılaşması	81
Şekil 3.20.	Interdirectory Modeli	83
Şekil 5.1.	Tarım Yayım Alanında Yıl olarak deneyimi	94
Şekil 5.2.	Görev	95
Şekil 5.3.	Soru 1	100
Şekil 5.4.	Soru 2	102
Şekil 5.5.	Soru 3	102

Şekil 5.6. Soru 4 103
Şekil 5.7. Soru 5 104
Şekil 5.8. Soru 6 104
Şekil 5.9. Soru 7 105
Şekil 5.10. Soru 8 107
Şekil 5.11. Soru 9 107
Şekil 5.12. Soru 10 108
Şekil 5.13. Soru 11 109
Şekil 5.14. Soru 12 109
Şekil 5.15. Soru 13 110
Şekil 5.16. Soru 14 111
Şekil 5.17. Soru 15 111
Şekil 5.18. Soru 16 112
Şekil 5.19. Soru 17 113
Şekil 5.20. Soru 18 114
Şekil 5.21. Soru 19 114
Şekil 5.22. Soru 20 115
Şekil 5.23. Soru 21 116
Şekil 5.24. Soru 22 116

TABLO DİZİNİ

		Sayfa
Tablo 5.1.	Frekans Tablosu	93
Tablo 5.2.	Tarım Yayım Alanında Yıl olarak deneyimi	93
Tablo 5.3.	Görev	94
Tablo 5.4.	Ortalamalar arasındaki farkların anlamı	96
Tablo 5.5.	Tek Örneklem İstatistikleri	96
Tablo 5.6.	Tek Örneklem Testi	96
Tablo 5.7.	Tek Örneklem İstatistikleri	97
Tablo 5.8.	Tek Örneklem Testi	97
Tablo 5.9.	Ortalamalar arasındaki farkların anlamı	97
Tablo 5.10.	Ortalamalar arasındaki farkların anlamı	98
Tablo 5.11.	Tek Örneklem İstatistikleri	98
Tablo 5.12.	Tek Örneklem Testi	98
Tablo 5.13.	Tanımlayıcı istatistikler 1	99
Tablo 5.14.	Tanımlayıcı istatistikler 2	99
Tablo 5.15.	Çiftçilere doğrudan eğitim vermek için veya daha sonra çiftçilerde iyi olan yayım işçilerine eğitim vermek için hangisi daha iyi bir yol	100
Tablo 5.16.	Tanımlayıcı istatistikler 3	101
Tablo 5.17.	Tanımlayıcı istatistikler 4	106
Tablo 5.18.	Tanımlayıcı istatistikler 5	113

1. GİRİŞ

Dünya, yirminci yüzyılın son yıllarında ve yirmi birinci yılın başlarında geleneksel tarımın yatay olarak genişlemesi için geri kazanılması ve geliştirilmesi için yeterli çaba gösterildiğine tanıklık etmiştir. Bu da ekili alanı arttırmak ve hektar başına dikey olarak artmak demektir. Verimli tarıma elverişli arazilerin yaklaşık 3,5 milyar hektar olduğu ve şu anda 800 milyon hektarının sömürüldüğü tahmin edilmektedir. Tarım alanlarına tarımsal mekanizasyon alanında son yeniliklerin ve bilimsel ve teknolojik gelişmelerin aktarılması ve uygulanması yoluyla miktar ve kalitede daha yüksek hedeflere ulaşmak amaçlanmaktadır.

Libya devleti, geleneksel tarımdan modern tarıma geçmek için gerekli olan ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkıda bulunmak noktasında diğer sektörlerle desteklenen tarım sektörünün doğal dönüşümü için güçlü bir ekonomik tarım zemini oluşturmak amacıyla tarım sektörüne odaklanmıştır.

Libya'daki köylüler, tahıl hasatında kullanılan tarımsal makinelerin verimliliğinin düşük olması nedeniyle, farklı türdeki tahıl ürünlerinin azalması ve belirgin hedeflerin ulaşılaması sorunlarıyla karşı karşıyadır ve bu durumdaa dolayısıyla genel olarak ülke ekonomisine yansımaktadır.

Dolayısıyla bu çalışma, bilimsel olarak uygun çözümleri bulmak ve ortaya koymak için araştırmacı tarafından Libya'daki uygulamalar doğrultusunda yapılan bir girişimdir ve tarım makinaları için düşük alan verimliliğine yol açan en önemli problemleri ve kısıtlamaları aşmak için öneriler getirmeyi amaçlamaktadır.

1.1. Araştırma Sorusu

Libya'daki tarımsal üretim, gıda ürünleri için çok önemli bir kaynaktır. Ne yazık ki, yerel bazda üretilen ürünler halkın ihtiyaçları için yeterli değildir. Tarımdaki zayıflığın pek çok nedeni vardır. Yayım hizmetleri, çiftçiler ve tarım araştırma merkezleri arasındaki boşluk nedeniyle ve tarımsal yayım ekiplerinin etkileşime girmeleri ve çiftçileri yeni teknolojiyi kabul etmeye ikna etmelerinin yetersizliği ile

karşı karşıyadır. Dolayısıyla bu çalışma, insan kaynaklarının tarımsal yayılmaya olan etkisini tartışacaktır.

S1: Bir taraftan Tarımsal Yayım Merkezi ile çiftçi arasında, diğer yanda tarımsal araştırma merkezi arasında bir boşluk vardır. Libya'da tarımsal yayım çalışmalarının performans verimliliğini artıran insan eğitimi ve gelişiminin etkisi nedir?
S2: Eğitim ve insan kaynakları geliştirme programları, tarımsal yayımın verimliliğinin artmasına katkıda bulundu mu?
S3: Mevcut eğitim programlarının düzeyi, tarımsal yayımdaki eğitim sürecinin amaçları ve ilkeleriyle tutarlı mı?
S4: Tarımsal yayımın, eğitim programlarının ve insan kaynakları gelişiminin etkin bir şekilde genişletilmesi için etkili bir performans var mı?
S5: Çiftçileri doğrudan eğitmek veya daha sonra çiftçiye iyi giden uzatma işçilerini eğitmek için hangi yol daha iyidir?
S6: Tarım eğitmenleri için bilimsel ve sistematik eğitim programları ve eğitim projeleri var mı?

1.2. Kavramsal Çerçeve

- **Birinci Bölüm**: Tarımsal Yayım.

Birinci Altbaşlık: Libya'da Tarımsal Yayım Aşamaları.
İkinci Altbaşlık: Libya'da Bilimsel Tarım Araştırma Merkezinin Kuruluş Tarihi

- **İkinci Bölüm**: Eğitim.

Birinci Altbaşlık: Eğitim tanımı, hedefleri ve felsefesi.
İkinci Altbaşlık: Beceri eğitiminde ve insan kaynaklarının geliştirilmesindeki son eğilimler.
Üçüncü Altbaşlık: Tarım Eğitimi.

- Tarımsal Yayım çalışmaları eğitimi ve verimliliğini artırma arasındaki ilişki.
- Tarımsal yokoluş tanımı, amaçları ve felsefesi.

1.3. Çalışmanın Önemi

Araştırmanın önemi, tarımsal yayım hizmetlerinde çalışan insan kaynaklarının eğitiminin önemini tartışan ilk çalışma olmasından kaynaklanmaktadır. Bunun yanında ayrıca çalışma şu noktalar açısından önemlidir:

- Bu, alana katkıları ve Libya'daki tarımsal yayılım çalışanlarının verimliliğinin analiz edilmesi açısından önemli bir araştırmadır ve mevcut eğitim programlarındaki eksiklik ve zayıflıkları ve bunların olumsuz etkilerini belirlemeyi hedeflemektedir.
- Bu çalışma, tarımsal yayım ve eğitim ilişkisi alanındaki araştırma ve analizle ilgili olarak Libya'da bu konuyla ilgili ilk olma özelliği taşıması açısından önemlidir.
- Tarımsal yayım aktörlerinin performansının verimliliğini artırmak, üretkenliği artırmak ve istenen en yüksek hedeflere erişmek için tarım sektörüne ön şart ve desteği temsil etmektedir.
- Bu çalışma ayrıca literatürdeki boşluğu doldurma, tarımsal yayım alanında gelişmiş eğitim yöntemlerinin tarım alanlarındaki üretkenliği artırmada oynadığı rolü ortaya koyma açısından önem arz etmektedir.

1.3.1. Birinci Hipotez

İnsan kaynaklarının eğitimi ve geliştirilmesi ile tarımsal yayım aktörlerinin etkinliğinin artırılması arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır.

1.3.2. İkinci Hipotez

Bilimsel ve pratik (uygulamaya yönelik) kavramlar arasında, çalışma alanı kapsamında Tarımsal Yayım bölümünde ve eğitimlerinde kavramlar ile bilimsel ve pratik yöntemler (uygulamaya yönelik) arasındaki eğitim sürecinin ve insan kaynaklarının geliştirilmesinin amaçları ve ilkeleri arasında temel bir fark bulunmamaktadır.

1.3.3. Üçüncü Hipotez

Bir tarafta insan kaynaklarının geliştirilmesi ve öte yanda tarımsal yayının performansının etkinliği arasındaki ilişki.

1.4. Kullanılan Terim ve Kavramların Tanımları

Bu, araştırmacı tarafından kullanılan terminolojiyi ve kavramları belirler,böylelikle her yanlış anlamanın önüne geçerek belirsizlikleri netleştirmek ve anlamları kesin olarak belirlemek için her bir terim tanımlanarak çalışmaya dahil edilecektir. Bu nedenle araştırmacı aşağıdaki yöntemleri kullanacaktır:

- Aynı alana ait sözlük tanımı.
- Araştırma sorununun ve genel olarak çalışmanın tutarlı olduğu operasyonel tanımlar.

1.5. Çalışmanın Amaçları

Çalışma aşağıdaki hedeflere ulaşmayı amaçlamaktadır:

- Tarımsal yayım yönetimine dayanan delilleri öğrenmek, insan kaynaklarının eğitim ve gelişiminin önemini ve bunlara ne kadar önem verdiklerini öğrenmek.
- Mevcut eğitim programlarındaki zayıflıkları ve eksiklikleri tespit etmek ve bunun tarım yayım aktörlerinin performansı üzerindeki olumsuz etkilerini belirlemek.
- Şu an ve gelecek için eğitim planı hazırlanma noktasında Tarımsal Yayım ve Aashaadha Bölümü tarafından verilen eğitim yollarının ve yöntemlerinin birbirini izleyen gelişmelerin takibini yapmak.

1.6. Çalışmanın Sınırlılıkları

Araştırma konusu, esas olarak, Libya'daki tarımsal yayım çalışanlarının performansının verimliliğini artırmada eğitim ve insan kaynaklarının

geliştirilmesinin etkileri üzerine odaklandığından, zamansal ve mekansal olarak aşağıda açıklanan sınırlamaları barındırmaktadır:

- Birincisi: mekansal sınırlılıklar: Çalışma genel olarak Libya'daki tarımsal yayımı ve Trablus tarımsal yayım bürosunda çalışan tarımsal yayım işçilerini çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır.
- İkincisi: Zamansal sınırlılıklar: Çalışma 2010 ve sonraki yıllarda elde edilen verilerden yararlanacaktır.

1.7. Çalışmanın Yöntemi

Araştırmacı, bu çalışmaya uygun olması nedeniyle betimsel yöntem kullanacaktır. Bu tür araştırmalar çoğunlukla, kontrol grubu olarak tanımlanan veya bağımsız bir çalışan tarafından etkilenen ve birden fazla sayıda grubun (Örneklem) varlığı ile ilgilidir ve arama tanımında bulunması gereken diğer yan kuruluşlar tarafından da kontrol edilmektedir. Böyle bir etki için ikinci ABG'yi göstermezken belirli bir etkiyi ortaya koyan bir deney sağlanacaktır. Bu durumda, tarla verimliliği seviyesi ve bitkilerin Libya'daki üretimi göz önüne alındığında, iki grubun birbirinin aynı ve eşit olması koşuluyla, deney grubu ve kontrol grubu olarak adlandırılan gruplar oluşturulacaktır. Bu nedenle, araştırmacı aşağıdaki prosedürleri izleyecektir:

- Araştırmada kullanılan tanımlama aygıtları ve ölçüm aletleri.
- Araştırma örnekleminin seçimi.
- Alan araştırması.
- Posteriori testlerin uygulanması.
- Verileri istatistiksel olarak işlenmesi.
- Gerektiğinde çizim ve diyagramlarla birleştirilerek veri dönüşüm tablolalarının hazırlanması.

1.8. Nüfus, Evren ve Örneklem

Bu bölüm toplumsal bileşenlerin boyutlarını göstermektedir. Araştırmacı, örneklemin küçüklüğünden dolayı (40) incelenen tarımsal yayım alanındaki örneklemenin basit

bir yöntemine başvurmuştur, kapsamlı envanter metodunu benimsemiş ve orijinal evrenin (400) tarımsal yayım aktörlerinin sayısı ve ülkemiz tarafından yaşanan güvenlik koşulları ve yüksek maliyetler göz önüne alınmıştır. Hedef örneklemin ön sonuçlarını daha fazla uzman veya zaman,çaba gerektirdiğinden araştırmayı tamamlamak için daha fazla sayıda araştırmacı gerektirmektedir. Bu nedenle dış kaynak kullanarak anketler hipotezlerin test edilmesine hizmet etmesi amacıyla kullanılmıştır.

1.9. Araştırma Örneklemi

Araştırmacı rasgele örnekleme yöntemini kullandığından ve evrenin büyüklüğü ve bundan kaynaklı yüksek maliyetler ve potansiyel göz önüne alınarak rastgele çiftlikler çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmanın tamamlanması için zaman, çaba ve daha fazla araştırmacı gerektiren daha özel nitelikli bir çalışmayla hedeflenen kitleden ön sonuçlar elde etmek mümkündür. Bu nedenle, araştırmacı, okuyucuyu hipotez testine yönlendirmek için kişisel anketler sonuçlarını paylaşacaktır.

1.10. Çalışmanın Tasarımı

Araştırmacı, araştırmanın amaçlarına ulaşmak için ve bilimsel çalışmaları ayırmak için belirli bir yöntem veya yolun bulunmaması nedeniyle çalışmayı bölümlere ayırmıştır. Bölümler çalışmanın boyutuna ve araştırmanın boyutuna göre değişmektedir. İzlenecek yöntemin ve araştırmanın müfredat bölümündeki rolü dışında araştırmacı çalışmayı aşağıdaki gibi tasarlamıştır:

1.10.1. Saha Araştırması Bölümü

Çalışmanın bu bölümünde, verilerin ve bilgi toplama aracının (anketler) kullanılmasının yanı sıra, çalışma ile ilişkili bilgi ve gerçeklerin hedefler ve çalışma sorusu ışığında ön saha verileri toplanması gerekecektir. Bu amaçlar hedef örneklem grubuna bu anketler dağıtılacaktır.

2. LİBYA'DAKİ TARIMSAL YAYIMIN TEORİK, ÇALIŞMA ALANI, GENEL BİLGİLER VE LİTERATÜR İNCELEMESİ VE GELİŞME AŞAMALARI

2.1. Libya'ya Ait Bilgiler

Libya'nın coğrafi konumu, çölleri ve yarı çöl doğası, Afrika'nın kuzey kıyısının ortasındaki konumu, Akdeniz'e bakan kıyıları ve yağış ortalaması yaklaşık 200 mm / yıl olan kuzey bölgelerdeki sıcak kuru yazları ve yağışlı kışlara sahip bir iklim özelliği göstermektedir. Libya çölünün, en fazla 50 mm yağışa maruz kalan 18-30 kuzey enlem bölgesi arasında yer alması, yaz ve ilkbahar döneminde kuzey bölgelerde yıllık ortalama sıcaklık 25-45 arasında değişen Sahra'nın bir parçası olarak sonbahar ve kış aylarında 5-25 arası ortalamalar da normal kabul edilmektedir.

Son sayıma göre Libya nüfusu tarım, mera, ticaret ve geleneksel el sanatları gibi çeşitli faaliyetlerde çalışan 6.516.000 kişiden oluşmaktadır[1].

Libya ekonomisinin hacmi, petrol sektörüne dayanan ve merkezi olarak yönetilen bir ekonomi olarak yaklaşık 80 milyar dolardır (2010). Libya ekonomisi, uluslararası yaptırımların uygulanmasından ve aynı zamanda 2011 yılındaki olaylardan olumsuz etkilenmiştir. Libya'nın süre gelen hükümetleri ekonomik reformları yeniden başlatmaya çalışmışır. Libya'da eğitim, eğitim bakanlığı tarafından denetlenir ve ücretsizidr. Ayrıca, iki aşamalı bir büroktratik süreç tarafından siyaseten kontrol edilmektedir.

Genel eğitim zorunludur ve ilköğretim, hazırlık ve ikincil aşamalara ayrılmıştır.

Yükseköğretim, üniversite ve yüksek ensititüler olmak üzere ikiye ayrılmış ve yükseköğretim ve bilimsel araştırma bakanlığı tarafından kontrol edilmektedir.

[1] National Information Authority Libya (2006)

1955 yılında "Libya Üniversitesi" adıyla ilk üniversite Bingazi'de kurulmuş ve sanat ve eğitim fakültesi altında 31 (sadece erkek) öğrenciyle eğitime başlamıştır.

1973 yılında Bingazi Üniversitesi, Gar-younes üniversitesi ve Trablus üniversitesi olmak üzere iki üniversiteye bölünmüştür.

İkinci üniversite "Albaida Islamic University" isminde dini bir ibadet yeri olarak başlayıp daha sonra orta seviyede dini enstitüye dönüşen ve daha sonra da "Omar Almokhtar Üniversitesi" olarak adlandırılan üniversitedir. Omar Almokhtar 20 yıldan fazla süre boyunca İtalyanlara karşı sayısız kez savaşıp daha sonra 73 yaşında yakalanıp idam edilen bir kişidir. Omar Almokhtar'ın idam edilmesi Libya direnişini zayıflatmak ve İtalyan karşıtı hareketleri ortadan kaldırmayı amaçlamaktaydı. Ancak sonuç, İtalyanların ülkeden atılıncaya kadar devrimin devam etmesi şeklinde gerçekleşmiştir[2].

Burada, bu girişin konuyla ne alakası olduğu sorusu karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmacının bakış açısına göre cevap, tüm coğrafi, ekonomik, tarihsel ve sosyal yönleri araştırmanın konusuna bağlamakta yatmaktadır.

Tarım sektörünün, Libya devleti tarafından güçlü bir ekonomik taban oluşturmak için üzerinde yoğunlaştığı önemli bir unsur olduğu tartışmasızdır. Ancak ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkıda bulunmak için diğer sektörler arasında doğal ve öncü rol oynamak için tarım sektörünün yatay veya dikey gelişimini benimseyerek ve hektar sayısını artırmak için yeni alanları geri kazanarak geleneksel tarımdan modern tarıma geçirme yöntemine geçmesi gerekmiştir. Bu geçiş ekonomik bağımsızlığın kazanılmasına ve dış hakimiyetten kurtulmaya ve ayrıca vatandaşlar için sabit bir geliri garanti altına almaya yardımcı olacaktır, ancak, tarımsal amaçlarla çiftçilere ve çevresine ekonomik kaynaklarda optimum kullanımın sağlanmasına yönelik etkin tarımsal rehberlik uygulamaları için araştırma merkezleri mevcutsa bu durum ancak başarılabilir.

[2] National Information and Documentation Authority, Libya 2006.

Mevcut küresel koşullar ve yerel olarak kendi kendine yeterli olma ihtiyacı tarafından dikte edilen gıda güvence probleminin stratejik incelemesi, Libya'nın son 20 yılda son derece ilgi çeken gelişmekte olan ülkeler arasında birbirini izleyen gelişim planlarını benimseyerek tarımda yer aldığı açıktır. Kağıt tarım yönetiminin bir sonucu olarak dünya çapında birçok ülkede çiftçilik teknikleri geliştirilmiş, ancak Libya'da tarım, doğal çayırlarda yağmurla beslenen gruplara ve hayvancılığa hala bağımlı durumdadır.

Çiftçilik yönetimi, kümes hayvanları ve sığır yetiştiriciliği, meyve ağaçlarının dikimi gibi faaliyetleri kapsayacak şekilde gelişmiştir. Arpa ekimi, Libya'daki en önemli ürünlerden biridir ve bu ürünün ekildiği alan 1970- 2006 döneminde yaklaşık 254 bin hektardır ve aynı dönemde üretim 158.5 bin tona ulaşmıştır. Arpa taneleri ağırlıklı olarak büyükbaş hayvan beslenmesi için kullanılırken, insan için ikinci olarak kullanılır, ayrıca böğürtlen gibi arpa samanı kullanılmaktadır.

Libya'da buğday başağı, özel sektörde arpa bitkilerinden daha az üretilmektedir, ancak devlet tarafından kontrol edilen çiftliklerde yaygın olarak yetiştirilmektedir. Bunun iki çeşidi vardır, beyaz ekmek yapmak için kullanılan yumuşak olanı, sert olanı irmik ve makarna imalatında kullanılır.

Tarımsal pazarlama, Libya çiftçileri ve Libya tüketici arasındaki ilişkididen ibarettir ve tüketicilerin uygun zaman ve tarzda tüketiciye ulaşması için gereken hizmetlerden biridir.

Libya'da, tarımsal pazarlama, çiftçinin emtia için daha yüksek fiyat elde etme süreci olarak görülürken, tüccar pazarlamayı, çiftlikten başlayıp tüketiciye ulaşıncaya kadarki tüm faaliyetler ve akışla ilişkili işler anlamında en yüksek kârı elde etmek için çıktıları iyileştirmek için bir rekabet olarak görür.

2.2. Giriş

Bu bölüm, uygulanan yayım hizmetlerinin başarıları ve faaliyetlerinin doğasına ek olarak, Libya'daki tarımsal yayım hizmetlerinin ortaya çıkışını ve gelişimini gözden geçirme ve tartışmayı amaçmaktatdır.

İncelenecek olan konu, Libya'da tarımsal yayım hizmetlerinin etkinlik düzeyinin anlaşılması ve değerlendirilmesi için bir yol veya yöntemi temsil etmektedir.

1953'te ortaya çıkmasından bu yana, Libya'da tarımsal yayım, çiftçilere hizmet vermeye devam etmiştir. Bununla birlikte, tarımsal rehberlik otoritesi ve çalışanları, hizmetlerinde azalmaya yol açan bir dizi ardışık engelden geçmişlerdir ve sonuç olarak gelişmiş ülkelerde uygulanan rolünü yerine getirememişlerdir.

Bu nedenle, ortaya çıkmasının yaklaşık elli yıldan sonra ve eğitim kurumlarının çeşitlenmesiyle birlikte, tarımsal yayım hizmetleri tarımsal ortama bağlı olarak tarımsal ve sosyal kalkınma sürecinde daha geniş bir rol oynaması gerektiği görülmektedir.

Geleneksel tarım, babalardan ve atalardan devralınan deneyimlere ve becerilere bağlı olduğundan, tarımsal araştırmaların yapılmasına ek olarak tarımsal yayım hizmetinin sağlanmasını gerektiren konuyla ilgili artan nüfus taleplerini karşılamak amacı artık yeterli olmayacaktır.

Libya'da tarımsal yayım hizmetlerinin ortaya çıkışı ve gelişmesi hakkında daha iyi bir anlayış için bu bölüm iki konu başlığı altında incelenecektir. Birincisi, Libya'daki fiili tarımsal yayımı ele alırken, ikincisi Libya'daki tarımsal ve hayvansal araştırma merkezlerinin yanı sıra tarımsal fakülte ve kurumların tarihçesi, ortaya çıkışı ve gelişmesi ile ilgilenmektedir.

2.3. Birinci Konu: Libya'daki Tarımsal Yayım Aşamaları (Laminlrbah, 1996)

2.3.1. Giriş

Bu konu, Libya'da tarımsal yayımın ortaya çıkışı ve gelişmesi ile ilgilidir. Yayım programlarının başarısı, çiftçiyi ve çiftçilerin görüşlerini etkilemek ve kırsal toplumu daha iyi bir duruma dönüştürmek noktasında zaman ve çaba gerektirmektedir.

2.3.2. Yayım Gelişim Aşamaları

Libya'daki tarımsal yayım, tarım alanında bilimsel araştırmalar yoluyla düzenli olarak, gelişmiş ülkelerdeki gibi tarım talepleri ve ihtiyaçlarının yerine getirilmesi için düzenli bir gelişmeye tanık olmamıştır çünkü yakın zamana kadar tarımsal eğitim kurumları ve tarımsal araştırma merkezleri yoktu. Tarımsal yayımın etkililik düzeyini bilmek için, ortaya çıkışından bugüne kadar olan tarihini gözden geçirmek gerekmektedir.

Birinci Aşama (1953 – 1956)

Bu aşama Libya'daki tarımsal yayım için bir temel olarak düşünülebilir. Bu sistem, o zamanki teknik desteğin bir parçası olarak bir süre boyunca doğrudan denetim altındaki Libya-Amerikan işbirliği otoritesi aracılığıyla sunulmuştur. Bu dönemde tarım, eski sistemlerin kullanılmasından dolayı gelişmemiştir. Libya'nın geçen yüzyılın ikinci yarısında bağımsızlığını kazandığında, petrol henüz keşfedilmemişti ve bu nedenle bireysel gelir çok düşüktü ve ekonomik veya sosyal kalkınma yoktu, nüfusun yaklaşık% 80'i tarımda çalışıyordu (Sark & Ammeter, 2002).

Tarımsal yayımın ilk adımı, kurum ve fakültelerin eksikliği ve dolayısıyla teknik tarım kadrolarının bulunmaması nedeniyle bir dizi vasıfsız çalışan tarafından atılmıştır. O zamandaki tarım kooperatiflerinin eksikliği nedeniyle, tarımsal rehberlik yanlış anlaşılmış ve bir tarımsal yayım eğitim sistemi olarak değil, sadece bir destek programı olarak görülmüştür. Bu yanlış anlayış, modern tarım sistemlerinin, onları teşvik edecek türden katkılar sağlayarak, çiftçiler tarafından yayıldığı ve benimsediği tarımsal rehberlik kavramının yeni olmasından dolayı bir süre devam etmiştir.

İkinci Aşama (1957 – 1963)

Tarım alanındaki öncüleri yetiştirmek, biri Al-Eaweinya / Al-Marg (Al-Jabal Al-Akhder), daha sonra Basher Goudah tarım enstitüsü olarak adlandırılan diğeri Al-Gheran / Janzour / Trablus, daha sonra El-Gheran tarım enstitüsü olarak bilinecek iki tarım kurumu kurulmuştur. 1958 yılında, tarımsal rehberlik, yukarıda bahsedilen iki

enstitünün mezunu olan 50 tarımsal lider tarafından Libya'nın diğer yerlerindeki ofislerle desteklenmeye başlamıştır.

Tarımsal Yayım Otoritesi aşağıda sıralanan adımları atmıştır;

1. Tarım alanından mezunların yurt dışından geri dönüşlerini sağlamak ve onları tarımsal rehberlik programlarının oluşturulmasında ve uygulama sırasında denetlenmesinde görevlendirmek.
2. Tarım alanına öncülük etmek üzere 1958 yılında Tarım Bakanlığı tarafından Trablus'ta tarımsal bilgi bürosu kurulması.
3. 1959 yılında kültürel tarım komitesi kurulması.
4. Al-Fallah Alliby dergisinin 1961'de periyodik bir yayın olarak çıkarılmaya başlanması.
5. Bu dönemde TarablusAl-Gharb Journal dergisinde haftalık tarım sayfası çıkarılması.
6. AL-Ard Dergisi'nde mevsimlik tarım rehberliği yayınları yayınlanmaya başlanması.

Üçüncü Aşama (1964 – 1969) (Aloftay, B. (1989))

Bu dönemde devlet sistemi kuruldu (Tripoli Barka-Fezzan) ve 18 Aralık 1963'te merkezi yönetim kuruldu. Bu merkez genel müdür ve Bingazi ve Sebha'dan iki milletvekili başkanlığında Trablus'taki genel merkez ve mevcut on vilayetin her birinde bulunan bir tarım denetçisine ile tarımsal rehberlik ve medya idaresi olarak işlev görmeye başladı. Ayrıca bazı bölgelerde tarım müfettişleri görevlendirilmiş ve pilot çalışmalar başlamıştır.

Bu dönem, yoğun rehberlik faaliyetlerinin yürütülmesini sağlayan idari istikrar ile karakterize edilmiştir.

Dördüncü Alşama (1970 – 1973)

Bu dönemde tarımsal Yayım İdaresi, 1970 yılında rehberlik yönetimi ve tarım medyasının kaldırılmasının yanı sıra İtalyanlar tarafından restore edilen projelerdeki

çalışanların ve uzmanları dağıtılması gibi ağır şoklara maruz kalmıştır. Rehberlik idaresinin ortadan kaldırılmasından sonra, hizmetler asgari düzeye indirilmiş ve bakanlık komitesinden tarım politikasını incelemesi istenmiştir. Rehberlik problemlerini incelemek için alt komite oluşturulmuş ve 9 Kasım 1972 tarihli, tarımsal rehberlik otoritesinin yeniden inşası için bir öneri içeren bir rapor sunulmuştur (The Ministry of Agriculture and Agrarian Reform, 1972).

Tarım ve Tarım Reformu Bakanlığı, Libya Arap Cumhuriyeti (1972), Tarımsal Yayım Raporunu İnceleme Komisyonu Raporları

Beşinci Aşama (1974 – 1980) (Aloftay, B. (1989))

Bu dönemde, Tarım Bakanlığı örgütsel sistemi, tarımsal yayım konusunda bakanlık ve valilikler düzeyinde işbirliği için bir kamu idaresinin kurulmasını sağlamıştır. Bu dönem, aşağıdaki gibi olumlu sonuçlara yol açan somut faaliyetlere tanıklık etmiştir:

1. Rehberlik çalışmasının desteklenmesine yönelik fonların sağlanması.
2. Rehberlik ve işbirliği için kamu yönetiminde açık ve net bir örgütlü ilişkinin mevcudiyeti.
3. Tarımsal rehberlik faaliyetlerinin tarımsal işbirliği ile tarımsal kooperatifler aracılığıyla bağlanması.
4. Kamu idarelerinde ve şubelerinde nitelikli personel istihdamı ve buralarda ortaya çıkan olumlu etkiler.

Altıncı Aşama (1981 – 1990)

Bu dönemde, tarımsal ıslah ve toprak reformu sektörü (tarımsal programlar ve projeler) açısından 1981-1985 sosyo-ekonomik kalkınma planı dikkat çekicidir. Benzer şekilde çiftçiler arasında hızlı değişim için eğitilmiş bir tarımsal rehberlik personeli kurarak daha yüksek verimlilik sağlamak ve doğru güncel sistemleri ve gelişmiş tohumları kullanmaya ikna etmek amacıyla çiftçilere etkin bir tarımsal rehberlik hizmetinin planlanması ve uygulamasında programın genel hedefine ulaşması için tarımsal rehberlik ve işbirliği programı başlatılmıştır.

Bu dönemde, tarımsal araştırma enstitüsü ve tarımsal rehberlik Tarım Araştırmaları ve Tarımsal Eğitim Genel Müdürlüğü adı verilen bir yönetimde birleştirilmiştir. Planlanmadan gerçekleştirilen bu birleşme, bürokratik olarak statüsünün düşürülmesi nedeniyle tarımsal yönlendirme üzerinde kötü etkiler bırakmıştır. 1982 yılında tarımsal rehberlik bölümü, Genel Rehberlik, Eğitim ve Tarım Eğitimi Genel Müdürlüğü şeklinde bir kez daha tarımsal araştırma enstitüsünden ayrılmıştır. 1984 yılında, aynı idare "Rehberlik, eğitim ve tarım eğitimi Bürosu" olarak değiştirilmiştir.

Tarımsal rehberlik faaliyetlerinin genel tarımsal meslek konferansına aktarılması konusunda 621/1984 sayılı Tarımsal Islah ve Arazi Reformu Genel Halk Komitesi kararı ile 72/1985 sayılı karar ile değiştirilmiştir.

Bu yılın sonunda, Tarım Islahı ve Arazi Reformu Genel Halk Komitesi ve Tarım Reformu üç ay süreli profesyonel konferans verilmesi ve bu kararın uygulanmasınına yönelik bir karar çıkarmış fakat bu karar o dönemdeki Lİbya rehberlik alanında etkili bir tesir yapamamıştır.

Tarım bakanlığının kaldırılması, tarımsal rehberliğin kaldırımasını içeren genel halk kongresi 5/1986 nolu kararı ve rehberlik faaliyetlerini içermeyen tarımsal üretim için genel idare kurulmasına yönelik genel halk komitesi 168/1986 sayılı kararı Libya'daki rehberlik hizmetlerini olumsuz etkilemiştir.

1989 yılında, Tarımsal Islah ve Toprak Reformu Genel Halk Komitesi, Tarımsal Rehberlik ve İşbirliği Genel Müdürlüğü de dahil olmak üzere yeniden yürürlüğe girdi. Tarımsal rehberliğin örgütsel çerçevesinin istikrarsızlığı nedeniyle, yapılabilecekler başarılamamış ve tarımsal gelişmedeki rolü ihmal edilmiştir.

Yedinci Aşama (1991 – 2002)

Tarım Bakanlığı 1989'dan 2002'ye kadar yeniden eski haline getirilmiş olsa da, tarımsal rehberlik bakanlığın daha önce kaldırılmış olması, fon ve insan kaynaklarının eksikliği nedeniyle başarı sağlayamamıştır.

2001 yılında, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na ek olarak arazi reformu ve tarımsal üretim alanında rehberlik ve medya için plan ve programlar oluşturma ve tarımda personel becerilerini geliştirmek için medya kampanyaları ve eğitim kursları başlatılması kapasitesine sahip tarım genel idaresinin kurulmasıyla ilgili Genel Halk Komitesi 204/2001 sayılı kararı çıkarılmıştır.

Sekizinci Aşama (2003-2007)

2002 yılında, 71/2002 sayılı karar, Genel Yetkili Makam tarafından, Tarım Genel İdaresinin, Shaabia Tarım ve Hayvan Sığınağı Bakanlıklarına ait birimleriyle birlikte fesh edilmesine ilişkin olarak düzenlenmiştir. 2006 yılında Genel Halk Kongresi tarafından Genel Sekreter Kongresi tarafından 4/2006 sayılı kararname ile tarım, hayvan ve su zenginlikleri de dahil olmak üzere genel halk komiteleri tarafından yönetilecek olan sektörler belirlenmiştir.

Tarım, Hayvancılık ve Su Zenginlikleri Genel Halk Komitesini yeniden düzenlemek için 64/2006 sayılı karar, aşağıdaki kılavuzlarla tarımsal rehberlik ve medya idaresi dahil olmak üzere yeni örgütlenme çerçevesini oluşturarak Genel Halk Komitesince yayınlanmıştır.

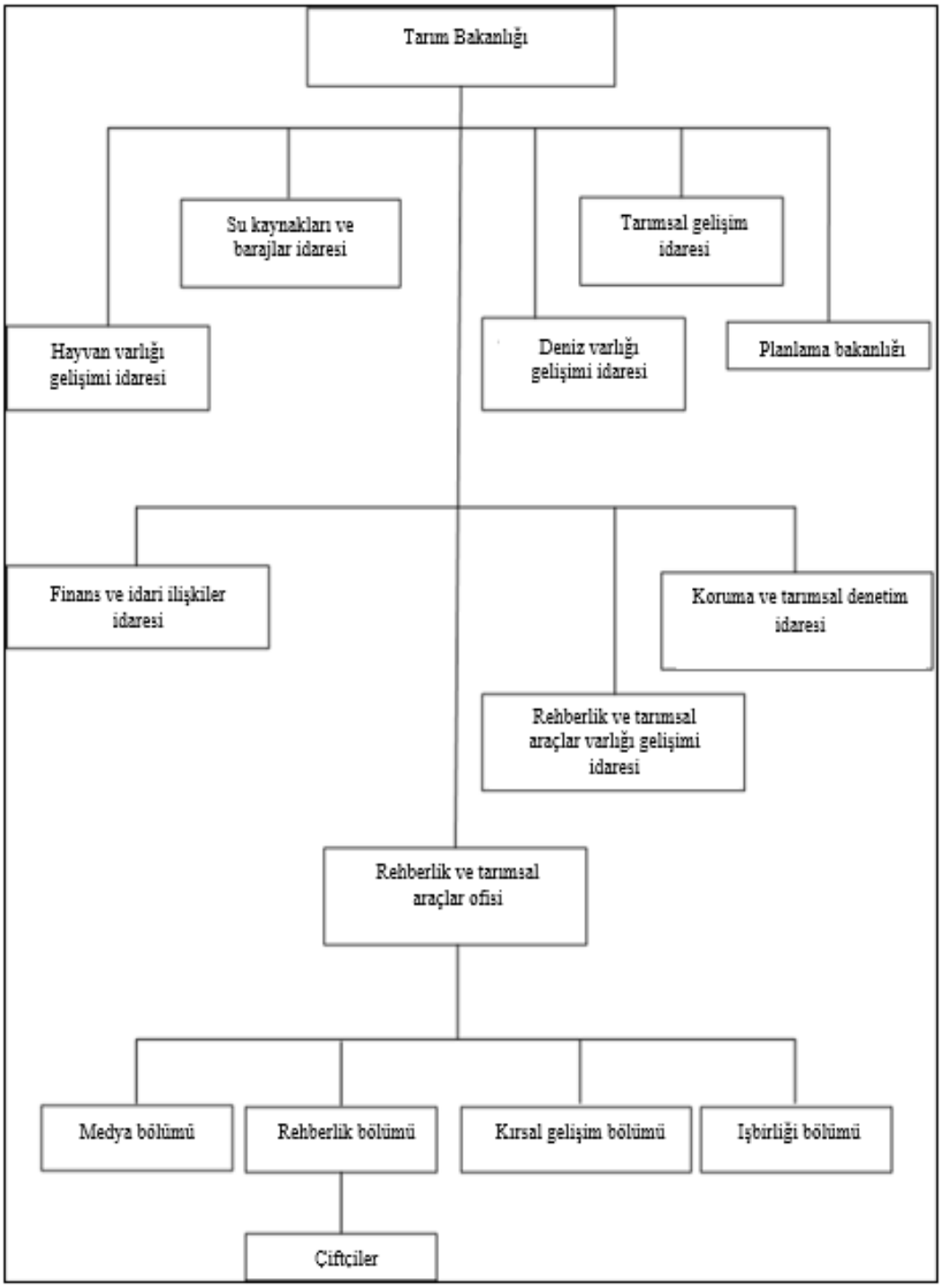
1. Diğer alt organlarına ek olarak tarım, hayvan ve su sağlığı alanında Yayım programlarının uygulanması ve farklı medya araçları aracılığıyla aynı olanların tanımlanması.
2. Farklı ortam aygıtları kullanarak, doğal ve çevresel kaynakların verimliliğini ve korunmasını artırmak için güncel bilimsel yöntemlerin yaygınlaştırılması.
3. Sektördeki eğitim ve rehberlik kurslarının organizasyonu ilgili uzmanlarla işbirliği içinde çalışılması.
4. Broşürler ve rehberlik yayınlarının hazırlanması, ayrıca fuar yarışmalarının organize edilmesi ve katılımın sağlanması.
5. Sektör faaliyetleri ve bunların takibi ile ilgili plan ve programların uygulanması.

Tarım ve tarımsal yayımı içermeyen ve dolayısıyla Libya'da rehberlik hizmetlerinin düşürülmesine yol açacak olan tarımsal üretim için genel idare kurulması konusunda genel halk komitesi tarafından Karar No (168/1986) çıkarılmıştır**.**

1989 yılında, tarımsal işler genel halk komitesi ve arazi reformu Tarımsal Yayım ve İşbirliği Genel Müdürlüğü ile birlikte yeniden yürürlüğe girdi.

2001 yılı boyunca, 204/2001 genel halkın komitesi kararı tarım için kamu otoritesini kurmak üzere çıkarılmıştır. Ve 2002 yılında, 71/2002 sayılı karar, 2006'ya kadar sürecek olan kamu otoritesinin iptaliyle ilgili Genel Halk Komitesi tarafından çıkarıldı. Mart 2006'da 4/2006 sayılı karar, Genel Sekreterlik tarafından, tarım, hayvan ve su zenginlikleri sekreterliği da dahil olmak üzere genel halk komiteleri tarafından işletilecek olan sektörlerin spesifikasyonları ile ilgili olarak düzenlenmiştir.

Buraya kadar anlatılardan yola çıkarak, araştırmacı, Libya'da tarımsal rehberlik serüveninin, 1953'te kurulmasından bugüne kadar tarımsal yayılmanın idari sisteminde herhangi bir istikrarının olmadığını fark etmiştir. Şekil (2.1), Libya'da tarımsal yayımın örgütsel çerçevesini göstermektedir.

Şekil 2.1. Tarımsal Rehberlik ve Medya Örgütsel Çerçevesi[3]

[3] National Information and Documentation Authority, Libya 1975.

2.4. İkinci Konu: Libya'da Tarımsal Bilimsel Araştırma Merkezlerinin Tarihçesi

2.4.1. Giriş

Bu konu, Libya'da tarımsal bilimsel araştırma merkezlerinin tarihçesi ve bunların kapasiteleri ile ilgilenmektedir;

- Tarım ve hayvancılık araştırma merkezleri ve Libya'daki şubeleri.
- Libya üniversitelerinde tarım fakülteleri.
- Tarım kurumları (The Arab Organization for Development, 1975).

Arap Kalkınma Teşkilatı (1975), Arap ülkeleri, Hartum, Sudan'daki tarımsal yayım hizmetlerinin kapsamlı bir araştırmasını incelemiştir.

Ayrıca bu bölüm, tarım alanındaki bilimsel araştırmalarla rehberlik çalışmalarının bağlanması için var olması gereken yakın ilişkilerin önemini tartışacaktır. Diğer taraftan, bu tür bir bağlantı, tarımsal pilot uygulamalar için büyük bir öneme sahiptir çünkü bu, çiftçinin karşılaştığı sorunları giderebilecek tarımsal araştırmalar sağlamaktadır. Dahası, araştırmalar çiftçilere tarımdaki en son teknolojileri sağlayabilir.

Tarım alanındaki bilimsel araştırma kurumları hakkında, bu kişilerin kapasitelerini, uzmanlıklarını ve bunları kurma amaçlarını belirleyerek, yetkililerin planlarını ve her seviyedeki uygun programlarını anlamamıza yardımcı olacaktır. Aynı zamanda, bu bize tarım alanındaki gelişmiş ülkelerdeki araştırma merkezlerinin oynadığı rol gibi benzer tarımsal kalkınma planlarını icra etmeye yönelik mevcut yetenekler hakkında da bir fikir vermektedir.

Böylelikle, tarımsal rehberliğin başarısı, araştırma merkezlerinin başarısı, araştırmacıların uygunluğunun ve performanslarının yanı sıra araştırmacıların rolleri ile de bağlantılıdır.

2.4.2. Tarım ve Hayvancılık Araştırma Merkezi Tarihçesi

Libya'da 7 Aralık 1971'de çıkarılan 19 No'lu kanunla tarım alanında faaliyet gösteren bilimsel kurumlardan biri olarak kurulmuştur. Bu merkez 1973 yılında çıkan kanuna kadar çalışmalarına başlamamıştır.

Tarım ve Hayvancılık Araştırmaları İdaresi (General People"s Committee for Agriculture, 1978):

1. Kısa ve uzun vadede tarımsal kalkınmanın amaçlarına hizmet eden tarımda bilimsel araştırmalara yönelik genel planın oluşturulması ve diğer bilimsel araştırma alanlarıyla işbirliği yoluyla bilimsel araştırmaların önceliklere göre düzenlenmesi.
2. Libya'da yürütülen araştırmaların ve sosyo-ekonomik teknik çalışmaların toplanması ve sınıflandırılması.
3. Farklı tarım alanlarındaki çalışmaları ve araştırmaları aynı şekilde geliştirmek amacıyla yürütmek.
4. Merkez tarafından yapılan araştırma ve çalışmaların sonuçlarının yayınlanması.
5. Tarımsal sorunların araştırılması için tarımsal rehberlik makamlarıyla işbirliği yapılması ve buna uygun çözümlerin bulunması ve sonuçların uygulamaya geçirilmesi.
6. Bilimsel konferanslar, seminerler, kurslar düzenlemek ve uluslararası kuruluşlarla iletişim kurmak, ilgili etkinliklere katılmak ve ayrıca Arap örgütleri başta olmak üzere yerli ve yabancı diğer kuruluşlarla araştırmacı değişiminin yapılması.

Tarım ve Hayvancılık Araştırmaları Şubeleri:

1. Trablus Genel Merkezi, altında, Araştırma ve çalışmalar için genel idare, teknik işler idaresi, halkla ilişkiler yönetimi bulunmaktadır.
2. Al-Jabal Al-Akhdar şubesi: 16.8.1983, tarihinde Al-Marj'da kurulmuştur. Şube, bir dizi özel araştırma birimini kapsamaktadır.

3. Trablus bölgesi şubesi; Bu şube 1975'te kurulmuş ve yedi birim içermektedir. (Tarla bitkileri araştırma birimi - meyve araştırma birimi - bitki araştırma birimi - arazi ve sulama araştırma birimi - bitki koruma araştırma birimi - hayvansal üretim araştırma üniteleri araştırma birimi).
4. Fezzan bölgesi şubesi: 10.8.1975'te kuruldu ve çöl ve vaha bölgelerini araştırmaya yönlendirildi. Şube, dört araştırma birimini (toprak ve sulama araştırma birimi-tarla bitkileri araştırmaları-meyve ve sebze araştırmaları-bitki koruma araştırmaları) kapsamaktadır.
5. Al-Kofra ve Asarir şubesi; Bu şube, seksenlerin sonunda kurulmuştur..

2.4.3. Tarımsal Yayım ve Tarımsal Eğitim İlişkisi

Tarımsal rehberlik ve tarımsal eğitim birbiriyle bütünleşmiştir ve tarım enstitülerinin ve fakültelerinin temel rolü, rehberlik sisteminin işini düzgün bir şekilde yerine getirmesini sağlayarak tarımsal kalkınma için gerekli teknik kadroları yetiştirmektir.

Libyadaki üniversitelerde ve diğer tarımsal yüksek kurumlarda tarım fakültelerinin kurulduğu tarih:

1. Trablus Üniversitesi tarım fakültesi; Bakanlık kararıyla 1966'da kurulmuş ve ilk öğrenci kabulunü 1966/1967 akademik yılında yapmıştır (Aloftay, 1989) PP 142-148.

Bu üniversite, 50 yıllık bir akademik deneyim ve 12 bölümle, uzman kadrolarının yanı sıra, katılımcıların tarımsal araştırmalar ve çalışmalar yürütmesi ve rehberlik hizmetleri ve istişareleri oluşturmalarını da amaçlamaktadır.

1974'te Trablus'da düzenlenen tarım fakültelerinin dekanları toplantısında, tarımsal rehberlik hizmeti alanında pek çok öneri sunulmuştur;

- Tarımsal bilgiye ulaşılmasının araştırma sonuçlarının kolaylaştırılması.
- Rehberlik yöntemlerinin belirlenmesi.
- Uygun iletişim kanalları aracılığıyla rehberlik metinlerinin yayınlanması.
- Test alanlarının oluşturulması.

- Rehberlik uzmanları olarak çalışmak için fakülte araştırmacılarını kullanılması.
- Çiftçiler ve tarımsal rehberlik görevlileri için yıllık konferanslar düzenlenmesi.
- Tarımsal istişareler için ofisler açılması.

2. Sabah Üniversitesi Tarım Fakültesi

1987/1988 akademik yılında orta düzeyde eğitim vermek üzere üç bölüm ile açılmıştır:

- Hayvansal üretim bölümü.
- Bitki üretim bölümü.
- Toprak ve su bölümü.

3. Omar AL-Mukhtar Üniversitesi Tarım Fakültesi

1975'te tarım ve veterinerlik bilimlerini ve altı uzmanlığı kapsayacak şekilde açılmıştır::

- Tarım ekonomisi.
- Bitki koruma.
- Bahçe Bitkileri.
- Gıda, bilim ve teknolojileri.
- Hayvansal üretim.
- Toprak ve su.
- Azantan'da yağmur sulu tarım için tarım enstitüsü ve veterinerlik bilimleri.

Enstitü, veterinerlik ve yağmurla sulanan tarım bölümleri olmak üzere 1988/1989 akademik yılında açılmıştır.

- AL-Gheran tarım merkezi (eski adıyla Al-Gheran kurumu); Kurum 1958'in sonunda El-Gheran / Janzour Trablus'ta bir dizi bölümle açılmıştır.

- *Late Bashir Jouda tarım enstitüsü (eski adıyla El-Eawealieh tarım enstitüsü). Enstitü, 1958 yılının sonunda Al-Eawealieh AL-Merj'de bir dizi bölümle açılmıştır.*

Bu bölümde Libya'da kurulan tarım ve hayvancılık araştırma merkezleri, bu merkezlerin Libya'daki şubeleri, araştırma birimleri ve idareleri hakkında bilgi verilmiştir.

Tarım araştırmaları ile tarımsal rehberliği ilişkilendiren, özellikle bu amaç için hazırlanan soruların yer alacağı anket formları oluşturulacak ve dağıtılacaktır. Böylelikle bu ikisi arasındaki ilişki bu anketlerin sonuçlarına göre ortaya konacaktır

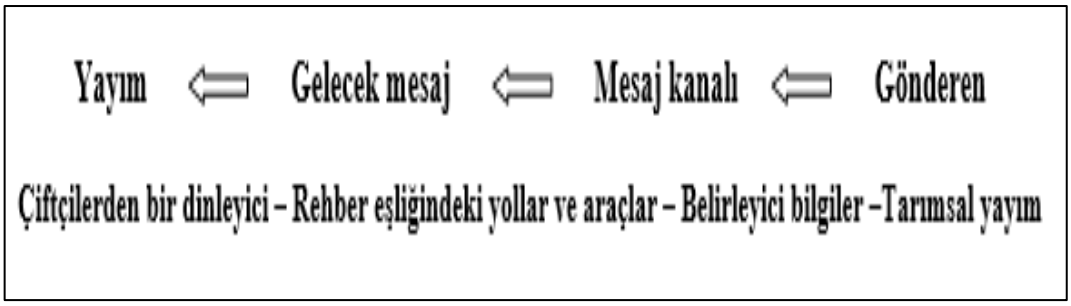
Hem tarımsal rehberlik hem de tarımsal eğitim birbirinin ayrılmaz bir parçasıdır ve tarım fakülte ve kurumların ana rolü, rehberlik ekibinin işini düzgün bir şekilde yerine getirmesini sağlayarak tarımsal kalkınmanın uygulanması için gerekli teknik kadroları yetiştirmektir. Bu, tarımsal rehberlik anlayışı için gerçek bir anlayış, pilot çalışmalar ve araştırmacılardan geniş bir temel oluşturmak için bir girişimdir.

Bu nedenle Libya'daki en önemli tarım fakülteleri ve kurumları ile kuruluş tarihleri hakkında kısa açıklama yapılmıştır.

Tarımsal Gösterge Prosedürünü ve Sürdürülmesini Etkileyen Faktörler:

- Beşeri sermayenin oluşumunun temel taşı olması açısından eğitim ve öğretim, tarımsal rehberlik için çok önemlidir çünkü eğitim, üretimde olumlu yönde değişen bir şekilde üretim yapan malzeme üretiminin unsurları gibi hızla meyve vermeyen ama insan davranışını pozitif yönde etkileyen en önemli yatırımdır (Saleh al Arbah – Bölüm 3).
- Tarımsal rehberlikte teknik yeterliliği sağlayarak çiftçilerle olumlu bir ilişki kurma şansını arttırmak için çiftçiler ile güçlü bir çalışma ortamı yaratılması.
- Yaşlıların ve özellikle eğitimsizlerin (Okuma yazma bilmeyenlerin) eğitileceğine dair en önemli ilkelere aşina olma ve onlara daha uygun ve daha ikna edici araçlar kullanmak önemlidir.

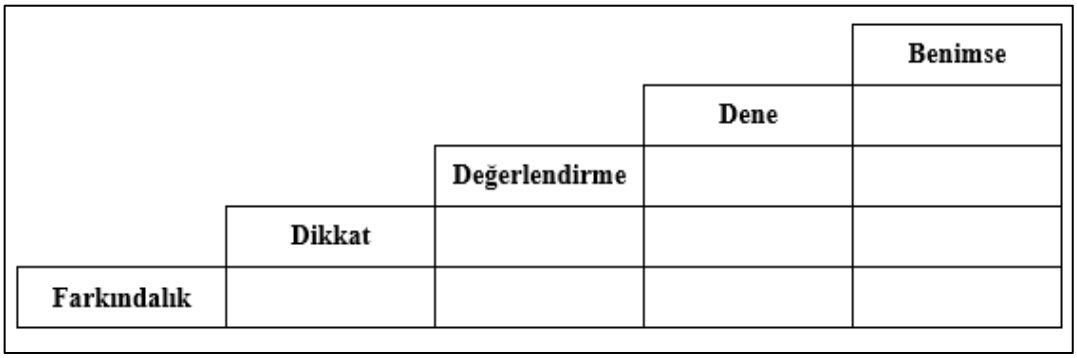
- Tarım rehberinin mutattaplarının etrafındaki çevreyle (materyalistik olarak - Ekonomik - Sosyal olarak) aşina olmaları, çiftçilerin yeni teknikleri uygulamadaki tepkileri, sorunlarının ve zorluklarının çözülmesinde kendi durumları hakkında bilgi sahibi olmalarına ve çözüm bulma yoluna katılmaları için motive olmalarını etkiler.
- Tarımsal rehberlik için örgütsel yapılar: Örgütsel yapı, bilimsel çalışmaların toplanması ve faydalanılması için yararlı bilgilerin toplanması ve aktarılması yoluyla, tarım alanında bilimsel araştırma merkezleri ile amaçlarının uygulamada yerine getirilmesi göstergelerinin başarısının temelidir. - Hem tarım rehberi hem de tarım alanında bilimsel araştırma merkezleri için örgütsel yapının istikrarı: Bu kurumlarda yapılan değişiklikler, yetkinliklerin kaybedilmesine ve araştırmanın sürekliliğinin durdurulmasına yol açar. Bu nedenle bu araştırmalar ve çalışmalar ofis çekmecelerinde kilitli kalmaktadır ve uygulamada gerçekleştirilme şansı bulamamaktadır.
- Eğitimli ve donanımlı kadroların, mevcut işlerinden daha iyi motive edici bir iş fırsatı buldukları anda ayrılmamaları için maddi destek eksikliği.
- İletiyi alıcıya ilettiğimiz yollar ve tarımsal araçlar ve iletişimin anlamı ne kadar etkili olursa, davranıştaki değişim o kadar etkili olur. Böylelikle farkındalığın ileri seviyesine bir başlangıç ve giriş yapılmış olur ve daha sonra pratik olarak sahada ve şekil 2.2 üzerinde çalışılır.

Şekil 2.2. İletişim sürecinin unsurları (Zaki A. ve others 1987)

- Değişim sürecindeki engeller kültürel ve toplumsal engeller.
- Hedef kitlenin tarımsal rehberle olumlu bir şekilde etkileşime girme ve hazır olma konusundaki farkındalığı ve onların tavsiyelerini kabul etmeleri, kültürlerine, eğitimsel yeterliliklerine ve yaşlarına bağlıdır çalışmalar yaşlıların daha az duyarlı olduklarını göstermiştir. Çiftçinin araştırmalara olan

güveni, kılavuzun mesajını iletme kabiliyeti ve mesajı iletmek için kullanılan araçlar da bu noktada etkilidir. Aşağıdaki şekil 2.3.'de hedef kitleye göre seviyeler açıklamaktadır. Farkındalık - umursama-değerlendirme - deneme-benimsemeye ve daha sonra pratik uygulama.

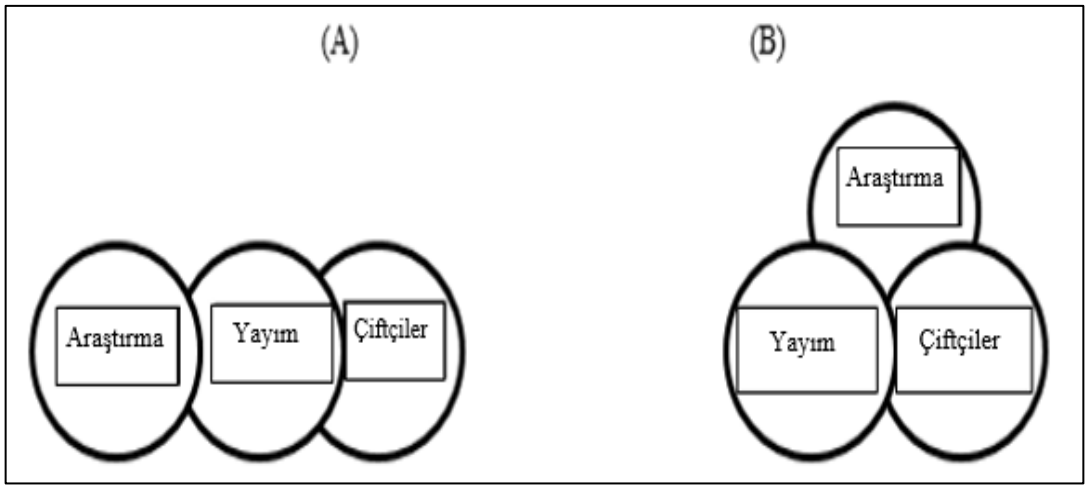
Şekil 2.3. Hedef kitlenin benimseme sürecinin aşamaları [4]

Tarımsal rehberliğin rolü, çalışmaların sonuçlarını ve çiftçilerin karşılaştığı sorunların araştırılması ve çözümlerini aktarmada bir bağlantı çemberidir. Ayrıca çiftçinin karşılaştığı sorunların ve zorlukların aktarılması, çözüm bulmak için araştırma merkezine iletilmelidir. Bu nedenle, etkili olmak için tarımsal rehberin Çift Rol üstlenmesi gerekir (Zaki Allela ve diğerleri 1987). Bu noktada araştırma ve çalışmaların ofis çekmecelerinde kilitli kalmaması son derecede önemlidir. Tarımın yeni icatlarını benimsemeye ikna etme politikasının üstlenilmesine bağlı olarak bu ilişkide beklenen ilgiyi elde ederek pratik uygulama için bir yol bulunmalıdır. Bu karşılıklı ilişkinin, eşleşme derecesine iletişim açısından bağlı olarak birden fazla türü vardır.

Tam Eşleşme: Olumlu İlişki

Eşleşmenin bu durumunda, doğrudan temas, tarımsal rehber ile araştırma merkezleri ve kendi alanlarındaki çiftçiler arasındaki yakın ilişkiden dolayı, aynı tarımsal gelişmiş ülkelerdeki gibi ülkemizde ulaşmayı umduğumuz en yüksek nitelik derecesidir.

[4] Everett M. Rogers, F. Floyd Shoemaker. 1971. Communication A Cross-cultural. Approach. 2.Ed. The free press.

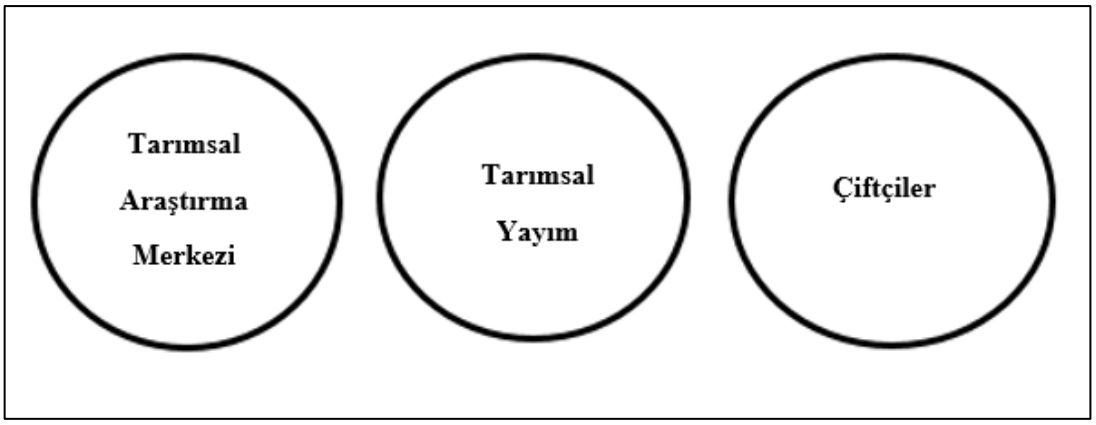

Şekil 2.4. Tam Eşleşme Durumu[5]

Tarafsızlık Durumu

Bu durumda, şekil 2.5'te gösterildiği gibi. iletişim kanalları için açık bir plan yoktur ve tarımsal rehber araştırma merkezleri veya çiftçilerle hiçbir iletişim olmaksızın çalıştığı için karşılıklı bir ilişki yoktur. Sonuç, açık bir şekilde, araştırmalardan faydalanamama ve çiftçilerin koordinasyon ve işbirliği eksikliğinden dolayı sorunları çözmek için bir yol bulmak için zorlukları aktarmakta yetersiz kalmak olacaktır.

Rehberlik, araştırmalar ve çiftçiler arasındaki karşılıklı ilişkiyi açıklayan şekil 2.5.

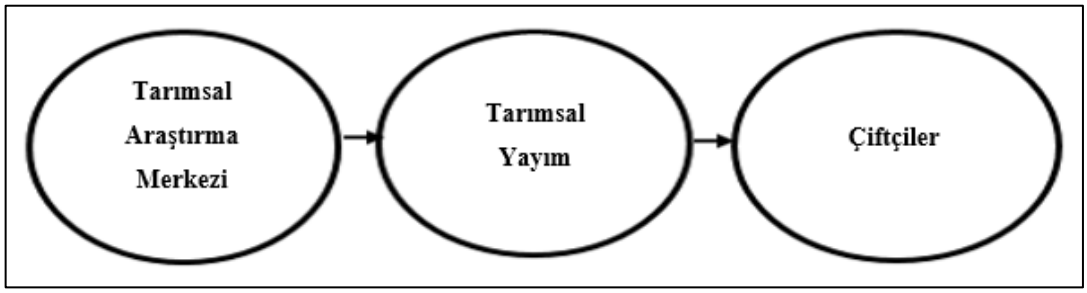

Şekil 2.5. Tarafsızlık Durumu[6]

[5] Bashir Alwefati and others 1989, sayfa 15.
[6] aloivati Bashir ve ark, 1989, Sayfa 60.

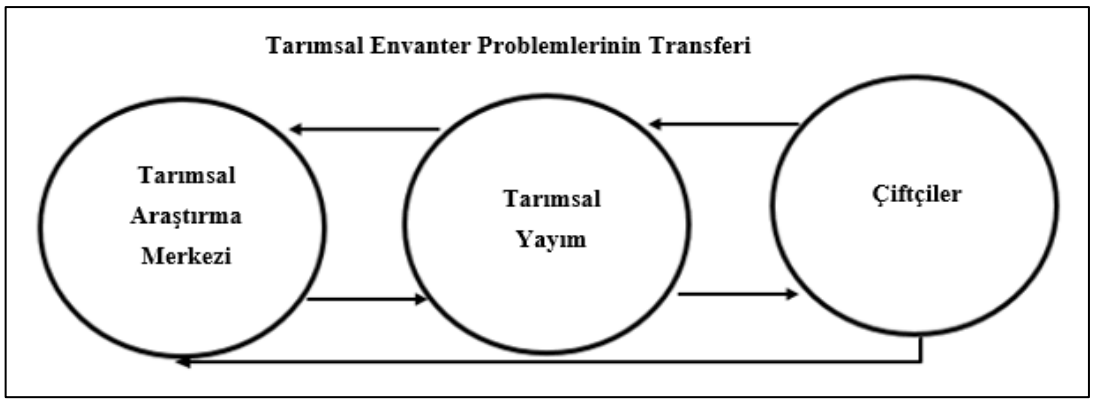
Kendiliğinden Gelişen İlişki

Son olarak, bu durumda geçici olarak iletişim, koordinasyon ve işbirliği (planlama değil),ve ilgili bazı organların bireysel yorumları ortaya çıkmıştır fakat bu durum ne sağlıklıdır ne de arzu edilen bir durumdur.

Şekil 2.6. Kendiliğinden Gelişen İlişki[7]

Karşılıklılık durumlarından öğrenme, yayımın tek taraflı bir eylemi değil, tamamlayıcılık esasına dayalı pozitif bir ilişki olduğunu açıklığa kavuşturmuştur. Eğer araştırma ve yayım çalışmaları arasında özel bir ilişki varsa, o zaman sağlam temeller kurulur ve programların başarısı ve sürekliliği artar. Gelişmekte olan ülkelerin çoğunda başarısızlık ortaya çıkmaktadır çünkü başarıya yönlendirerek gerekli iklimin önde gelen nedenlerinden yoksundur ve bu nedenle zayıf ve azalan hizmet ortaya çıkmaktadır. Şekil 2.6 karşılıklılık sürecini göstermektedir. (Aloivati Bashir vd.,, 1989, S 60).

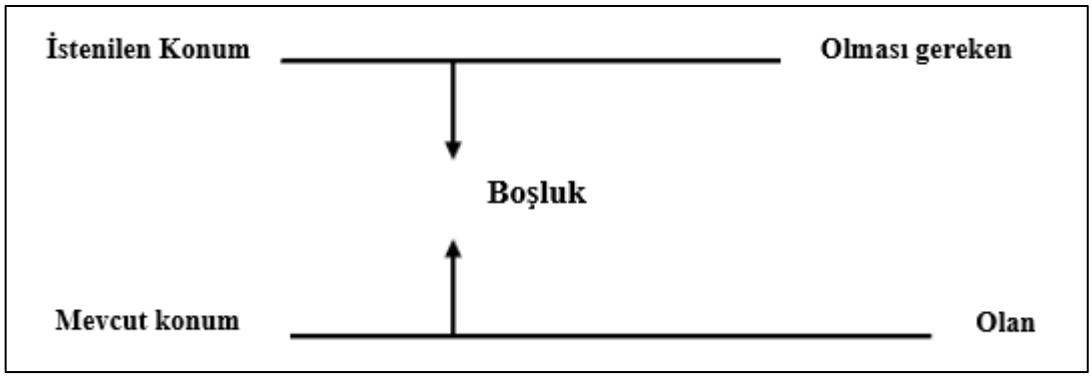
Şekil 2.7. Araştırma ve yayım ile çiftçi kitlesi arasındaki ilişki [8]

[7] Aloivati Bashir ve ark, 1989, Sayfa 60.
[8] Zaki Hassan Allela and Samir Abduladim Ottoman, 1987, sayfa 20.

Çiftçileri ikna etmek ve eğitmek için sorunları çözmek, sorunlara ve araştırmaya yönelik çözümlerin sonuçlarını basitleştirmekten geçer.

Sorunların ve İhtiyaçların Tanımlanması

Sorunların ve ihtiyaçların önceliklendirilmesi, öncelikler ilkesine uymalıdır (en önemlisi önce). Vakit kaybetmeden sorunların temel nedenlerini tanımlamak ve mevcut durum ile durumun gerekli veya arzu edilen bir gelecek arasındaki uçurumu ortaya çıkararak ve bu çalışmanın problemlerini ve gayri resmi konuları çözmede tarımsal liderleri ve öncelikli olarak gerçekçi bir şekilde yardım edecek şekilde tüm bilgilere erişimlerini kolaylaştıracak ve çiftçilerin ihtiyaçlarını ortaya koyacaktır (Şekil 2.8).

Şekil 2.8. Mevcut durumu ve istenen durum arasındaki fark [9]

2.5. Literatür İncelemesi

Araştırmacı tarafından, çalışma da zaman ve çabadan tasarruf etmek ve bu çalışmanın gerçekçi bir gerekçelendirmesi için benzer çalışma alanına ve teorik altyapıya sahip olan önceki çalışmalarla ilgili bir inceleme yapılacaktır. Ancak, Libya'daki Çalışmalar için araştırma ve inceleme sonunda bu bağlamda bu konuyla ilgili hiçbir çalışma yapılmadığı ortaya çıkmıştır.

Aktaş.Y., 1976. Irrigation region in the south of Turkey in the lower Seyhan Plain project of agricultural publications (Ç.E.S.) Organizing and working method. – An

[9] Muayyed Safaaddin, 1991, ss.54-55.

attempt to achieve significant factors in effect, 243s. Hohenheim University/Germany

Araştırma, 1970 yılında Seyhan ovasında aylık bir ön ve üç aylık ana araştırma dönemlerinden oluşmaktadır. Bu kapsamda, ilgili kamu kurumları, 12 köy Formeni, 16 yayım uzmanı ve 22 köyde toplam 267 kişi ile anket gerçekleştirilmiştir. Ankette elde edilen veriler ve bilgiler arasında 1967 ve 1970 arasındaki yayım çalışmaları yer almaktadır.

Daha sonraki yıllarda "eğitim ve ziyaret" modeli olarak sunulan Dünya Bankası'nın yayımı, ilk olarak Türkiye'deki Seyhan ovasında denendi. İsrailli danışmanlık şirketinin denetiminde ve Dünya Bankası tarafından finanse edilen Çiftçi Eğitim Hizmetleri Derneği'nin (QES) kurulması, köyün organizasyonu, hedef kitle için Operasyonun etkisini belirlemek amacıyla uygulanan tarımsal serbest bırakma yöntemleri konusunda ülkenin Formen'in haftalık eğitimini gerçekleştirmiştir.

İncelenen ana sorular ve hipotezler şunlardır:

1. Ç.S.'nin yayım çalışmalarını önemli ölçüde etkilemesi ayrıntılı olarak açıklanmalıdır.
2. Ç.E.S'nin çalışma yönteminin etkisi üzerinde aşağıdaki sonuçlar çıkmıştır.

a. Formen, yayın uzmanları köyünün kendi kendini değerlendirmesi, kendileri tarafından yürütülen çalışma,
b. Çiftçi, Formen köyü ve yayım uzmanlarının çalışmalarını değerlendirmek,
c. Çiftçiler arasında pamuk çiftçiliğinde önerilen yeniliklerin yayılması.

3. Önerilen yeniliklerin benimsenmesini etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve kontrolü.

A. Çes'i doğrudan etkilemeyen faktörler:

- Çiftçilerin kişisel ve sosyal özellikleri.
- Çiftçilerin kitle iletişim ilişkileri.

- Tarım işletmelerinin özellikleri.
- Pamuk'un pazarlama durumu.
- Çiftçi kredi koşullarının durumu.
- Önerilen yeniliklerin özellikleri.
- Çiftçilerin tarımsal üretim tekniğindeki deneyimi.

B. Çes'i doğrudan etkileyen faktörler:

- Çalışacak çiftçilerin seçimi.
- Kullanılan yöntem ve yayım yöntemlerinin uygulanması.
- Köy Formen ve yayım uzmanlarının kişisel ve sosyal özellikleri.
- Yayım uzmanlarının ve ülkedeki Formen'in haftalık eğitim kursları.

Pamuk üretim tekniğinde, Ç.S. tarafından önerilen yeniliklerin sadece dördü üreticiler tarafından belirlenir ve onu etkileyen faktörler araştırılır.

Sonuçlar ve öneriler detaylı bir şekilde sunulmakta ve "Direkt ve Dolaylı Etkileyebilecek Faktörler" başlıklı iki bölümde tartışılmaktadır.

Arap ülkeleri Kalkınma Örgütü'nün (1975) Tarımsal Yayım Yöntemlerinin Değerlendirilmesi ve Gıda ve Tarım Örgütü'nün (1974) eğitim merkezleri içindeki hizmet merkezleri içinde Ajans olarak rehberlik eğitimi üzerine yaptığı bir çalışma da dahil olmak üzere önceki çalışmalara dahil edilebilir. Alman Kalkınma Projesi Tarımsal Yayım tarafından Ürdün'de (1980) üretimi artırmak gerçekleştirilen çalışma da buraya eklenebilir.

Tarımsal Yayım Bakanlığı tarafından 1977 'de Libya'da yürütülen çalışma, yayım yöntemlerinin bir kısmını değerlendirmiş ve Tarım Bakanlığı televizyon programı aracılığıyla danışmanlık mesajlarının verilmesinde kullanılan yöntemlerin bazılarını değerlendirirmede etkinlik ve verimliliğin önündeki engeller konusunda bazı sonuçlara varmıştır.

Aktaş Yasar Türkiye’de köy enstitüsü

Gelişmekte olan ülkelerin çiftçi eğitimine yönelik bir model ? Üç ayda bir verilen Uluslararası tarım dergisi, Say.24 N2, ekim-aralık 1985

Profesör Aktaş, makalesinde üretken tarım çalışanlarına ilişkin haklarına yönelik maddeyi aydınlatmak için köy enstitülerinin amacının kırsal kesimdeki iş gücünü eğitmek olduğunu yazmıştır.

Köy enstitülerinin , kendi düzenlerinde sahip oldukları sınırlara çalışarak finanse edildiklerini de yazmıştır. Köy enstitüleri, gelişmiş ülkelerin kendi durumlarına dayalı eğitim modellerini geliştirebileceğini kanıtlamıştır. Tablo 5.15’ in verilerine dayalı olarak, görüşülen ve pratikte uygulaması olmayanların, çiftçilerin doğrudan kazanılması gerektiğini söyledikleri ancak deneyimi olanların ise zirai danışman ve çiftçilerin eğitilmesi gerektiğini söylediği açıktır.

Aktaş .Y. , (1985) Türkiye'de köylüler için bir model olarak gelişmekte olan ülkelerde tarımsal tarımın uluslararası tarımla ilgili dergide Türkiye'de tarımsal yayım sisteminin incelenmesi çalışmalarına bakılmıştır (Swanson, 1988). Bu raporda, dünya çapında 600.000'den fazla yayım personelinin tarım için insan kaynaklarını oluşturduğu tahmin edilmektedir. Aynı araştırmacı için dünyada tarımda ekonomik olarak aktif olan 1,2 milyar insan vardır ve Ayşe Sezgin ve ark.(2010) Erzurum üniversite dergisinde kamu kurumlarında etkili tarım çalışanlarını etkileyen etkenlerden bahsetmektedir (2010).

Khafji ve Shalluf (1990): Bu alan çalışması, Libya'daki yayım çalışmalarının ve faaliyetlerinin genişliği hakkındaki gerçeklere ulaşmayı amaçlamıştır. Bu çalışma, katılımcıların yarısından fazlasının kırsal kesimde büyüdüğünü ve %78'inin 30 yaşın altında olduğunu ve%38înin lisans diplomasına sahip olduğunu ve % 68'inin de tarım diplomasına sahip olduğunu göstermektedir. Araştırmada,katılımcıların % 64'ünün basit bir yayım çalışmasına sahip olduğu ve en önemlisi de bu çalışmaki katılımcıların hiçbirinin bu konuda herhangi bi eğitim almadığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra araştırma tarım çalışanları, danışmanlar ve tarım araştırma merkezleri, üniversiteler arasında bir iletişim eksikliği olduğunu ortaya koymuştur.

Daha önce yapılan çalışmaların bir özetini incelediğimizde, tüm çalışmaların eğitim konusuna ve yayım ile ilgili eğitimin etkisine maruz kalmadığı için uzatma ile ilişkisine değinmediği sonucuna varılabilir. Bu noktada tarımsal yayım çalışanlarına yönelik eğitim kurslarının eksikliğine atıfta bulunan sadece bir çalışma bulunmaktadır, bu çalışma da tarımsal yayım konusunda araştırma merkezleri ve çiftçi uçurumu ortaya çıkarmaya yönelik bir girişimdir (khafji ve Shalluf,1989).

(Sajidin Hussain, W.Heiseyc, 1994) Impacts of the training and visit extension system on farmers' knowledge and adoption of technology: Evidence from Pakistan

Bu çalışma, Pakistan'ın sulak Pencap bölgesindeki Eğitim ve Ziyaret (E & Z) yayım sisteminin etkisi hakkında nicel kanıtlar sunmaktadır. Üç model sınırlı bağımlı değişken regresyonları kullanılarak analiz edilmiştir: E & Z'nin çiftçilerle yayım temaslarının sayısı üzerindeki etkisi; yayım kontağının çiftçilerin buğday teknolojisi konusundaki bilgisi üzerindeki etkisi; ve iyileştirilmiş buğday teknolojisinin benimsenmesi üzerine E& Z'nin etkisi. İlk model, E & Z'nin yayım kontağı miktarı üzerindeki etkisini inceler ve son iki model, yayım kontağının miktarı ve kalitesi üzerindeki etkiyi analiz eder. E & Z'nin miktarı arttırdığı, ancak yayım temasının kalitesinin artmadığı ve bunun da çiftçilerin bilgi birikimini ve teknolojiyi benimsemediği sonucuna varılmıştır. Ancak, genel etkiler Hindistan'da benzer bir bölgede gözlemlenenlere göre daha az tespit edilmiştir.

Seyoum ve ark. (1998)nın "Etiyopya'da mısır çiftçilerinin üretkenliğine ilişkin Tarımsal Yayım Hizmetlerinin Çiftlik Et Verimliliği Üzerindeki Etkisi" adlı çalışmalarında, Etiyopya'da çiftçilerin tarımsal üretkenliği önemli ölçüde arttırması durumunda, yaygın hizmetlere erişimin önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak, bu, insanların yaşamları için bir fark yaratacak yeni geliştirilmiş teknolojilerle desteklenmelidir. Bu çalışmanın tek bir üretim dönemindeki verilere dayandığını görülmektedir ve Etiyopya'da teknik verimliliği incelemek için verilerin toplanması için bir takip yapılması önerilmektedir. Bu, politika yapıcıların yayım hizmetlerinde daha fazla kapasitenin güçlendirilmesine ve daha fazla yatırım yapılmasına yardımcı olacaktır. Bu, proje dışı grupta, yayıma erişimin daha yüksek hane çiftlik verimliliği ile ilişkili olduğu bulgusuyla desteklenmektedir.

(S. P. Marsh, D. J. Pannell and R. K. Lindner, 2000)

Batı Avustralya'da tarımsal yayımın acı baklanın yeni bir ürün olarak benimsenmesi ve yayılması üzerindeki etkisi.

Batı Avustralya'daki tatlı beyaz bakla endüstrisinin büyümesi, tarımda yeni bir inovasyonun benimsenmesi ve yaygınlaşması konusunda klasik bir vakadır. 1979 yılında, Illyarrie çeşidinin serbest yayılmasının ve etkili tarımsal uygulamaların geliştirilmesinin ardından, Batı Avustralya Tarım Bakanlığı (Tarım Batı Avustralya) acı baklayı teşvik etmek için büyük bir yayım kampanyası başlatmıştır. 1978 ve 1987 arasında, acı bakla ekim alanı 39 000'den 877.000 hektara yükselmiştir. Bununla birlikte, uyum durumu, başlangıç zamanları, oran ve tavanın benimsenme seviyeleri bölgeler arasında geniş ölçüde değişmiştir. Bu çalışma, benimsenme sürecinin başlangıç zamanındaki bölgesel farklılıkları incelemek ve çok değişkenli regresyon analizini kullanarak çeşitli faktörlerin etkisini tahmin etmeyi amaçlamıştır. Sonuçlar, hem Batı Avustralya'daki yayaım faaliyetlerinin hem de özel danışmanların varlığının benimsenme sürecinin başlangıç zamanlarına katkıda bulunduğunu göstermektedir.

(John Leary and Zane .,2006 ,UMBC, USA). Ulusal ve Uluslararası Tarımsal Kalkınmada e-Öğrenimin Eğilimleri ve Zorlukları. Uluslararası Eğitim ve Gelişim Dergisi

Diğer iş ve yönetim alanlarıyla karşılaştırıldığında, tarımla ilgili alanlarda e-öğrenme hala benimsenmenin ilk aşamalarındadır. Bu alanda öncül Amerikan ve Avustralyalı tarım işletmeleri ve kolejleri başta olmak üzere işletmeler eğitim ve stratejik yönetim programlarının önemli bir parçası olarak e-öğrenme yöntemlerini kullanmaktadır. Akademisyen ve eğitmenler, öğrenciler ve çiftçiler, teknoloji, finans ve diğer komplikasyonları içeren birçok zorluk vardır, ancak ziraat eğitmenleri mutlaka bu engellerin üstesinden gelmenin yollarını bulmalı ve e-öğrenmenin tarım alanı için sunduğu fırsatlara yönelmelidir. e-Öğrenim, tarımsal eğitimin nasıl yapıldığını dramatik bir şekilde geliştirmekte ve daha fazla öğrenciye ve çiftçiye daha iyi bilgi yoluyla daha verimli bir şekilde erişime imkan sağlamaktadır. Tarımda ilk

uluslararası e-öğrenme projelerinin değerlendirme sonuçları, gelişmiş ülkelerin e-öğrenme yöntemlerini uygulamak için gelişmekte olan ülkelere yardımcı olması halinde, dünyada gıda güvenliğinin sağlanmasına yönelik olarak çok iyi bir şey yapılabileceğini göstermektedir. Bu çalışmada, tarımda e-öğrenmede ana eğilimler ve tarımda e-öğrenme zorlukları açıklanmaktadır.Çalışma ayrıca tarım alanında e-Öğrenimin önemli gelişmelerini ve kullanımlarını tanımlamakta ve tarımda e-öğrenme ile uluslararası fırsatları araştırmaktadır.

Jadalla. A. E. Omar, Hassan Abubakar, Doğu Libya'da Tarımsal Yayım yönetimi mekanizmasının sürdürülebilir Tarımsal kalkınma için yeniden örgütlenmeye olan etkisi. Tarım Ekonomisi fakültesi, Omar Al-Mukhtar Üniversitesi Al- Beida Libya (2012) Doğu Libya'da sürdürülebilir tarım gelişimi için, tarımsal yayım yönetiminde yeniden yönlendirme ihtiyacı vardır. Ayrıca, çiftçi derneklerinin ilgisi ve sürdürülebilir tarımsal kalkınma çalışanlarının eğitimi ile çiftçilerin analitik ve kayıt tutma becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olmak için üniversiteler, araştırmacılar ve yayımcılar için Katılım Programlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Çiftçilerin kredi kullanımının ve geri dönüşümünün denetlenmesini güçlendirmek ve kaçan borcun durumunu kontrol etmek ve bu durumu ortadan kaldırmak için programlar gereklidir. Son olarak, yönetim bileşenlerini de yeniden düşünmek zorunludur ve sürdürülebilir tarımsal gelişmeye yönelik tarımsal yayım sistemleri için yeni işlevler, stratejiler ve hedefler bulmak için çaba gösterilmelidir.

İdari ve yönetsel işlerin Hartum eyaletindeki tarımsal yayımı altı faktörün nasıl etkilediğini görmek için Suha Abbas'ın (2016) çalışması, örgütsel yapı, görev dağılımı, iş yaratma, eğitim fırsatları, bilgi kaynakları, kısıtlamalar ve sorunlar bağlamında incelemiştir. Çalışma örneklemi tüm rehberleri ve yöneticileri kapsamaktadır. Hartum Eyaletindeki Yayım Dairesi'nde çalışan toplam 119 çiftçi (69 yönetici ve 50 danışman) rasgele örnekleme yöntemini kullanarak 40 danışman ve 40 yönetici ile örneklenmiş, veriler analiz programı (SPSS) kullanılarak işlenmiştir. Çalışmada bazı önemli sonuçlar elde edilmiştir: (1) cevap verenlerin çoğunluğu (% 77,5) tarımsal sistemin etkinliğinin, tarımsal yayım sisteminin performansı üzerinde net bir etkisi olduğunu düşünmektedir (2) Katılımcıların % 22,5'i rehberlik çalışmasının kısıtlamaları idari ve finansman kısıtlamaları olarak görmektedir.

Çalışma, yerel yönetimlerde işgücü yönetiminin geliştirilmesi, yenilikçi yönetiminin geliştirilmesi, rehberlik politikalarının geliştirilmesi ve deneyim ve sürekli eğitim odaklı kurum kültürünün geliştirilmesi sonuçlarına varmıştır.

(Catherine Laurent, Marianne Cerf & Pierre Labarthe, 2017)

Tarımsal Yayım Hizmetleri ve Piyasa Düzenlemesi: Altı AB Ülkesinin Karşılaştırılması.

Bütün çiftçiler, tarımın (çevre, kırsal kalkınma, vb.) karşılaştığı yeni zorlukların üstesinden gelebilecek uygun bilgi üretilmelidir. Ancak altı AB ülkesinde (Fransa, Almanya, Yunanistan, Hollanda, İspanya ve Birleşik Krallık) yapılan gözlemler, tarım için teknik desteğin 1980'lerin sonlarından beri tavsiye edildiği gibi piyasa düzenlemesi ile bağlantılı olduğunda beklenmedik sorunların ortaya çıktığını göstermektedir. Bu sorunların kaynağı, hizmet ekonomisinden kavramlar uygulayarak daha iyi anlaşılabilir: i) Yeni bilgi üretimi, hizmet sağlayıcılar (teknik destek kuruluşları) ve faydalanıcılar (çiftçiler) arasında güçlü bir etkileşim gerektirir. Kısmen bu etkileşim olanaklarını garanti eden piyasa dışı düzenleme prosedürlerinin zayıflaması, bir danışmanlık hizmetinin kavranmasını zorlaştırmaktadır. ii) Danışmanlık ücretli bir hizmet haline gelir gelmez, bazı faydalanıcılar, üretken bir avantajdan yararlanmak için meslektaşları ile teknik etkileşimi azaltır ve yeni bilginin "çarpan" niteliği düşer. iii) Artan sayıda çiftçi, toplumun tarımdan beklediği hizmetlerin (toprağın yönetimi, düşük yoğunluklu bölgelerde faaliyetlerin sürdürülmesi) sağlanmasına yardım etmesine rağmen, teknik desteğin faydalarından yoksun bırakılmaktadır. iv) Çelişen gereksinimlerin (rekabet gücü, çevre, kırsal kalkınma) bir araya getirilmesinin sorumluluğu, çoğu zaman, bu tür karmaşık sorunlarla uğraşmak zorunda kalmayan bireysel çiftçilerin omuzlarına yüklenir. Gözlenen eğilimler, etkilerin genellikle politikaların belirtilen tarımsal ve kırsal kalkınma hedeflerine ters düştüğünü doğrulamaktadır.

3. TARIMSAL YAYIM PROGRAMLARININ VE EĞİTİMİN PLANLAMASI, UYGULAMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİNDE BAZI MODELLER

Birinci Konu: Tarımsal Yayım Programlarının Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesinde Bazı Modeller

Aşağıda, Leagan'ın Modeli, Willian ve Brahan Modeli, Bradfield Modeli, Power Modeli, Matthew Modeli, Mounder Modeli, Bison Modeli ve Altannoubi Modeli gibi tarımsal rehberlik programlarının planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi alanında bazı önemli modeller ele alınacaktır.

3.1. Leagan Modeli (Mohammad Omar Tnobi, 1998)

Leagan, bir programın kurulmasının aşağıdaki beş aşamayı içerdiğinden bahsetmektedir:

1. Durum
2. Hedefler
3. Eğitim
4. Değerlendirme
5. Gözden geçirme

1. Durum

Bu aşama farklı açılardan durumun ele alınmasına ve geliştirilecek alan için mevcut durumdan gerekli veri toplamaya odaklanmaktadır. Bu verilerin analizi, bir başlangıç noktası belirlediği ve en acil durumlardan başlayarak farklı sorunlar ve talimatlar verdiği için, sorunların ve bölgedeki insanların ihtiyaçlarının belirlenmesine yardımcı olur.

2. Hedefler

Bu adımda, sorunların doğru çözümleri ortaya konmakta ve bu çözümler mevcut sorunların neden olduğu ihtiyaçları karşılamaya yönelik hedefler olarak belirlenmektedir.

3. Eğitim

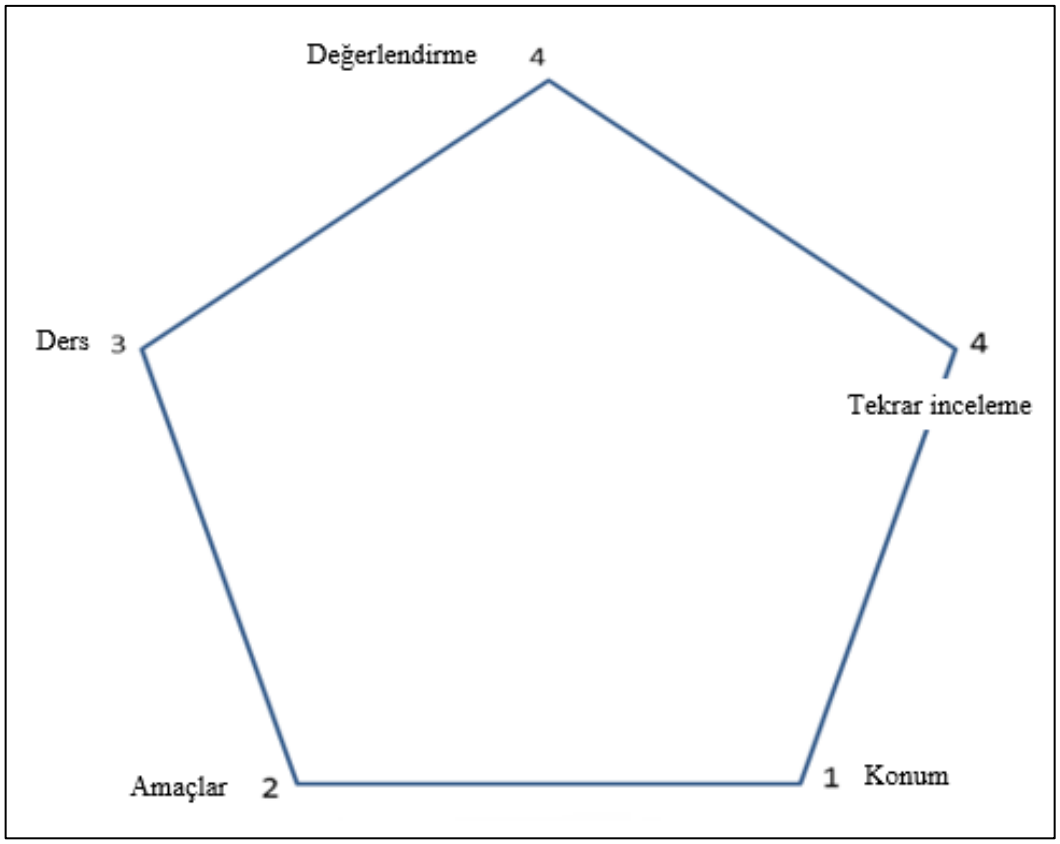
Bu adım, çalışılacak çiftçi ile uygun iletişim yöntem ve tekniklerine ek olarak çiftçiler için öğretilmesi gereken her bir eğitim içeriğinin seçilmesi, nelerin dikkate alınması gerektiğine odaklanmaktadır.

4. Değerlendirme

Burada, amaç, içerik ve iletişim yöntemlerine bağlı öğretim faaliyetlerimizi değerlendirilir, yani bir önceki adımın değerlendirilmesi ve programın yürütülmesi sonucu elde edilen çıktılar, hedeflerdeki başarı derecesini ve faktörler belirlenir.

5. Gözden geçirme

Bu aşamada, programın planlanmasında ve yürütülmesinde yapılan tüm faaliyetlerin gözden geçirilmesi ve yeni durumun yansıttığı sonuç değerlendirilmesi yapılır. Bu yeni durum bizi ya ilk programda takip edilen müfredatın devamına ya da programın değiştirilmesine yönlendirir.

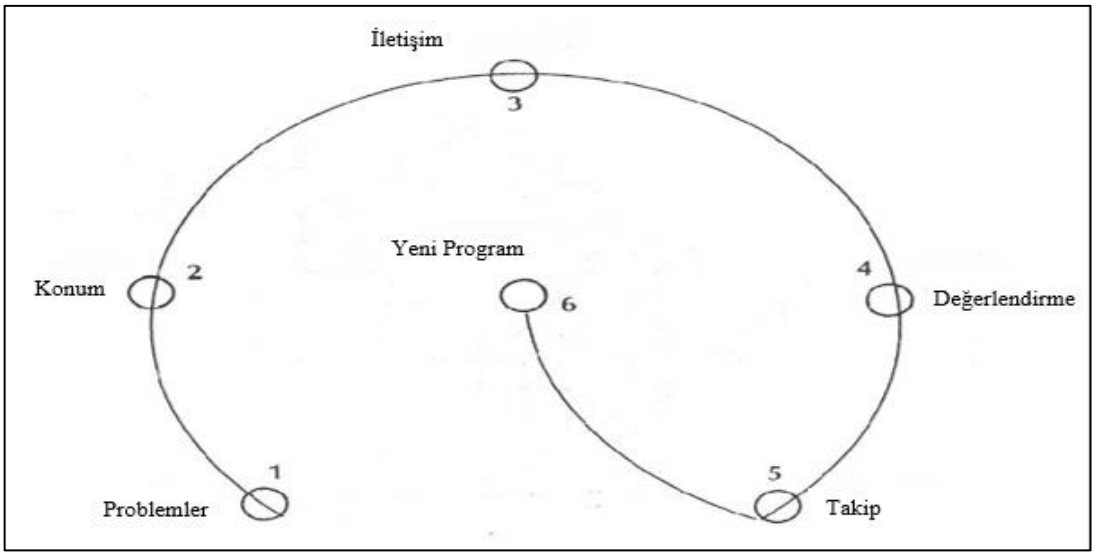

Şekil 3.1. Leagans Modeli (Kelsey, L.D &Hearn, New York, 1963)

3.2. William ve Barahan Modeli (Mohammad Omar Tnobi, 1998)

Bu model altı adımdan oluşmaktadır:

1. Problemler
2. Durum
3. İletişim
4. Değerlendirme
5. Takip
6. Yeni Program

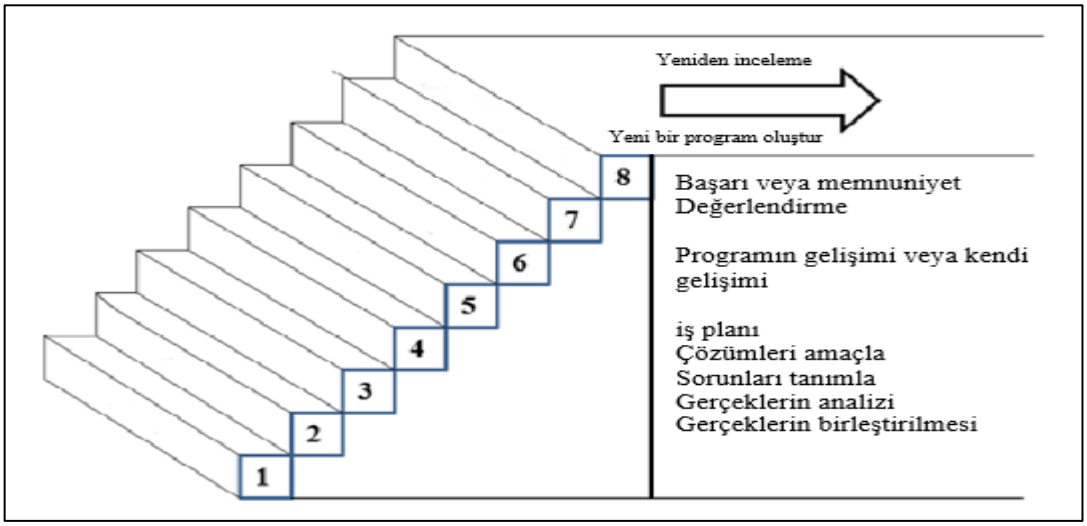

Şekil 3.2. William ve Barahan Modeli (Kelsey , L.D ve Hearn , New York , 1963)

3.3. Bradfield Modeli (Mohammad Omar Tnobi, 1998)

Bradfield Modeli şekilde görüldüğü üzere aşağıdaki adımlardan oluşmaktadır:

1. Bulguların Toplanması
2. Bulguların analiz edilmesi
3. Problemlerin belirlenmesi
4. Çözüm önerileri
5. Çalışma planı
6. Program durumu

Şekil 3.3. Bradfield Modeli (Mohammad Tnobi, 1998)

3.4. Powers Modeli (Mohammad Omar Tnobi, 1998)

Powers modeli şekilde görüldüğü gibi şu adımlardan oluşmaktadır:

1. Program Geliştrime Organizasyonu

Bu adım, programın yerleştirilmesinde kuruluşun önemine odaklanır ve çalışmasına katılır. Program, her tarım alanının kendi koşulları ve sorunları olduğunu göz önüne alarak yerel düzeyden oluşturulmalıdır.

2. Planlama Süreci

Bu adım, bulgularla ilgili tüm verilerin analizini ve hedefleri ortaya koymayı içerir.

3. Program Planlama

Önceki iki adımın toplamıdır.

4. Yıllık Çalışma Planı

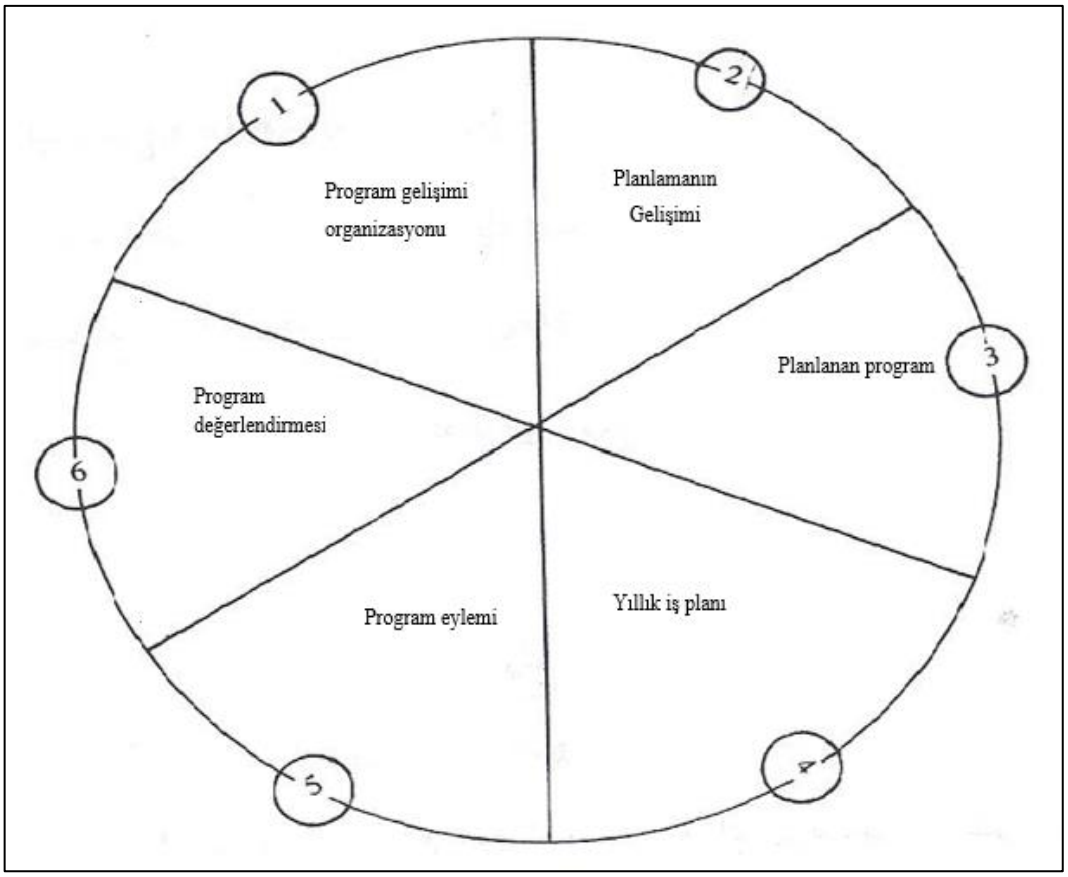
Bu aşama, gerekli programların yürütülmesi için yıllık bir çalışma planı hazırlamadan ibarettir.

5. Programın Başlaması

Programın yürütülmeye başlanmasıdır.

6. Programın Değerlendirilmesi

Yürütülen programın sonuçlarının değerlendirilmesidir.

Şekil 3.4. Powers Modeli (Sanders, 1969)

3.5. Matthews Modeli (Mohammad Omar Tnobi, 1998)

The Matthews Modeli şekilde görüldüğü üzere yedi aşamadan oluşmaktadır:

1. Yerel Durum
2. Kişilerin Dahil Edilmesi
3. Planlama Süreci
4. Programın Planlanması
5. Yıllık Çalışma Planı
6. Eğitim ve ilgili faaliyetler
7. Değerlendirme ve Raporlama

Bu model, bu alandaki planlama ve yürütme ile birlikte dikkate alınması gereken tarımsal programların değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken anahtar terminoloji ve kavramları içermektedir. Bu model aşağıdaki adımları içermektedir:

Geliştirilecek alanın şu anki durumu: insanları dahil etmek için kaynakların ve örgütsel ihtiyaçların belirlenmesi.

Bu aşamada, Matthews, sosyal yapının, insani nedenlerin, tarımsal programların planlanmasında tanımlanmasının ve tarımın planlamaya katılımının önemine odaklanmaktadır.

Buradaki rol, programın planlanmasında yer alan her kavramın kendisi ve diğerlerinin rollerinin karışmasını engelleyen rollerini anlamanın önemini ifade eder.

Sosyal inşa süreci hedef kitleyi kendi özelliklerine, sosyal, eğitimsel ve ekonomik durumlarına göre belirlemektir. Bu inşa süreci planlama programına katılmak için bir temsil komitesini seçmeye çalıştıktan sonra, sosyal yapıya yönelik çalışmanın ve uygun bir algının elde edilmesine yardımcı olur.

Programın planlamasına katılmak için farklı sosyal düzeylerden çiftçiler için bir temsilci seçilir.

İnsani nedenlere gelince, insanların doğası gereği sosyal oldukları iyi bilinmekte ve çalışmak, girişmek ve gelişmek için motivasyona ihtiyaç duyduğu kabul edilmektedir, dolayısıyla bir motivasyon sistemi olmalıdır. Bu motivasyon finansal veya duygusal veya her ikisi de olabilir. Buna ek olarak, başarısızlık durumunda bir ceza sistemi de uygulanmalıdır.

Burada tanımlama her bireyin kendi mesleğe ait olması, onun için kendini geliştirmesi, onu korumaya çalışması ve ona ait olması anlamına gelir. Sonuç olarak, Matthews önceki faktörlere odaklanmakta ve program planlamasına katılımda komitelerin görevlendirilmesinin altını çizmektedir.

Planlama Süreci: Planlama, temsilciler arasındaki kararların alınması operasyonu olarak kabul edilir, bu kararlar gelecekte yürütülecektir. Burada, Matthews grubun her dinamiğine ve sosyal harekete odaklanır. Birincisi, grubun dinamiği anlamındadır (grubun bu aşamada birlikte çalıştığı ve sosyal olarak birbiriyle etkileştiği ve birbirleriyle öğreneceği düşünülür ve ikincisi, toplumsal hareket, grubun dinamik ve

sürekli bir aşamada, ana toplumsal alt düzeyden daha yüksek olana doğrudur). Dolayısıyla, yatay sosyal hareketin sonucu bir bireyi bir meslekten diğerine transfer etmektir, örneğin, bu durum ister istemez ya da negatif olarak planlama sürecine etki edebilir, ancak bunun gerektirebileceği esneklik ya da değerlendirme sağlanması gerekir.

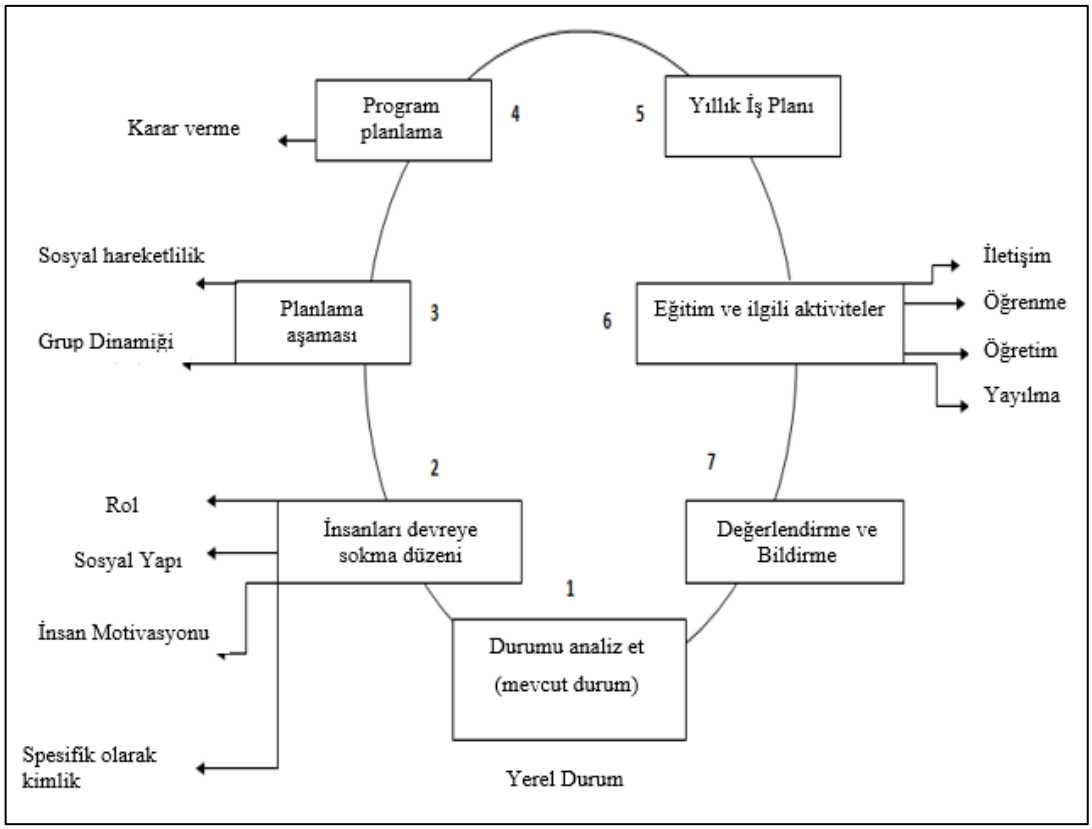
Eğitim ve ilgili faaliyetler:

Bu aşamada Matthew birçok kavram ortaya koymaktadır, bunlar:

a. İletişim; programın yürütülmesinin esas olarak iyi iletişime bağlı olduğu anlamına gelir.
b. Eğitim: Programın yürütülmesi sadece çiftçilerin eğitimiyle gerçekleşir.
c. Öğrenme; Öğrenciden yüksek motivasyon gerektiren öğretimin başarısı anlamına gelir.
d. Gerilimin azaltılması, öğrenmenin doğru miktarda gerginlik ve öğrenme sürecine olumsuz etkilerin eklenmesi gerekir, bunun için öğretmen veya tarım rehberi öğrenenin (rehberli) stresini hafifletir, böylece öğrenme yeterli verimlilikle yapılabilir.
e. Tanıtım ya da sosyal yardım; genel olarak ya da tarım alanında rehberlik çalışmaları, kamuoyu ve modern fikirlere erişim olmaksızın başarılı olamaz. Zira, tarım rehberi ne kadar başarılı olursa olsun, tüm çiftçileri çalışma kapsamına dahil edemez. Burada, tarımsal fikir ve kavramların yayılmasında tarımsal rehberlere yardımcı olarak yerel liderlere de ihiyaç vardır.

Değerlendirme Aşaması

Program hedeflerinin ne kadarına ulaşıldığını ve ne yapıldığını ve ne yapılmadığını belirlemeyi hedefler.

Şekil 3.5. Matthews Modeli (Sanders, 1969)

3.6. Maunder Modeli (Mohammad Omar Tnobi, 1998)

Bu model altı adımdan oluşmaktadır:

Birinci Aşama

Bu aşama tüm adımlar için temel adım olarak kabul edilir. Aslında, rehberli eğitimin amacı, aile geliri gibi en çok seçilen unsurların değişmesidir.

Genel olarak, rehberlik programlarının planlanmasında yer alan katılımcılar aşağıdaki unsurlarla ilgili durumu tam olarak anlamaya ihtiyaç duyarlar:

1. Tarımda mevcut trendler ve günümüzde kullanılan uygulamalar
2. Kredi, pazarlama ve fiyat politikası
3. Yerel güven, aile sistemi, değerler ve aile ihtiyaçları
4. İnsani yetenekler, beceriler ve zeka
5. Ulusal programlar, hedefleri ve sivil programlar

6. Çiftçilerin bilgi aldığı iletişim yöntemleri ve kanalları
7. Rehberlik eğiticilerinin eğitimi için mevcut yetenekler
8. Alanın içinde ve dışındaki teknik bilgi kaynakları

İkinci Aşama

Programı planlamak için etkin bir organizasyon, rehberlik programının planlanması sürecinde insanların katılımını sağlamalıdır. Rehberlik programı, dini kuruluşlar, okullar ve hükümet kurumları gibi bazı kurum ve kuruluşlar üzerinde etkili olabilir. Bunların her aşamada ve rehberlik programının oluşturulması aşamalarında temsil edilmesi, işbirliğini teşvik etmekte ve programın başlangıcından başlayarak yerel çevrede çalışan örgütler ve kurumlar da dahil olmak üzere, programa katılacak olanları belirlemeyi önemli kılarak karşıtlığı azaltmaktadır. Bunun için önerilen adımlar şunlardır:

a. Danışılacak Gruplar;

1. Yerel liderler
2. Daha önce rehberlik programına işbirliği yapmış olanlar
3. Konuya ilişkin deneyim, anlayış ve ilgisi olanlar

b. İşbirliği yapılacak Profesyoneller;

1. Resmi kurum ve kuruluşlar
2. Kooperatif ve ticaret örgütleri

Üçüncü Aşama

Bu adım, aşağıdaki gibi kuruluş aşamasında atanan ve oluşturulan komitelerin katılımıyla gerçekleştirilen bir dizi adımı içerir:

1. İhtiyaçların ve isteklerin belirlenmesi

Özellikle kırsal kesimdeki çiftçiler, kendi isteklerini yerine getireceklerine inandıkları programları önemserler. İhtiyaç ve istekler çiftçiler tarafından belirlenir ve bu alanda uzmanlarla istişareler yapılır. Tarım rehberliğinde çalışanlar, çiftçiyi teknik bilgilerle donatmak ve ihtiyaçları bilimsel gerçeklere dayandırabilimekle ilgilenmeli ve bu sayede çiftçiyi ilgilendiren bir program yapılmasını sağlamalıdır.

2. Acil ihtiyaçların karşılanması ile ilgili sorunların belirlenmesi.
3. Sorunlar için olası çözümlerin belirlenmesi ve bu sonuçlar çiftçilerin kendi uzmanlıklarına ya da tarım rehberi tarafından yapılan önerilere veya uzman rehberlerin katılımına dayanarak paylaşılmalı.
4. Hedeflerin belirlenmesi ve onaylanması: bu adımın rehberlikteki çiftçiler ve diğer kadrolarda çalışanlar arasında karıştırıldığı düşünülmektedir. Hedeflerin değerli olması için aşağıdaki koşullara sahip olması gerekir:

    a) İhtiyaçların kesin olarak belirlenmesi

    b) Ulaşılacak hedeflerin belirlenmesi

    c) Bireylerin katılımının sağlanması

    d) Mevcut araçlar ve olanaklar

Dördüncü aşama: Yazılı olarak programın planlanması

Bu yazılı program şunları içermektedir:

- Onaylanmış hedeflerin biçimlendirilmesi
- İhtiyaç, endişe ve sorunların durumunun belirlenmesi
- Programın planlamasına katılanlar ve takip edilen prosedürler
- Gruplar, kurullar ve diğer organizasyonlarla koordinasyon koşulları

Beşinci Aşama

Plan, atılacak adımların ve yürütülecek işlerin ne zaman, kimlerle ve kimler tarafından yapılacağını belirler. Beklenen başarılar için, gerekli kaynakları ve bunların nasıl ele alınacağını içerdiğinden, bir çalışma planının hazırlanmasında ve kullanılmasında yardımcı olacak adımlar şu şekildedir:

1. Plan, ilerlemenin tanımı ve hedeflerdeki değişiklikler için gerektiğinde gözden geçirilmelidir.
2. Hedeflere ulaşılması için gerekli prosedürleri, faaliyetlerin gündemini ve sorumlulukların belirlenmesini içermelidir.
3. Planda belirlenen çalışma yürütülebilir olmalıdır.
4. İş planı, özellikle olası başarılar konusunda gerçekçi olmalıdır.
5. Rehberli eğitimde yapılan değişikliklerin değerlendirilmesi ve değerlendirilmesine yönelik prosedürleri içermelidir.

Altıncı Aşama: Planın Uygulanması

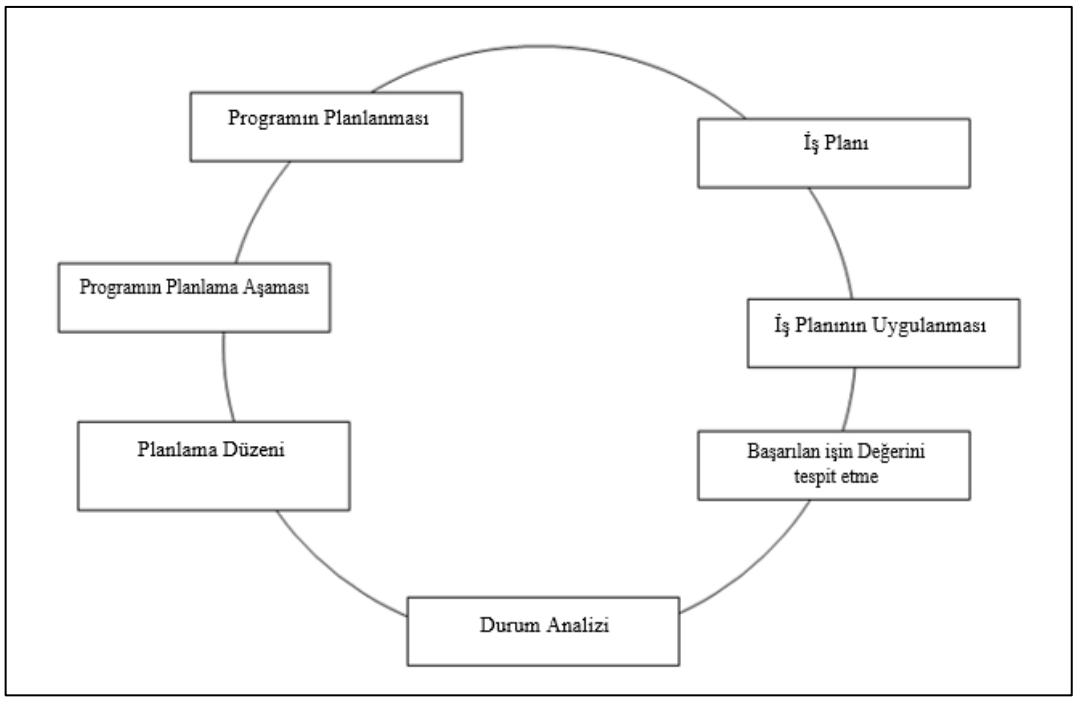
Programın gerçekleştirilmesi, çiftçilerin gelişmiş becerileri öğrenmeleri ve pratiklerinde bir değişikliğe yol açan bağlantılar ve bilgiler edinmeleri açısından, rehberlik eğitim sürecinin kalbidir. Teknik bağlantılar, rehberlik programının yürütülmesinde performansın başarısı için temel şartlar olarak kabul edilir. Bir iş planına sahip olmak, planlamanın ana bölümlerinden biridir ve bu noktada aşağıdakiler göz önünde bulundurulmalıdır:

- Tüm katılımcı bireylerin sorumluluklarını ve bunları nasıl gerçekleştireceklerini bilmelerini sağlamak
- Rehberlik yardımlarını önceden hazırlamak
- Gerekli malzemeleri önceden hazırlamak

Yedinci aşama: Başarıları raporlama

Program hedefleri ışığında sürekli değerlendirme, gelişimin temeli olarak kabul edilir. İş planında, belirli bir zamanda mevcut durumun kesin bir tanımını içeren bir

plan, planlanan ve önerilen değişiklikler, başarılar, durumun periyodik olarak tanımlanması, zamanla meydana gelen değişiklikler, ve değerlendirmeyi içermelidir. Ayrıca değerlendirme tek tek ve bir bütün olarak etki yapmak için kullanılan yöntemleri de belirtmelidir. Bu değerlendirmenin sonuçları kullanılarak, sonraki programlarda hangi adımların atılması gerektiği gösterilmektedir.

Şekil 3.6. Maunder Modeli (Addison Maunder, 1973)

3.7. Besson Modeli (Mohammad Omar Tnobi, 1998)

Besson Modeli, tarım rehberlik programlarını tasarlamak için genellikle sekiz temel aşamadan oluşur.

Besson, bir rehberlik programını gerçekleştirme işlemini iki adıma böler:

Planlama adımı: Bu adım, modelin şeklinde gösterildiği gibi dört ana adımı içerir.

Uygulama adımı: bu adım, sonraki üç adımı içerir ve son olarak sekizinci adım (işlem adımlarının gözden geçirilmesi), yukarıdaki iki aşamaya (planlama ve uygulama aşaması) bağlantılıdır ve ilk aşamanın (bilgi toplama) gözden geçirilmesi

ve sonrasında uygulamanın tekrar başlamasıyla yürütülür. Aşağıda, tarımsal rehberlik programlarının oluşturulmasının adımları açıklanmaktadır:

Birinci aşama: Bilgi Toplama

Gelişmekte olan yerel toplumdaki mevcut duruma ait gerçekleri ve bilgileri toplama süreci, rehberlik tarım programının dayandırılması gereken ilk adım olarak kabul edilir. Bu adımda üç temel unsur vardır: çiftçileri tanımak, planlamaya ve uygulamaya dahil edebilmek için onları çekecek yöntemleri bilmek ve rehberlik programının alanını, gerekli verileri programa temel olabilecek şekilde elde etmek.

William Phyllis Williams'ın hedeflenen insan kategorisinin belirlenmesi, bu adımın başlangıç noktası olarak kabul edilir (bilgilerin toplanması) ve bu programın çiftçi, kırsaldaki gençlik, ev hanımı veya kırsaldaki kız gibi belirli bir kategoriyi hedefleyip hedeflemediğini veya tüm kırsal sakinleri içeren genel program olduğu belirlenir. Bunu, programın dördüncü aşamasına katılması gereken bireylerin belirlenmesi takip eder. Program, aşağıdaki alanlardan bazılarını veya tümünü içerebilir:

Tarımsal üretim verimliliği, mevcut doğal kaynakların bakımı ve kullanımlarının iyileştirilmesi ile sağlanır. Tarımsal pazarlama verimliliği, tarım ve ev yönetimi, kırsal ailenin yaşam tarzları, kırsaldaki gençliğin gelişimi, yerel liderlerin gelişimi, yerel toplumun gelişimi, genel kırsal işler bu alanda hedeflenir. Tarımsal rehberlik programının planlama aşamasının gerektirdiği üç tür gerçek vardır: sosyal gerçekler, ekonomik gerçekler, teknolojik gerçekler. Sosyal gerçeklerin önemi, değişim gerektiren değerler ve yönler gibi alanla alakalı olmasıdır. Bu bilgi ve gerçekler, gerekli eğitim platformlarının hazırlanması için doğru müfredatın seçilmesine yardımcı olan toplumların özelliklerini göstermektedir. Çalışma aşağıdaki perspektiflere sahip olabilir:

Ailenin durumu, katılan çiftiçinin yaşı, eğitimi, sağlığı, becerileri, sosyal statüsü, sosyal katılımı, aile fertlerinin sayısı, yaşları, eğitimi, sağlıkları, meslekleri, bilgileri ve aileleri hakkında bilgi ve becerileri içermektedir.

Sosyal durum için doğal kaynaklar: Çiftliğin büyüklüğü, mülk sahibi veya kira durumu, ürün çeşitleri, her ürünün üretim ortalaması, hayvan sayısı, kullanılan mekanik ekipmanlar, takip edilen tarım yöntemleri ve kavramları, gelir kaynakları gibi verilerden oluşmaktadır.

Tarım ve ev hizmetleri: Çiftlik binaları, konutlar ve aksesuarlar, aydınlatma yöntemleri, içme suyu kaynağı, yaşam kolaylığı.

Aile hayatı: tüketim, tasarruf ve yatırım düzeni, eğlence alanları, sosyal etkinliklere katılım.

Psikolojik yönler: Bir çiftçinin acil ihtiyaçları, istekleri, eğilimleri, inançları, değerleri vb.

Köydeki Genel Hizmetler ve Servisler: ulaşım araçları, ticari mağazalar, okullar, hastaneler, kredi ve pazarlama kolaylıkları, yerel yönetim, sulama ve kanalizasyon yöntemleri, sosyal toplumlar ve ekonomik toplumlar vb.

İkinci aşama: durum analizi

Yerel toplumda yaşayanların mevcut durumunun analizi, programın planlanmasında önemli bir adım olarak görülmekte, toplumun sorunlarının belirlenmesi, gerekli hedeflerin bilinmesi ve seçilmesinin ilk adımıdır. Rehberlik kaynak uzmanı, durum analizi çalışmalarında tarım rehberine yardımcı olmak, mevcut durumla ilgili temel bilgileri içerenlere ek olarak asıl sorunların araştırılması için kullanılabilir.

Üçüncü aşama: problemlerin ve ihtiyaçların belirlenmesi

İkinci aşama (durum analizi) ilk aşamayla (bilgi toplama) aynı öneme sahiptir çünkü temel bilgilerin kesin bir analizi yapılmadan, bu bilginin değeri yoktur. Bilgileri, programın planlanmasında kullanımını kolaylaştıracak şekilde tanımlama ve basitleştirme yeteneği, bu alanda aynı öneme sahiptir. Mevcut durumla ilgili verilerin ve olguların gerekli durum bilgisi ile bağlantılı olması halinde, bu ikisi arasındaki farkı veya mesafeyi gösterebilir. Bu bulgular sosyal sorun olarak düşünülebilir ve

sorunların tespiti süreci, bu mesafenin tamamen fark edilip edilemeyeceğinin bildirilmesinde yatar.

Bu aşamada, her sorunun göreceli önemi belirlenir ve daha sonra belirlenen sorunlar arasında öncelikler yapılır. Tarım rehberinin görevi, çiftçilerin öncelikleri belirleme konusunda yardımcı olmalarını gerektirir. Bu aşama, yerel ürünler arasından bazı ürünlerin ve hayvanların üretim ortalamalarının düşmesi, tarımsal topluma ilişkin sorunlar, pazarlama sorunları, finansman sorunları, sulama ve kanalizasyon problemleri gibi toplumdaki sorunları ortaya çıkarır.

Tarımsal rehberin bu sorunları tek başına çözmesi zordur, çünkü kırsal alanların gelişimi ile ilgili diğer tarafların işbirliğini gerektirir.

Bu aşamada, mevcut durumun, çiftçilerin çoğunun üretken seviyelere ulaştığı ilerlemiş çiftçiliğin veya yüksek üretime sahip tipik çiftçilerin mükemmel (zorunlu) statüsü ile karşılaştırılması yoluyla öncelikler ortaya konabilir.

Dördüncü aşama: hedeflerin belirlenmesi

Program planlama işleminin nihai sonucu olarak elde edilecek hedeflerin belirlenmesi sürecidir. Bu hedeflere ulaşmak için program planlayıcısı, hedeflerin belirlenmesini etkileyen bir dizi problemi öğrenir. Hedeflerin öncelikleri, önceden tanımlanmış olan çiftçilerin ihtiyaçları ve isteklerine göre ortaya konmalıdır. Bunlar, halkın çoğunluğu tarafından ulaşılması ve onaylanması için gereken seviyeyi sunmaktadır. Hedefler eğitim değerlerine göre olmalıdır. Mevcut durum ve çiftçinin yetenekleri altında gerçekleştirilebilecek hedefler de belirlenmelidir. aynı zamanda rekor sürede en hızlı elde edilebilecek hedefleri seçmek en iyisidir, böylece çiftçiler işin önemini fark ederler. Hedefler, tüm hedeflerin başarılmasının bir nihai hedefin başarılmasına yol açacağı şekilde düzenlenebilir. Hedeflerin açık ve kolay bir şekilde değerlendirilebilmesi de bu aşamada önemlidir.

Beşinci aşama:iş planı hazırlanması

Bu aşama, rehberlik operasyonunun yürütülmesi prosedürleri için önerilerde bulunmak ve tahmin edilenlere dayanarak rehberlik için uygun prosedürleri seçmek anlamına gelir. Klasik prosedürlerin başarısı, bu tahminin geçerliliğine ve yürütülebilir olabilen bilimsel temeline bağlıdır. Yürütme prosedürlerinin önerileri ne kadar fazla olursa, doğru rehberlik prosedürünü seçme şansı da o kadar artar.

Genellikle, programın yürütülmesindeki prosedür önerisi aşağıdakileri içerir:

a) Rehberlik mesajının belirlenmesi: Buradaki rehberlik mesajı, tarım rehberinin çiftçilere ulaştırmak istediği mesaj anlamına gelir. Rehberlik mesajının başarısı, hedef kitlenin ilgisinin kazanılmasına, mesaj için doğru zamanın seçilmesine, kullanılacak yöntemin ve rehber ile çifçilerin ilişkisine bağlıdır. Çalışma planı ayrıca tarımsal rehberlik muhattaplarının analizini de içermekte, yani bunları özel gruplara ayırarak her biri daha etkili bir şekilde etkilenebilmektedir. Sınıflandırılma her bir grubun bireylerini, yaş, eğitim, gelir kaynağı, cinsiyet veya meslek vb. faktörler arasındaki ortak etkenlere göre yapılır. Her grup arasındaki sosyal etkileşim, rehberlik amaçlarını kabul etmeleri bakımından da incelenmelidir. Bu hedeflerin netlik derecesi, onlara uygun mesajların türü ve programın planlanmasına katılabilmelerini etkiler. Ayrıca sorumluluklarını alma derecesi de bu hedeflerden etkilenir. Grubun duygularını ve rehberlik mesajına olan ilgilerini ve bunları uygulama yeteneklerini bilerek, bu uygulamada gerekli olan belirli becerilerin ihtiyaçlarının program öncesi davranışlarının belirlenmesi ile aynı derecede önemli olduğuna şüphe yoktur. Hedef kitlenin sürekli olarak incelenmesi,tanımlanması ve bu kitlenin analizi yoluyla, rehberlik operasyonunun en önemli yönünün artık netleştiği söylenebilir. Böylelikle iş planı şimdi başarıya daha yakın bir duruma gelmiştir.
b) Kırsaldaki gençlik: sorunların farkına varmaları, çiftçilere bilgi verebilme yetenekleri ve kendileri için mevcut yetenekler vb.
c) Ev hanımları: yürütme sürecinde katkısı, genel özellikleri vb.

d) Yerel liderler: ekonomik ve sosyal statüleri, üretimlerinin ortalaması, tarımsal araçlarla yönelik görüşleri, toplumdaki etkileri, vb.

e) İletişim kanalları: Doğru iletişim kanalları seçilir ve bu kanallar hedeflere ulaşmak amacıyla rehberlik mesajlarını taşımak için kullanılır.

Altıncı aşama: planının uygulanması

Hazırlanan iş planı veya iş planının tasarımına göre, plan yürütülür. Bu, rehberlik görevlilerinin bilgiyi iletmek için farklı düzeylerde uygulayacakları prosedürler, hedef kitlenin sorunlarıyla ilgili araştırmalar ve sorunları çözme konusunda onlara yardımcı olmaları anlamına gelir. Yürütmeye atanan bireylerin tanımı ve işbirliği kurulları gibi prosedürleri içerir

- Yürütme süresi
- Yürütme için seçilen iletişim yöntem ve kanalları
- Yürütmeye yardımcı olacak yerler ve olanaklar
- Genel rehberlik özellikleri

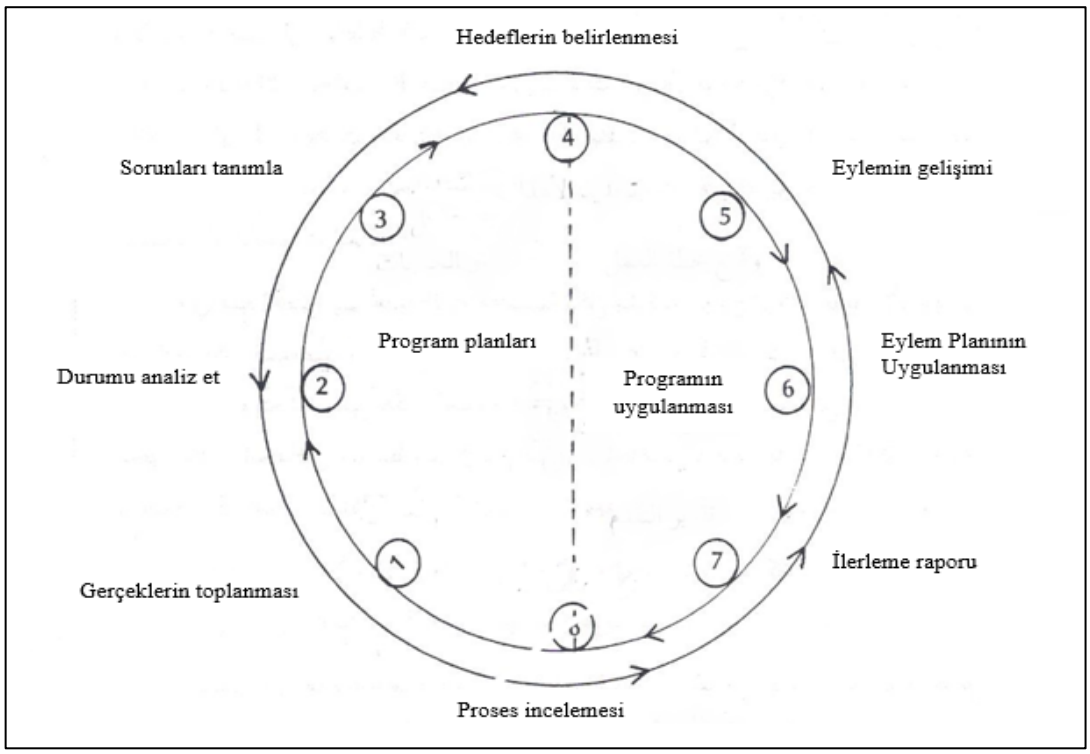
İş planının yürütülmesi noktasında aşağıdakiler göz önünde bulundurulmalıdır:

1. Ekipmanı, cihazları, kredileri, eğitim araçlarını yürütmeye geçmeden önce sağlamak
2. Yürütmenin sorumluluğunu üstlenmeye katılacak yerel liderlerin seçiminde dikkatli olmak
3. Programın yürütülmesine katılan her bireyin rol ve sorumluluklarının belirlenmesi
4. Planın detaylarına sadık kalmak
5. Yürütme sürecinin takibi ve değerlendirilmesi, ortaya çıkabilecek problemlerin ve çözümlerin belirlenmesi

Yedinci aşama: ilerleme raporu

Bu aşamada, durumdaki gelişim, rehberlik çalışma planının uygulanmasından önce ölçülür. Bu, davranışların, ideolojinin ve hedef kitlenin duygularının tanımlanmasının değerlendirilmesini içerir. İnsan ve doğal kaynaklarını ne kadar kullanıyorlar sorusuna cevap aranır. Planın herhangi bir adımındaki ilerlemeyi belirleme yöntemi üzerinde anlaşılmalıdır. Bu programı yürüten uzmanlara dayanarak, yeni programlar ortaya konabilir. Bu program, programın yürütülmesinden, yapılan sosyal ve ekonomik değişiklikler ile bunların problemler, hedefler ve mevcut kaynaklarla bağlantıları bağlamında yapılan değişikliklerle ilişkili olmalıdır. Etkin bir iş planı, icra edilen tüm faaliyetlerin kayıt altına alınmasını gerektirir, böylece ileride değerlendirme süreci için bir temel olarak kullanılabilineceklerdir.

Değerlendirme süreci planın oluşturulmasına ve yürütülmesine katılan rehberlik çalışanları ve yerel liderler tarafından yapılmalıdır. Gelecek programları, önceki programların değerlendirme sonuçlarına dayandırmak önemlidir. Değerlendirme sürecinin amacı, rehberlik programı hedeflerine ne kadar ulaşıldığını ölçmektir.

Şekil 3.7. Besson Modeli (Addison Maunder, 1973)

3.8. Tanoubi Modeli (Mohammad Omar Tnobi, 1998)

Herhangi bir bilimin gelişimi ve ilerlemesi, modellere ve kuramlara ulaşma yöntemine dayanır, aynı zamanda bilimsel araştırmalara ve düzenli deneylere de bağlıdır. Bunun için, modellerin ve teorilerin iyi anlaşılması ve doğru kullanımı, öğretmen tarafından kullanılan en güçlü araçlardan biri olarak kabul edilir. Bu nedenle, modellerin ve teorilerin tanımlanmış, planlanmış ve uygulanmış olması ve tarımsal rehberlik programlarının değerlendirilmesi, bu modellerin ne kadar farklı veya çelişkili olursa olsun, büyük önem taşımaktadır.

Kolaylık, basitlik ve açıklık ihtiyacı açıktır, özellikle de modeller hakkında konuştuğumuz zaman, bunların anlaşılması ve kavranması için en iyi araçlar oldukları düşünülür. Çünkü gerekli verileri minimum kelime kullanımıyla bir düzen de yazabiliriz.

Modellerin bir koşulu, normal okuyucunun bunları anlaması ve kavramasıdır. Bu alandaki bazı modellerde, uzun bir süre içinde gözden geçirilmemiş olmalarına rağmen, bir dönemin gerekliliklerıyle uyumluluk ve etkinlikllerini sağlamak için sürekli revizyon gerekliliği belirtilmiştir.

Tanoubi'nin modeli, şekil 48'de gösterildiği gibi, üç adımdan oluşur: planlama adımı, yürütme adımı, değerlendirme adımı. Toplamda üç adım, dokuz temel üzerine kurulu sürekli bir bütündür. Yazar, bu modelde sadeliği, açıklığı ve odağı dikkate alarak, modelin, alandaki okuyucular, öğrenciler ve işçiler için en iyi sonuçlara ulaşabileceğini göz önünde bulundurmuştur. Tarımsal rehberlik programlarının yürütülmesi ve değerlendirilmesine ek olarak, aşağıdakiler de bu modelin adımlarının bir açıklamasıdır:

Birinci aşama: Planlamacıların düşünsel ve psiokojik hazırlığı

Düşünsel ve psikolojik hazırlık, resmi veya gayri resmi herhangi bir insan operasyonu için sağlam bir temel, doğal ve mantıksal ön şart olarak kabul edilir. Bu durum, tarımsal rehberlik programlarının planlanması için de geçerlidir çünkü bu programlar sosyal, ekonomik ve teknolojik birer işlemdir ve etkileşim bileşenlerini

dinamik bir şekilde içerir. Yaygın olarak, planlamacılar dikkat gerektiren bazı problemlere veya konulara yol açan bazı konulara yönelik derin düşünce süreci başlatırlar. Bu süreç, programı planlamanın önemli bir noktası haline gelir ve programı inşa etmeye katılan her bir bireyin kafa yormasını gerektirir. Bu adım, algılanan ve algılanmayan değişkenler gibi birtakım değişiklikler tarafından etkilenmesi nedeniyle tespit edilmesi zaman alır. Algılanan faktörler, örneğin, yaş, eğitim durumu, uzmanlık, genel bilgi, sosyal durum, psikolojik durum, istek düzeyi, birbirleri arasındaki bağlantıların türü ve yoğunluğu gibi programın planlanmasında katılımcılara yönelik faktörlerden oluşmaktadır.

Bu noktada genel çevre, planlanan hedef kitlenin özellikleri, kaynak sayısı ve türü, toplumdaki mevcut sistemin türü, planlamacılar ve mutattaplar arasındaki güven,ülkenin genel koşulları gibi planlayıcıların dışında bir dizi başka dış etkenler de devreye girmektedir.

Bu plan - planlamacıların düşünsel ve psikolojik hazırlıkları - kişinin kendi kendine iletişim düzeyine dayanır. Bu, insan temasının en doğalıdır ve daha sonra gruptaki her bireyin kendi gruplarını düşündüğü doğrudan temas ile (bireysel veya grup) farklı hedefleri araştırmak ve belirlemek, bir dizi vizyon veya öneri sunmak ve bunları sunmaya grubun diğer bireyleri ile tartışarak, grubun görüş ve vizyonlarına dayanan daha yüksek bir anlayış elde etmek için kendi kişisel iletişimiyle tartışmaya çalışır.

Planlayıcıların bir hedef ya da hedefler koyması, etkili programların oluşturulmasında önemli bir adım olarak görülmekte ve aynı zamanda planlayıcıların yollarını kısaltmakta ve zaman ve emek kullanımını en aza indirmektedir. Planlayıcnın deneyimi, hedef kitleye ve ana konuya yönelik farkındalığı ve olumlu yaklaşımı da, temel hedeflerin belirlenmesi ve örgütlenmesinden oluşan bir sonraki adımın içeriklerini elde etmenin önemli bir parçasıdır . Hedeflenen kitlenin özelliklerini bu operasyondan tanıyan planlamacılar, çiftçilerin problemlerini ve net veya net olmayan, mali veya mali olmayan ihtiyaçlarını çözmek için gerçekçi bir plan oluşturmaya kesinlikle yardımcı olurlar. Bunun için, tarımsal kalkınma programlarının planlanmasında, tarım mühendisleri ile birlikte rehberlik programının üyelerinin yerel düzeyde olması gerekmektedir. Bu da kırsal bölge halkıyla

yaşayarak ve onlarla sosyalleşerek çiftçinin sorun ve yeteneklerini iyi algılamaktan geçer.

Programın yürütülmesi ve başarısında yardımcı olan ve gelecekte de faydalanmaya yardımcı olacak geliştirme programlarında yerel liderler olan elit çiftçilerin deneyimlerini ve diğerlerini etkileme becerilerini geliştirmek için dahil edilmesi de tercih edilmektedir.

Sonuç olarak: bu adım en önemli olarak kabul edilir çünkü programın oluşturulması için iyi bir temel oluşturulmasında kilit rol oynar. Psikolojik ve düşünsel hazırlık, programı planlamanın, yürütmenin ve değerlendirmenin her adımında rol oynamaktadır.

İkinci aşama: temel hedeflerin belirlenmesi ve örgütlenmesi

Bir önceki adımda, genel olarak kırsal kesimde ve özellikle tarımsal nalmada çok sayıda sorun ve ihtiyacı ortaya koyulmuştur. Bu problemlerin her biri problemi ya da problemleri çözmek için bir rehberlik programı - bir araç olarakl - oluşturmayı gerektirir. Bu kendi başına - problemi çözmek - daha büyük bir problemi çözmek için bir araç olabilir. Kırsal bir aile yaşam tarzının seviyesini yükseltmek için kullanılacak araç ve yöntemler, insani yöntemlerimizden tamamen ayrı olmayacaktır. Aksine, her bir hedef bir diğeri için bir vesile olduğu için birleşeceklerdir. Her bir araç, bir kez kullanılmadan önce bir amaçtır, bunu açıklığa kavuşturmak aşağıdaki örnek verilmiştir:

- Doktora derecesi (hedef 1) almak isteyen bir kişi (herhangi bir kişi) bu amaca ulaşmak için (doktora) bu dereceye kayıt olmak, gerekli araçları, gerekli konuları çalışmak, kütüphanede araştırma yapmak, tez hazırlamak gibi gerekli araçlara başvurmak zorundadır.
- Birey doktora derecesini elde etme (a) hedefine ulaştıktan sonra, bu hedefi bir üniversitede istihdam edilme bir sonraki hedefini elde etmek için araç olarak kullanır (b).

- Bu hedefe ulaştıktan sonra (b) bunu bilinen bir tarafa (gol c) katılmak için kullanır ve burada bir önceki hedefe (B), bilinen bir tarafın katılımı olan bir sonraki hedefi (c) elde etmek için bir araç olarak kullanır.
- Bilinen bir partiye katılan (C) hedefine ulaştıktan sonra, aynı kişi bakanlığa (hedef d) girmeye çalışır ve bu hedefe ulaşmak için hedef c yeni amacın aracı olur. Ve bu böyle devam eder. Şekil (3.8) bu süreci göstermektedir:

Şekil 3.8. Amaçlar ve araçlar arasındaki ilişki

Bu adımın önemi, rehberlik planlayıcısının başlangıçtan itibaren ulaşılacak hedefleri tanımlamasına olanak tanımakta, daha sonra sadece temel ve gerekli verileri derleyerek araçların kolaylaştırılmasında yatmaktadır. Düşünsel veya psikolojik hazırlık olmadan veri elde etmeden ve bizi birbirine bağlı verilere götüren genel hedefler belirlemeden veya düzenlemeden doğrudan bir programla karşılaştırıldığında önemi ortaya çıkacaktır. Soruna yakın ve uzak olan ve problemlerle bağdaşmayan diğer veriler ile bağlantılı olabilir ve bu da bir çaba ve mali kaynak israfı olarak değerlendirilir ve aynı zamanda çalışmı planlayıcı için eziyete dönüşür ve çalışma motivasyonunu düşürür.

Bu adım, temel amaçların belirlenmesinde ve bunların önemlerine göre örgütlenmesinde, içsel iletişimin ve diğer tekil benliğin ve tekil ve grup ilişkilerinin önemini göstermektedir. Hedeflerin organizasyonu noktasında halkla iletişim kurmaya gerek yoktur, en önemlileri ve asgari zaman ve çaba ile gerçekleştirilebilecek olanlar belirlenmelidir. Tüm bunlar, çiftçilerin acil

ihtiyaçlarının karşılanması için, mümkün olan en hızlı sürede olumlu işaretlerin ortaya çıkmasına yardımcı olur ve dolayısıyla, planlara ve planlayıcılara duyulan güvenin artmasına yardımcı olur. Ayrıca, çiftçilerin programın başarısına yol açan ve maksimum kullanım elde etmesini sağlayan programın uygulanması için etkili ve hızlı sonuçları görmelerine ve kavramasına yardımcı olur.

Hedeflerin belirlenmesi noktasında yerel halkın geleneklerine ve değerlerine ters düşmeyen hedefleri seçmek önemlidir. Pek çok kırsal kalkınma planı başarılı olmaksızın ortaya konmuştur ve bunun nedenlerdinen biri, örneğin, bölge sakinlerinin beslenme alışkanlıkları gibi kırsal sakinlerin gelenek ve değerlerinin güçlü etkisinin göz ardı edilmesidir.

Üçüncü aşama: problem ve kaynaklar hakkında very toplama

Bu adım tarımsal rehberlik programlarını içeren kalkınma programlarının oluşturulmasında önemlidir. Sorunlar ile ilgili ne kadar fazla veri toplanırsa bu veriler etkili tarımsal rehberlik programları inşa edilmesine o denli net ve başarılı olunmasını sağlar. Bunu başarmak için veri toplama işlemini gerçekleştiren kişileri seçilmeli ve görevlerini yerine getirmek için eğitilmelidir.

Bu adım, birincil bilgi elde etmek için çalışılan çiftçilerle kişisel ilişkiler geliştirmeyi gerektirir. Kullanıma hazır bilgi almak için resmi kurul ile yapılan bağlantılar ve sözel iletişim bu adımın temel taşı olarak kabul edilir. Çünkü sözel temaslar sayesinde, çözülmesi gereken sorunlar ve bu problemlerle yüzleşmek için gereken kaynaklara ilişkin veri toplamaya yoğunlaşılır, çünkü çiftçilerden ve ailelerinden gelen birincil verileri toplarken, erkek kadın ilişkilerine has gelenekler göz önünde tutularak aynı cinsiyetten veri toplayıcılar seçilmelidir. Bu görüşmeler için zaman önceden belirlenmelidir.

Rehberlik programı oluşturmak için gerekli veriler iki bölümden oluşur: problemlere ilişkin veriler ve genellikle rehberler tarafından elde edilen ihtiyaçlara ilişkin veriler. Ayrıca, söz konusu sorunların çözülmesi ve bu ihtiyaçların karşılanması için gerekli kaynaklara ilişkin verilerin bir kısmı resmi kaynaklardan temin edilmekte ve kaynaklar, insan kaynakları, doğal olmayan maddi kaynaklar ve doğal kaynaklar

olarak düzenlenmektedir. Programın iyi planlanması için her biri ile ilgili niceliksel ve niteliksel veri toplama ihtiyacı vardır.

Sonuç olarak: Eğer temel doğru kurulursa, program doğru yönde ilerleyecektir. Düşünsel ve psikolojik hazırlık yapmadan ana hedefleri atacak bir adımı atmadan önce doğrudan veri elde etmeye yönelik çabalar kesinlikle rastgele bir çalışma olarak kabul edilir.

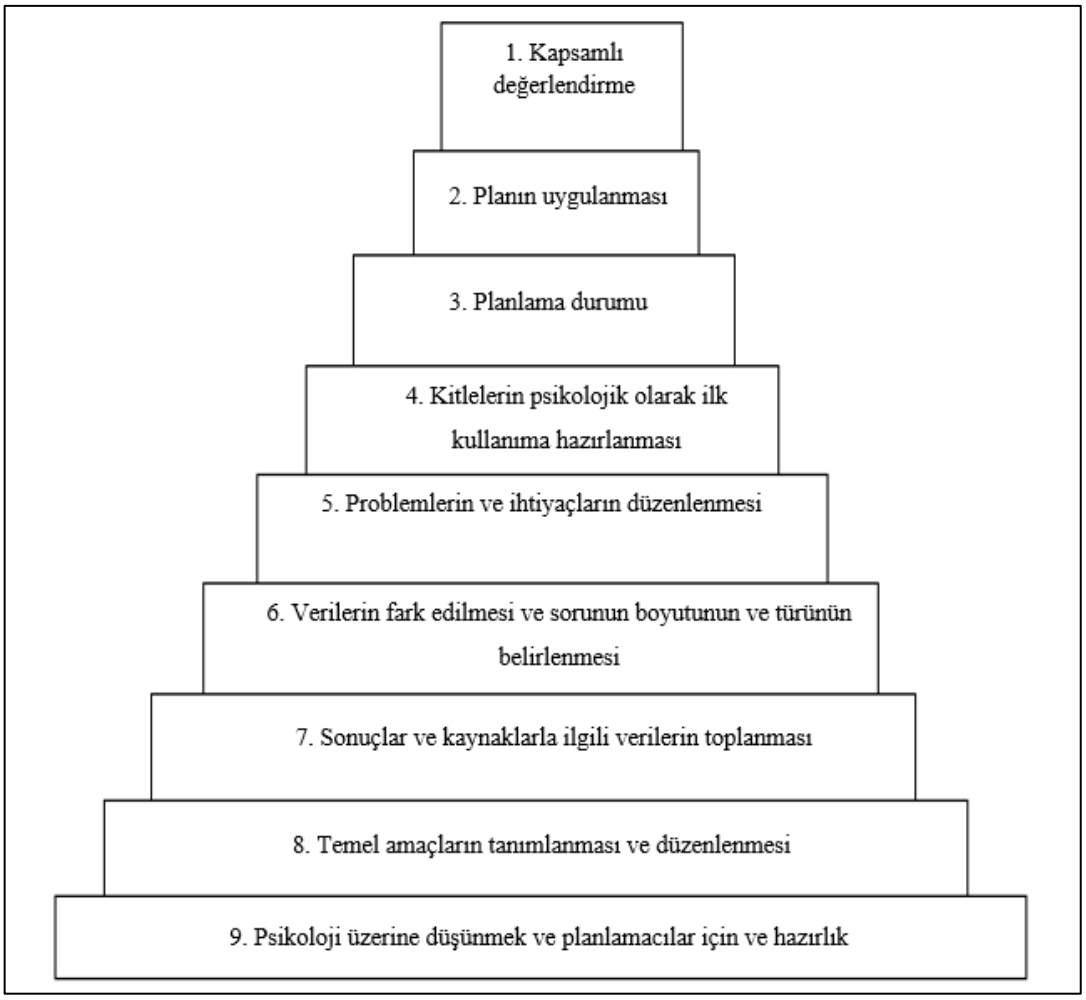
Dördüncü aşama: very analizi

Bu aşamada, rehberlik programındaki bireylerin eğitimi ile görevli olanlar, kaynak ve kaynaklarla ilgili toplanan verileri temel kaynaklarından analiz eder. Bu veriler, planlayıcılara (ikincil verilere ek olarak) net bir şekilde, problemin büyüklüğüne (problemlere) ve mevcut kaynakların ya da mevcut kaynakların türüne göre tayin edilen yüzdelerde yazılmıştır. Bu adım, içsel iletişim ve kişisel iletişim ve grup iletişimi tarafından kabul edilir.

Veriler bu verileri kullanmak ve yararlanmak için mantıklı bir şekilde analiz edilmelidir. Verilerin analizine katılan bireyler net, tarafsız, bilgili ve deneyimli olmalıdır.

Beşinci aşama: problemlerin ve ihtiyaçların organize edilmesi

Program planlayıcılarının revizyonu ve bir önceki adımda elde edilen problemler ve kaynaklara ilişkin verilerin ışığında birtakım alt problemler ve derlemede daha büyük bir endişe sorunu yaratan ihtiyaçlar elde edilmektedir.

Şekil 3.9. Tanoubi Modeli

Önceden belirlenmiş standartlara göre sorunların ve ihtiyaçların kademeli olarak en önemliden en önemsize doğru organize edilmesiyle ilgili doğru ve etkili kararlar alınmalıdır. Başarılı rehberlik, kırsal kesimde muhattapların sorunlarını araştırmaktan geçer. Bütün problemler, önem sırasına göre sıralanmalı, yürütülecek bir rehberlik makamı oluşturulmalı, kavrama ve anlama noktasında kavram ve yöntemlerle desteklenmelidir.

Çiftçilerin sorunlarının ihmal edilmesi ve gerçek öneminden daha az önem verilmesi, ortada bir ihmal olduğu ve programı yöneten kişilerin iyi bir anlayışa sahip olmadığını gösterir. Planlamada çiftçinin ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması, rehberlik programının başarısında kesinlikle temel bir adımdır.

Altıncı aşama: çiftçilerin psikolojik hazırlığı

Çiftçilerin ve genel olarak kırsal alanda yaşayanların psikolojik hazırlıkları, tarımsal rehberlik programının uygulanmasının başarısında temel bir nokta olarak kabul edilir ve dışlama olmaksızın tüm modeller (önceki yedi adımda dahil) bu adımın veya operasyonun önemini ihmal etmiştir. Her ne kadar çalışma planının fiili olarak uygulanmasından önce psikolojik olarak hedef kitlenin hazırlanması için yeterli zamana sahip olunsa da, programın yürütülmesi için çiftçilerin psikolojik ve mali olarak hazır olmaları programın sonucundan kesintisiz coşku ve yarar sağlamaları için önemlidir.

Medya, yerel halkın ve profesyonellerin yanında planın yürütülmesi için kırsal halkın hazırlanmasında kilit bir rol oynamaktadır. İnsan psikolojisi ile olan ilişkisi nedeniyle özel davranış ve inançlara sahip insanlarla baş etmek zor bir görevdir. Radyo ve televizyon, bu görev için en iyi medya cihazları olarak kabul edilir çünkü bu ikisi kırsal alanda iyi yayılmıştır ve bunların her biri çeşitli avantajlara sahiptir. Burada, çiftçiler tarafından hissedilmeyen sorunları hissedilen sorunlara dönüştürmek için çalışılmalı ve daha sonra, halkın ısrarla ihtiyaç duydukları ve çözüm talep edecekleri şekilde bunlar işlenmelidir.

Sonuç olarak: bu adım programın yürütülmesi için temel dayanaktır, göz ardı edilemez veya atlanamaz veya değersizleştirilemez.

Yedinci aşama: Planın ortaya koyulması

Farklı modellerde olduğu gibi bir planın uygulanması risk olarak kabul edilir, bunun için uygulama noktasında birden fazla plan yapılmalıdır. Diğer bir deyişle, programın yerini daha güvenli kılacak ana plan için ikame planları mevcut olmalıdır, çünkü ikame veya yedek planlar, icra veya başarı yolunda durabilecek acil bir durumla eşleşecek kadar esnekliğe sahip olmalıdır.

Orijinal veya ikame planı olsun, her eylem planı, icracıların görevlerini amacından uzaklaştırmadan başarıya ulaşabilecekleri problemler ve kaynaklarla ilgili yeterli ve açık verileri içermelidir.

Sekizinci aşama: Temel planın uygulanması

Ana planın hazırlanmış haline göre yürütülmesi doğaldır ve ana planın yürütülmesi başarı ile gerçekleştirilemezse bir yedek plan ile ikame edilmelidir. Bu şekilde kaynak, zaman ve çaba kaybını azaltmaya yardımcı olacak değerlendirme yapılmalıdır.

Dokuzuncu aşama: Bütünsel değerlendirme

Değerlendirme, ister istemez karmaşık veya performans zorluğu ya da sonuçlardan korkular nedeniyle, bu adıma çok fazla önem verilmemesi haricinde, isteyerek ya da istemeyerek, doğru ya da yanlış olarak birey tarafından yapılan günlük ve sürekli bir çalışma olarak değerlendirilir. Bunun için, genel olarak eğitim alanında ve özellikle de tarımsal rehberlik alanında bu adımın nitelikli kişiler tarafından yapılması önemlidir.

Şekil 3.10. Tarımsal yayım programlarının planlanmasında ve uygulanmasında araştırmacı

3.9. İkinci Konu: Eğitim

3.9.1. Eğitimin Tanımı

İşgücünün üretim sürecinde ana unsur olduğu, böylece kalıbın üretkenliğini artıran en önemli faktör olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, halkının kapsamlı gelişimini amaçlayan bir toplum, problemi ve çözümleri anlamak ve analiz etmek için bilgi, beceri ve araçlara sahip olmalıdır.

Eğitimin tanımı (Beach): Eğitim, bir işte yeterli deneyime sahip olmak için, şu anda veya gelecekte muhtemel dirilişte yapılan işlerde bireysel bir yardımın yapıldığı süreçtir. Eğitim, uygun düşünme, iş becerileri ve bilgisi alışkanlıklarının oluşması ve

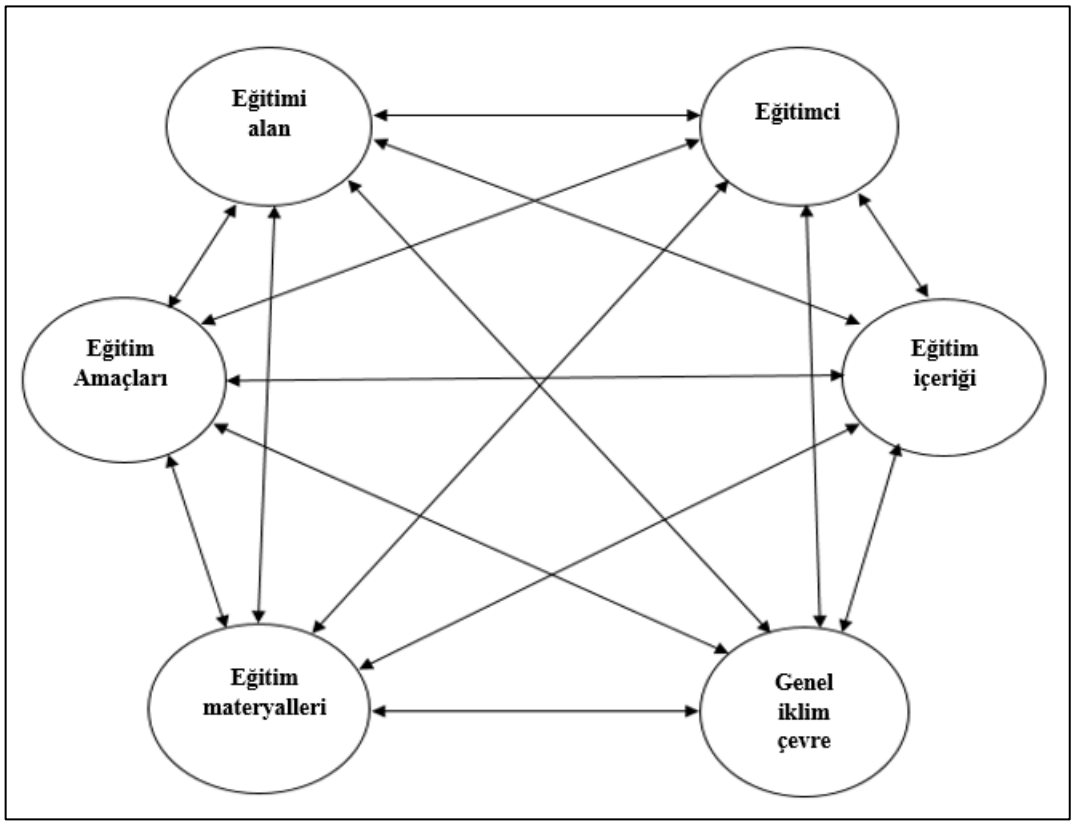
geliştirilmesinden kaynaklanır ve böylece bu eğitim istenmeyen eğilimlerin değişmesine ve istenen yönlerin teyit edilmesine neden olur.

Hambin aynı zamanda eğitimin tanımını, mevcut ya da gelecekteki çalışmalarda iyileşmeye yol açan bir deneyim türü olarak vermektedir.

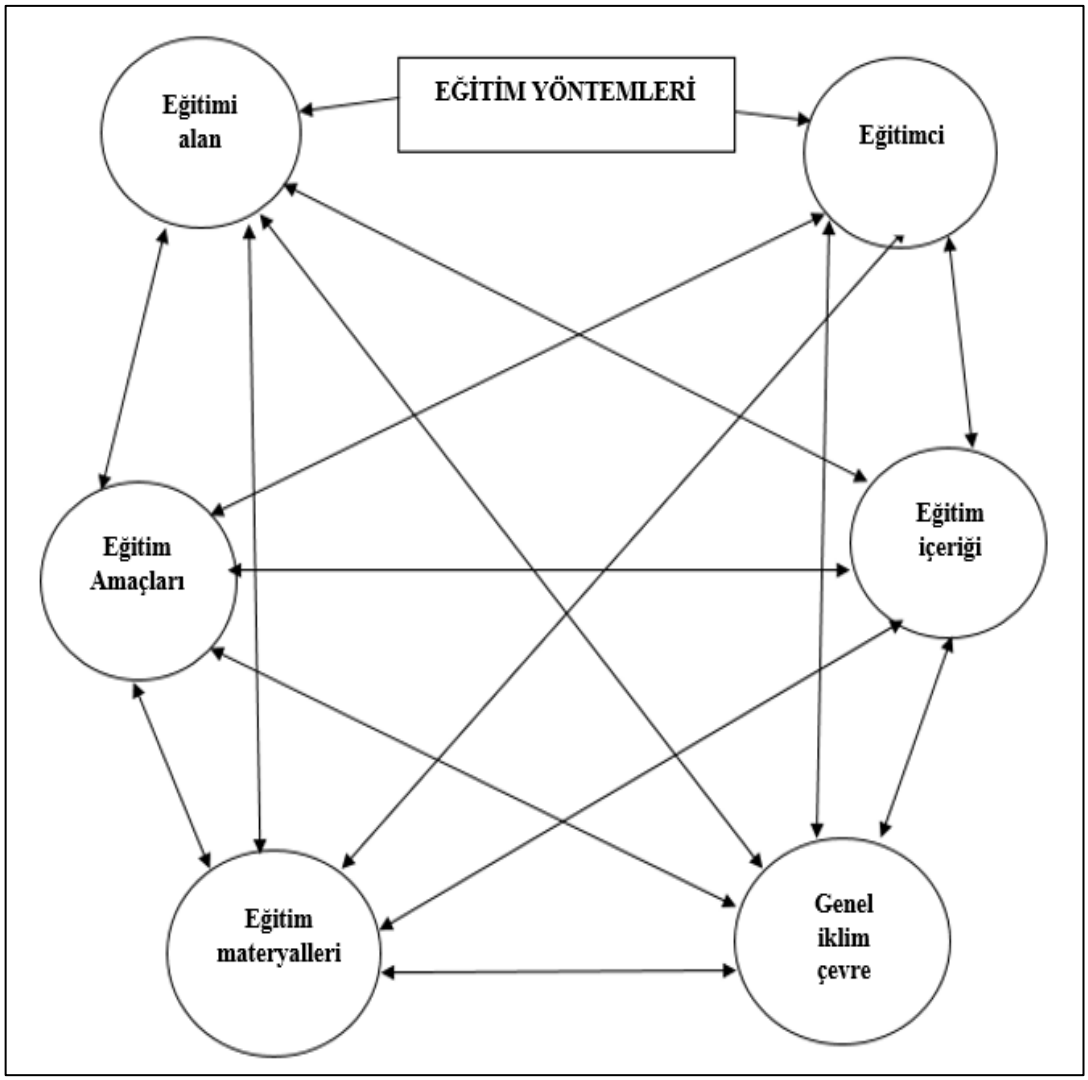
Samurai için eğitim, davranış ve eğilimler açısından bireysel konum bilgisi, beceri ,bilgi, araç ve yöntemlerde bir değişim sürecidir ve bu değişimlerin eğitimlerle çakışmaması ortaya geri dönüşü olmayan zaman, çaba ve yatırım kaybı çıkarır.

Önceki tanımlardan yolan araştırmacı, eğitimin tanımını, uzun bir süreye ihtiyaç duyan kısa bir tersine öğrenme süreci içinde bilgi, beceri ve tutumları elde etmek için bireysel ve grup eğitimindeki değişiklikleri amaçlayan planlı bir etkinlik olarak vermektedir.

3.9.2. Tarımsal Eğitim

Şekil 3.11. Tanoubi Eğitim Modeli

Şekil 3.12. Araştırmacının Eğitim Modeli

Eğitimin herhangi bir konumu Şekil 3.11'de gösterildiği gibi yedi etkileşimli öğeden oluşmaktadır. Tutarlı bir ilerleme için mevcut pozisyon analiz edilmesi ve içeriklerin anlaşışması gereklidir. Ayrıca bu unsurlar arasındaki etkileşimin bilinmesi genel olarak eğitim sürecinin ve işgücünün eğitilmesinde ve özel olarak tarım sektöründeki eğitimde önem arz etmektedir.

Şekilde de yedi temel ögenin gösterildiği üzere bu ögeler bağımsız veya birbirinden ayrı değildir. Daha önce de belirtildiği gibi bunlar birbirleriyle dinamik olarak etkileşim halindedir ve nihayetinde bu unsurların her biri dahil edildiğinde etkili bir eğitim başarılabilir olur.

3.9.3. Eğitimin Yedi Unsuru

1. Eğitmen
2. Eğitim
3. Eğitim yöntemleri
4. Eğitimin İçeriği
5. Eğitime yardımcı unsurlar
6. Genel atmosfer
7. Eğitim önkoşulları

Eğitmenler, en az kursiyerler kadar önemli bir parçadır ve eğitim programının başarısında ve yararlarında en büyük paya sahiptirler.

Eğitmen Türleri

3.9.3.1. Eğitmen

İlk olarak nereye bağlı olduklarına göre

1. Eğitim merkezinin dışından
2. Eğitim merkezinin bünyesinden

İkinci olarak mesleki açıdan

1. Doktora ünvanlı ve akademi veya araştırma merkezlerinde çalışan
2. Bir kiropraktör eğitimi
3. Eğitim programlarının uygulanması konusunda deneyimli bir eğitmen

Maddi açıdan

1. Gönüllü eğitmen
2. Devlet tarafından maaşı ödenen eğitmen
3. Özel sektör tarafından maaşı ödenen eğitmen

Dört:Cinsiyet açısından

1. Erkek eğitmen
2. Kadın eğitmen

3.9.3.2. Eğitim

Çıraklık, eğitim programlarının planlanmasına gerek kalmadan eğitimin gerçekleştiği eğitim pozisyonunun en önemli unsurudur. Eğitim sürecinin sonucu olarak eğitilen kimsede gerçekleşen davranışsal değişiklerin oluşması kaçınılmazdır.

Eğitim sırasındaki çıraklık, ancak eğitmenin eğiitm sürecindeki önemi ve rolünü azaltmaz, burada eğitmen organizatör, amir ve komutan pozisyonundadır.

1. Çırağın görevleri
2. Engel aşma eğitimi
3. Dakiklik
4. Çalışanların tanıtımı
5. Koleksiyondaki ciddiyet ve coşku
6. İş problemlerini eğitmenlere iletillmesi

3.9.3.3. Eğitim yöntemleri

Araştırmacı, Libya'da tarımsal tarım işçilerinin yetiştirilmesi ve eğitilmesi alanında eğitim yöntemlerinin mesleki eğitim ve yayım eğitimi yöntemleri alanında bir eğitim programına katılma isteğine sahip olanların ve yayım planlarını uygularken rehberlerin yayım alanlarını nasıl kullandığını açıklamaktadır. Bu noktada çeşitli alanlarda tarım sektörünün gelişmesine ve tarımsal ürünlerde kendi kendine yeterliliğe ulaşmaya yönelik iddialı planlara ve tarımsal ürün çeşitliliğinin artırılmasına katkıda bulunmaya yönelik üretim fazlasının ihracatına çok dikkat edilmektedir.

3.9.3.4. Eğitimin içeriği

Bireylerin eğitim programlarına katılımları, düzenli takipkeri,eğitim düzenleyicileri ile olan etkileşimleri ve istekleri eğitim konularına bağlıdır. Bu yüzden eğitim konularının seçimi dikkatle yapılmalı ve bunları mümkün olduğunca çok kişiye ulaştırmak ve yararlanacak kişilerin sayısını artırmak gerekmektedir

Araştırmacı, Almhatioi eğitiminde bulunması gereken belirli koşulların olduğunu düşünmektedir.

1. Eğitim içeriği birçok almetdrien ihtiyacı ile doludur.
2. Stajyerlerin kapasitelerine yönelik içerik hazırlanmalıdır
3. Yenilikler eklenmelidir
4. Mevcut imkanlar ve materyaller ışığında uygulanabilir olmalıdır.
5. Eğitim içeriği, referanslar ve kaliteli veri için Yigep takip edilmelidir.

3.9.3.5. Eğitime yardımcı unsurlar

Eğitime yardımcı unsurlar, kursiyerlerle iletişim kurma, psikolojik durumlarını hazırlama ve onları eğitime katılmaları için teşvik etme rolünü yerine getirmede yardımcı olur. Ayrıca, eğitmenin Altdrbet materyalini en az zamanda ve çaba ile elde etmesi, eğitmenin, kullanılabilecek eğitime yardımı unsurlardan Altdrbet makalesini basitleştirmesine ciddi bir şekilde veri toplanmasına ve bu süreci kolaylaştırılmasına yardımcı olur.

1. Slayt projektörü ve sabit film
2. Altharaka film projektörü (tepe göz projektör)
3. Ses Kayıt Cihazları
4. Hoparlörler
5. Zemin boyama
6. Fotoğraflar
7. Posterler

3.9.3.6. Genel atmosfer

Viziki'nin iklimi ve araştırmacının işbirliğine yönelik görüşü, genel iklimin bir NMODG (Susanobi, 1998) Susya elementini geçmesidir. Araştırmacı, iklim unsurunun Agabia'yı olumsuz yönde etkilemesi veya genel durumlarına göre negatif olduğu durumlarda ALNODG'yi geliştirmeye çalışmış, bu da genel iklimi tulail için uygun olduğunda ve her bir öğenin rolünü iyileştirerek eğitim pozisyonunu arttırmıştır.

Genel atmosfer şu unsurları içermektedir:

1. Alyesi durumu (sıcaklık-soğuk hava-rüzgar-yağmur)
2. Sosyal, ekonomik ve politik iklim

3.9.3.7. Eğitim gereksinimleri

Eğitim etkinliğini ve verimliliğini etkilyecek eğitim koşullarının varlığı ve gerekli araçların eğitim ortamında mı yoksa dışarıda mı olduğu soruları bu aşamada cevaplanır.

Gereksinimler şu şekilde sıralanabilir:

1. Kaliteli sandalye masalar
2. Kırtasiye malzemeleri (kağıt-kalem-cetvel-haamh öğeleri)
3. Bilgisayar (bilgileri kayıt etmek için)
4. Sunum araçları
5. Fotokopi makinası
6. Eğitim derslerinin sekretaryası
7. Ulaşım
8. Kursiyerler için kalacak yer imkanları
9. Llmet kursları ve ibadet alanları
10. Trfah araçları, yiyecek ve içeçekler

Tarım bakanlığında projeli tarım eğitim idaresi programı bulunmamaktadır. Eğitim, tarım ve hayvancılık bakanlığının bazı görevlilerinin anket dağıtımı esnasında, gıda ve tarım örgütünün az sayıda ki programları ile yapılır. Bunun yanında eğitim programları teknoloji öğretim bakanlığında bulunmakta olup, bu tür eğitimler onların uzmanlık alanına girmektedir. Libya'nın Trablus/el-kıran şehrinde bulunan yüksek teknik okulunda/entitüsünde yapılan tarım eğitim ve öğretim programlarının içeriğinin sunumu yapılabilir. Bu sahada çalışan bu ve diğer kurumların yaptığı bu tür eğitim ve öğretimlerin içeriklerinin çevreye ve ekonomiye olumlu etkileri sunulabilir. Bu enstitülerde tarım konusunda verimli bir rehberlik ve kaliteli öğretim program ve eğitimlerinin etkisinin önemi göz önüne alınarak ve çevre ve ekonomik yeterlilik unsurları analiz edilerek. Bu ekte bulunan eğitim ve öğretim programlarının hedeflerinin gerçekleştirilmesi ettirilmesi adına, seçilen konularda ki gereksinimlerden ne derece istifade edildiğini belirtmek. Bunun gerçekleşebilmesi için gerekli olan müfredatı, eğitim ve pratik öğretim içeriklerini sundum. İnsan gücünü yükseltmek ve iyileştirmek için enstitü öğretim üyeleri, eğitimcileri ve idarecileri tarafından uygun eğitim programlarının hazırlaması. Bu ve diğer sonuçların ışığında araştırma şu tavsiyeler de bulundu.

3.9.4. Tarımsal Teknolojinin Transferi ve Adaptasyonunda Bilimsel Araştırmaların Rolü

Ulusal teknoloji, o ülkede üretim ya da hizmet amacıyla çağlar boyunca kullanılan herhangi teknoloji ya da teknolojik bilgi olarak tanımlanmakta ve ayrıca ülkedeki üretim ya da hizmet alanında yabancı kaynaklardan ithal edilen teknolojiyi de içermektedir. Ulusal tarımsal teknolojik bilginin koşulları, mevcut toplumun koşullarına ve ihtiyacına göre ortaya çıkar ve gelişir. Bu noktada, bilimsel araştırma, bu teknolojik bilginin gelişmesinde temel bir rol oynamaktadır ve çoğu zaman farklı atbarha, teknolojideki bir süre ve malttordan önce ortaya çıkmış ve eski sulama yöntemleri ve tarımsal ürünlerin mahsulü ve stoku gibi alanlara girmiştir. Bu nedenle, Afhm Wastaab Elattar teknolojisine sahip tarım sektörünün çeşitli alanlarında bilimsel araştırmanın evrimi ve uzman kadroların hazırlanması önem arz etmektedir.

Aşağıda bilimsel araştırmaları geliştirmek ve tanıtmak Almtobh gereklilikleri sıralanmaktadır:

1- Uygun bilimsel atmosfer: Ykhtai, sadece fonların izlenmesi, laboratuarların inşası ve bunları bilimsel bilgi için bilim adamlarının üretimine yetecek kadar donatmak ilk olarak olması gerekenlerdir. Ted, diğer bilim adamlarından gelen fikirlere ve meslektaşlarına Kongre Welhz Sempozyumunda yanıt vermiştir. Seminerler, konferanslar, çalıştaylar, dünyayla temas kurma, Alkhagi ve huzur atmosferi ve her türlü nezih yaşamın sağlanması yoluyla çalışma arkadaşlarına ve meslektaşlarının fikirlerine ulaşmak için dünyayı ya da araştırmacıları motive etmek gerekir.

2- Personel gelişimi.: Bir kişinin etkili alosih başarması için liderlik kadrosu da dahil olmak üzere bilimsel araştırmalar için kalifiye olan Alcad'ı yaratan bir gelişme ortamına ihtiyacı olduğu düşünülmektedir.

3- Maddi kaynaklar: Bilimsel araştırma için gerekli maddi kaynakların takibi ve bilimsel araştırma için gerekli laboratuvar, ekipman ve kamu hizmetlerinin sağlanması bu noktada önemlidir.

4- Bilimsel Yayın: Bilimsel yayıncılık ve bilginin dokümantasyonu, pratik araştırma sürecinde büyük önem taşımaktadır. Ülkemde yayınlanan bilimsel dergiler hala sınırlıdır. ALAMIH'ın ya da alandaki bilimsel dergileriyle ilgili referanslarını bulamayan araştırmacı, kendisini, dünyada 50.000 olan bilimsel dergi sayısının Arap dünyasında 32 tane olması nedeniyle çaresiz hissetmiştir.

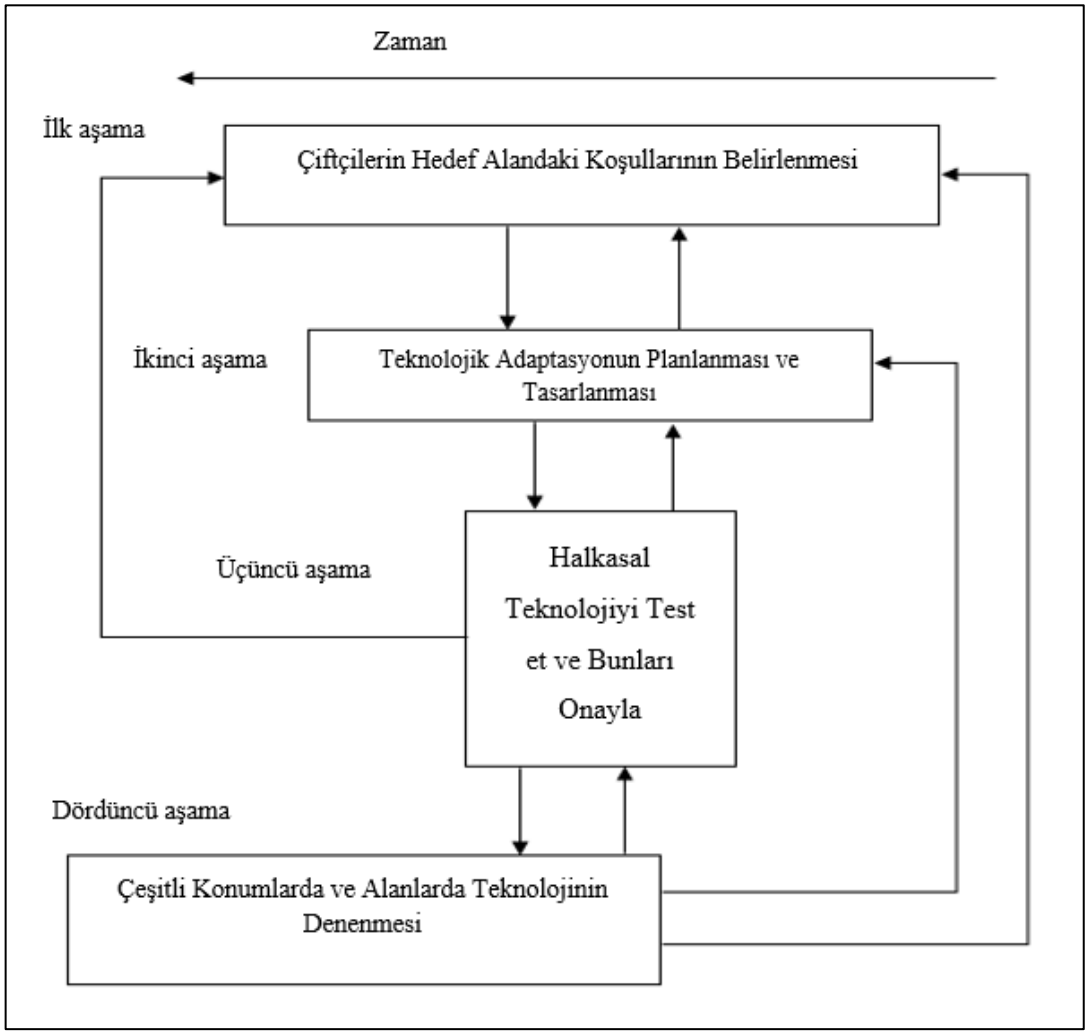
5- Araştırmanın Uygulanaması: Üniversitelerin ve bilimsel araştırma merkezlerinin, ülke dışında hazırladıkları doktora tezi ya da Master'ları bir kenara koyarsak, birçok araştırma ve özel araştırma, potansiyeli açısından kalkınma planlarıyla sınırlı bir bağlantı kurmaktadır.

Modern tarım teknolojisinin transferine yönelik engelleri ele almak için Temalar uygulama noktasında yeni tarım teknolojisi geliştirme ve benimseme sürecini etkileyen birçok değişken ve sorun vardır. Bu sorunlar dört başlıkta sınıflandırılabilir:

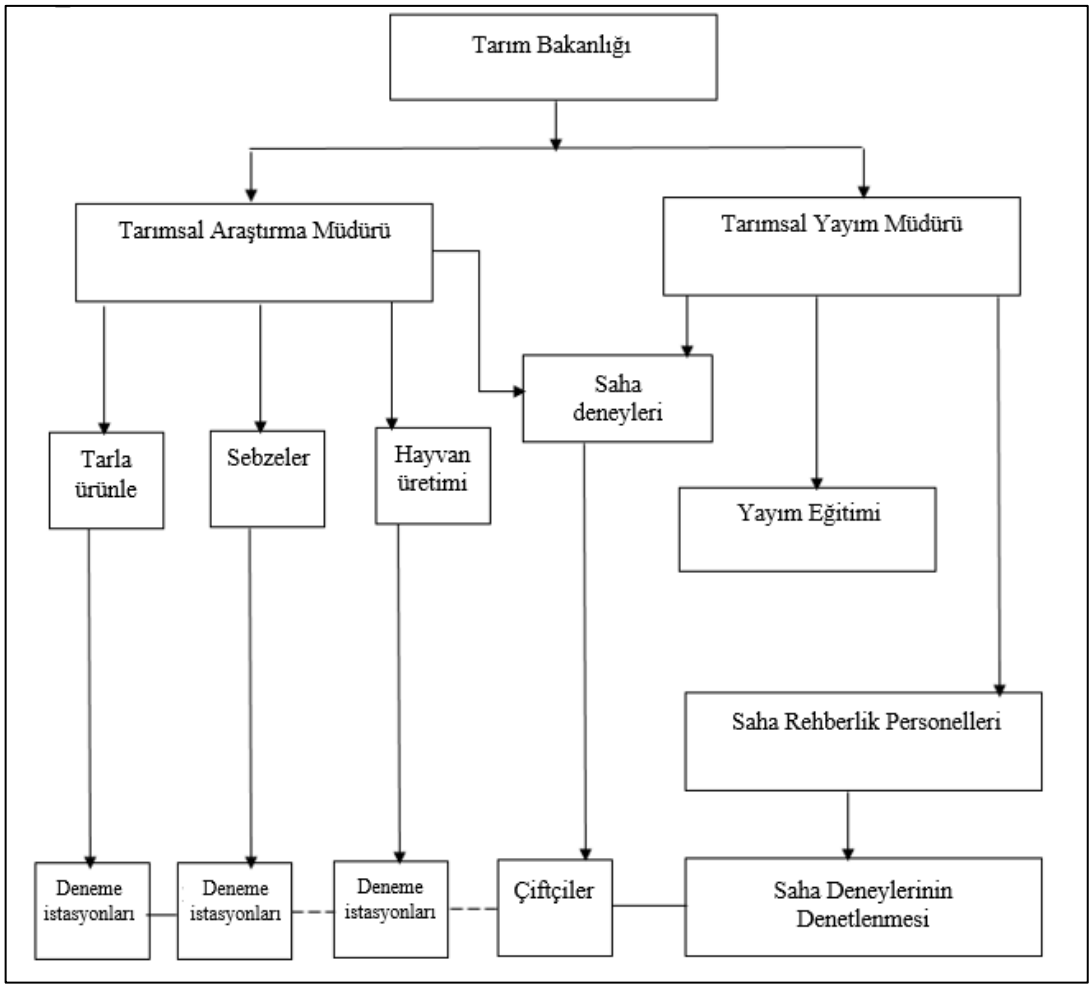
1. Bilgi ve tecrübe eksikliği

2. Bir tarafta çiftçiler arasında iletişimin yetersiz veya düşük olması ve diğer tarafta araştırma programları ve sosyal yardım programlarının azlığı
3. Çiftçilerin çalışmalarını çevreleyen çevresel koşulların tam ve doğru bir şekilde anlaşılmaması

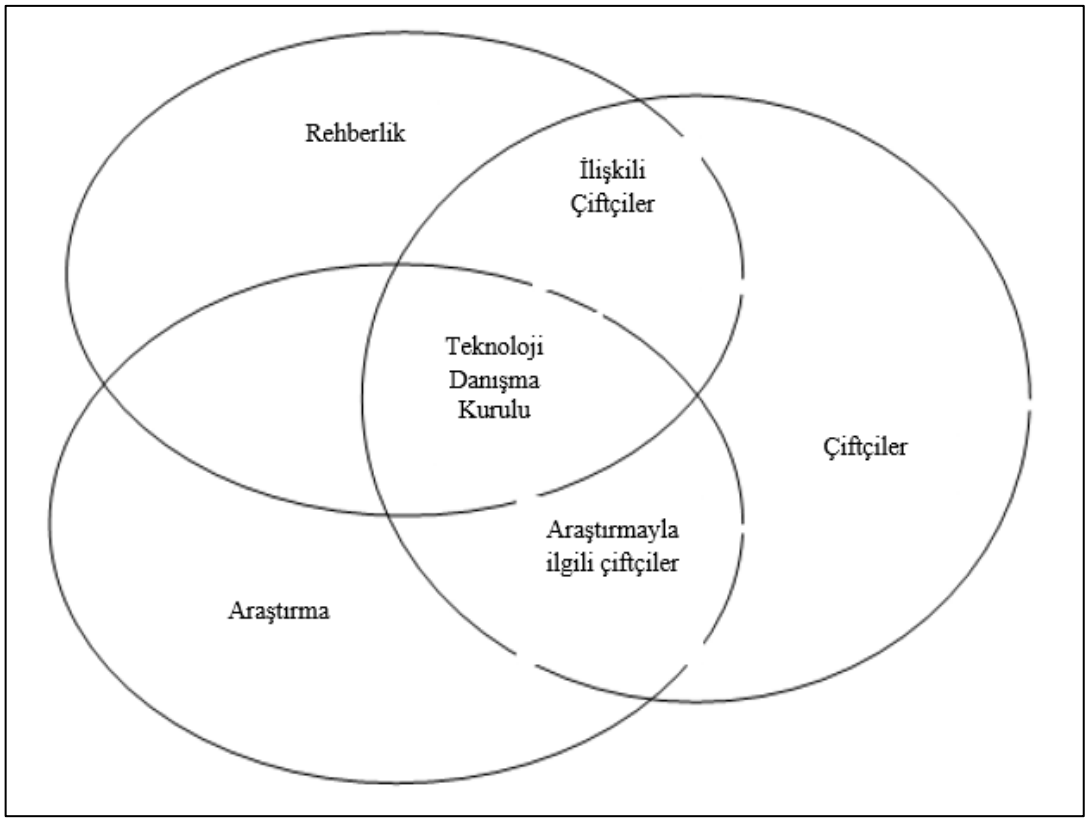
Yeni tarım teknolojisinin geliştirilmesi kendi kaynaklarıyla, bilimsel ve agro-laboratuvarlar ile deneysel istasyonlarda Altknogia'ya koşullara göre uyarlanarak üretildiği bilinmektedir.

Şekil 3.13. Oklar, zaman dilimi için çakışan aşamalara işaret eder (Gelişmekte Olan Ülkelerde Çok Uluslu İşletmelerin Teknoloji Seçimi ve İstihdam Yaratması, Uluslararası Çalışma Ofisi ,Genevia ,1984)

Şekil 3.14. Bilimsel araştırmayı ve uzantılarını saha teknolojisine uyum ve adaptasyona bağlayan örgütsel yapı

Şekil 3.15. Teknolojinin transferi ve kullanımı konusunda anasor ve üst üste çakışmaların gösterimi (Mohammad Tnobi, 1998) (Merkezi Planlı Ekonomide Teknolojik Değişim ve İnsan Gücü, Uluslararası Çalışma Ofisi,Geneva 1966)

3.10. Üretim Teknolojisi Yaklaşımı

Tarımsal yayılmanın amacı, kırsal nüfusun sorunlarını hedeflenen girdilerle hafifletmeye veya ortadan kaldırmaya yardımcı olmak olduğundan, öncelikle sorunları durumları kayıt altına aınlmalı, kavranmalı ve daha sonra yönlendirilmelidir. Bu kulağa basit gelebilir, ancak sıklıkla göz ardı edilir: ulusal ve makro ekonomik çıkarları temsil eden ya da temsil etmeyi amaçlayan, "yukarıdan aşağı" kırsal kalkınma politikası, çoğu zaman tarımsal problemleri formüle etme eğilimindedir ve bunu da kuramsal olarak ve kırsal nüfus hakkında herhangi bir belirgin bilgiye dayanmadan yapar. Burada ya yeterli bilgi olduğu inancı ya da daha fazla zaman temin etmenin bir zamanının ya da yolunun bulunmadığı inancın öne çıkmaktadırr. Bu gibi durumlarda, tarımsal yayım insanları önceden formüle edilmiş, "bariz" hedeflere (örneğin üretimi arttırmaya) yöneltme ve onlara reçete edilen çözümleri sunma, hatta onlara dayatma şeklinde gerçekleşir. Bu tür bir yaklaşım nadiren başarılı olur ve çoğunlukla gerçek "başarı" konusunda şüphe uyandıran

istenmeyen yan etkilere sahiptir. Böyle bir yaklaşım, yayım yorumumuzla hiçbir şekilde bağdaşmamaktadır.

Bu nedenle problem çözme yaklaşımını bir alternatif olarak düşünmek önemlidir. Sorunlar sadece soyut olarak değil, ulusal ekonominin bakış açısından da ele alınmış ve formüle edilmişse (üretim verisine göre küçük çiftçiler, tarıma dayalı alan, mali girdi vb.) ve nüfus özellikleri de işin içine katılırsa belirli durumlarda uygulanabilir çözümler bulmak büyük ölçüde artar. Danışman, bu nedenle, hem yeni sorun çözme biçimlerinde uzmanlık yapar, hem de kurumlar ve hedef gruplar arasındaki çatışan perspektifler arasındaki arabulucunun zor rolünü edinir..

Yayım projelerinde farklı danışmanlık yaklaşımlarının yan yana getirilmesi ile, yaygın olarak uygulanan üretim teknolojisi yaklaşımı ile sorun odaklı yaklaşım arasındaki karşıtlık etkili bir şekilde vurgulanmaktadır.

3.10.1. Problem Çözme Yaklaşımı ve Sonuçları

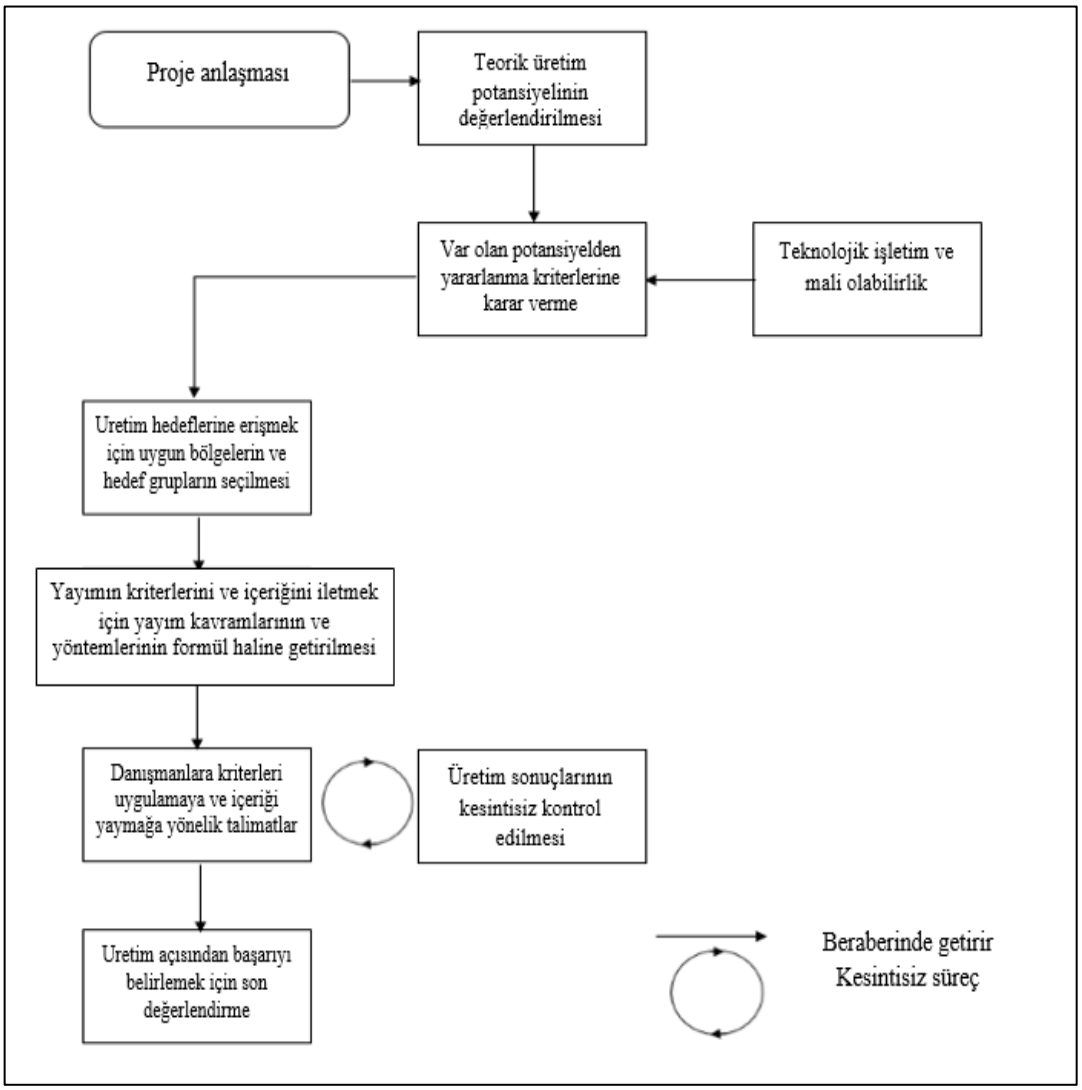
Problem çözme yaklaşımı ile, vaka analizinin ve önerilen iyileştirici eylemin, yalnızca planlamacıların bilgi ve ilim düzeyine bağlı olmadığını hatırlamak önemlidir. Küçük çiftçiler, örneğin, çiftliklerinin üretim esnekliğini iyi bilerek ve planlanan önlemlerin sosyal sonuçlarını değerlendirebilirler. Planlama tabanı daha da genişler ve hedef grubun sorunları ve kendi algıları dikkate alındığında planlama belirsizlikleri azalır ve kalkınma girişimlerinin başlangıç noktası haline gelir.

Yayım planlanırken, hedef ve problemlerin tanımları birbiriyle ilişkilidir. Her ikisi de bir durum analizi ile tesis edilmek zorundadır Hedefler, çaba göstermeye değer görülen ve insanların elde etmek istedikleri ve istenmeyen durumlardan kaçınmanın da değerli bir hedefi temsil edebilecekleri durumlardır. Hedefe ulaşılmasını önleyen engeller ve olumsuz durumlar problemleri oluşturmaktadır.

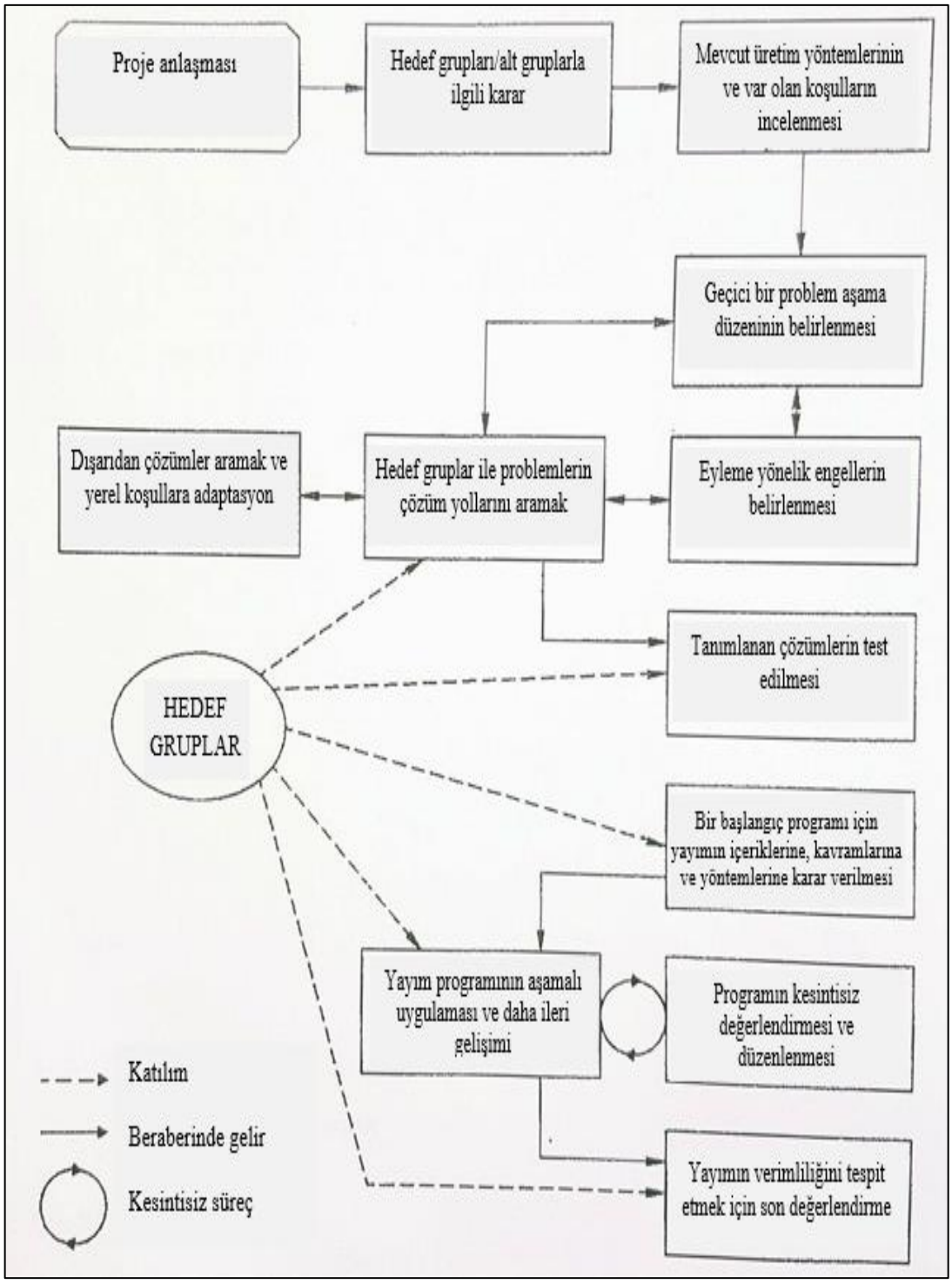
Sorunların dikkatli bir tanımı, benimsenen yaklaşım türünü zaten ortaya koymakta ve problem çözme yaklaşımı ile yapılması gereken eylemin dolaylı bir göstergesidir. Yayım projesinin planlanması ve uygulanması için ana hedef olan sorunların tanımı budur, geçmişte uygulanmış önlemlere ilişkin kararlar ve hedefler bu tanıma girmez.

Çoğu durumda problemin tam olarak tanımlanması çözümün yarısına ulaşmak anlamına geldiğinden problem tanımlamasında acele edilmemelidir.

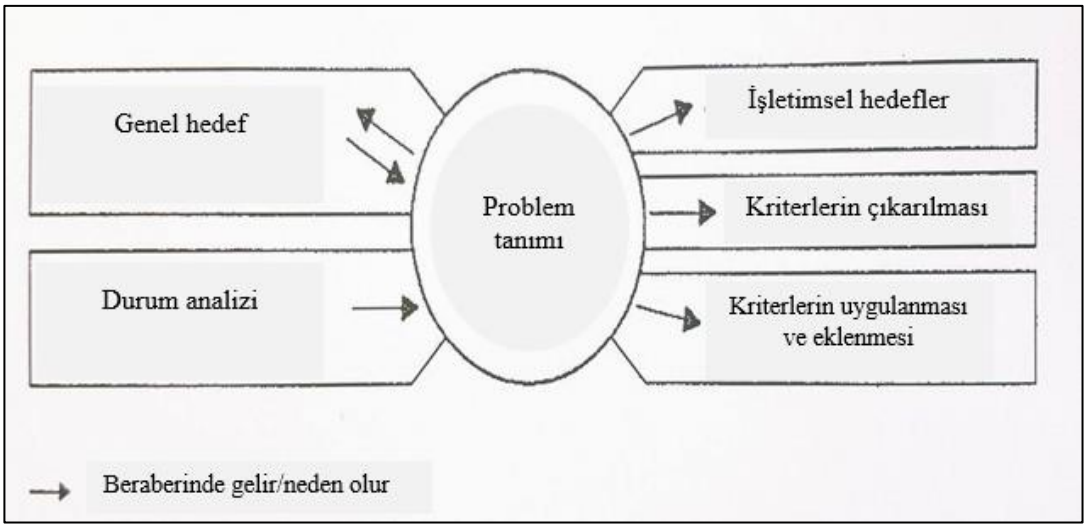
Mümkün olduğu kadar çok sayıda alternatif problem tanımlaması tavsiye edilir, böylece son olarak, yayım ortaklarının algılarına yakın olan ve aynı zamanda uygulanabilir çözümler üretilebilir (örneğin "su kıtlığı" "yeni kuyuları" çözümünü gerektirirken "sınırlı su kaynağı" "su tasarruf" çözümünü gerektirir). Problemlerin yapısı genellikle karmaşık olduğundan, temel problemi araştırmak ve bu noktadan kaynaklanan nedenleri gibi ele almak tavsiye edilir.

Şekil 3.16. "Yukarıdan Aşağı" Yayım Projelerinde Üretim-Teknoloji Yaklaşımı (Aibrech,Ha, 1989)

Şekil 3.17. "Aşağıdan Yukarı" Yayım projelerinde problem çözme yaklaşımı (Aibrech,Ha, 1989)

Şekil 3.18. Projelerde Problem Tanımının Yeri (Aibrech,Ha, 1989)

Sonuçlar. Bu yöntemle bir problem hiyerarşisi ya da birbiriyle ilişkili problemler ve neden-sonuç ilişkileri ağı oluşturuluru. Daha fazla detay "hedefe yönelik proje planlaması" açıklamalarında sunulmaktadır (ZOPP).

Bu problem tanım yöntemi bir dizi gerekliliğe işaret etmektedir.

- Başlangıçtaki durum tarafsız olarak araştırılmalıdır. Bu, yalnızca gerçek bilgilerin toplanması ve incelenmesini değil, aynı zamanda tüm katılımcıların fikirlerinin araştırılmasını ve sunulmasını da içerir.
- Bir problem nadiren objektif bir olgudur. Tüm problem tanımları, gözlemcinin niteliği ve konumuna yüksek derecede bağlıdır ve bu nedenle, bir problemi olan kişinin veya grubun doğası ve problemi tanımlayanların bilgisi, motifler ve amaçları, yetenekleri ve becerileri açısından analiz edilmelidir. (örneğin politikacılar, uzmanlar, yabancı uzmanlar, kalkınma kurumları, küçük çiftçiler, büyük ölçekli çiftçiler, tüccarlar vb.). Örneğin bir su mühendisine rutin görünen şey, küçük bir çiftçinin bakış açısından çözülemeyen bir sorunu temsil edebilir.
- Hedef, mümkün olduğunca somut olarak tanımlanmalıdır (örneğin, kaynak potansiyeli, nüfusun öznel amaçları) Eğer yaşam standartlarının iyileştirilmesi genel amaç olarak verilirse, bu hedefe nasıl ulaşılacağını bilmenin bir yolu yoktur. Hedef doğru bir şekilde tanımlandığında (örn. pazarlamanın iyileştirilmesi), bu halihazırda benimsenecek olan önlemlere işaret eder

(operasyonel hedefleme). Hangi hedefe ulaşılacağını adım adım tanımlanmalıdır, aksi halde önlemler hedef başarıya katkıları açısından değerlendirilemez.

- Engeller tanımlanmalıdır (fiziksel, ekonomik, sosyo-kültürel, politik engeller).
- Daha önce denenmiş yöntemler ve öncekilerin deneyimleri analiz edilmelidir (araçlar, katılan insanlar ve başarı derecesi).
- Sorunların bağlamında görülmesi önemlidir. Tüm problemler nihayetinde belirli bir duruma ve hüküm süren koşullara bağlıdır örn. Yarı kurak bölgelerde meydana gelen yapısal engeller, tropikal yağmur ormanlarındakinden farklıdır veya küçük ölçekli pirinç ekimi toprağın değişmeli ekiminden farklıdırlar.

Ancak, problem çözme yaklaşımını yayım çalışmasında eyleme dönüştürmek çoğu zaman zor olmaktadır. Ancak, mesele burada ya hep ya hiç değildir. Proje kapsamında küçük çiftçi nüfusunun algılarını proje planlama ve uygulamasına getirme fırsatı verme yolundaki uzun ve zahmetli yoldaki her adım, doğru yönde atılmış bir adımdır. Problem çözme yaklaşımını başlangıçta uygulamak mümkün olmadığında, bu yöntemin birçok unsuru olabildiğince benimsenmelidir. Nihayetinde, daha fazla katılımı riske sokmak ve geri bildirim ve uyum için daha sık fırsatlar sunmak için yayıma yönelik tüm yaklaşımlarda kapsam bulunmaktadır. Yayıma ilişkin çeşitli yaklaşımların spesifik örnekleri şöyle açıklanabilir A 1 ‘den ⟶ A 10’a. Problem çözme yaklaşımına dayalı eylem örnekleri şöyle sıralanabilir: D1 and ⟶ D2.

“Hedefe yönelik proje planlaması” (ZOPP) ile GTZ, eğer uygun bir şekilde kullanılırsa, bir projenin planlama aşaması kadar erken bir şekilde problem çözme yaklaşımının gerekliliklerini daha kolay ve daha kesin bir şekilde dikkate alabilecek bir enstrümana sahiptir.

3.10.2. Hedef Grup Oryantasyonu (Aibrech, Ha, 1989)

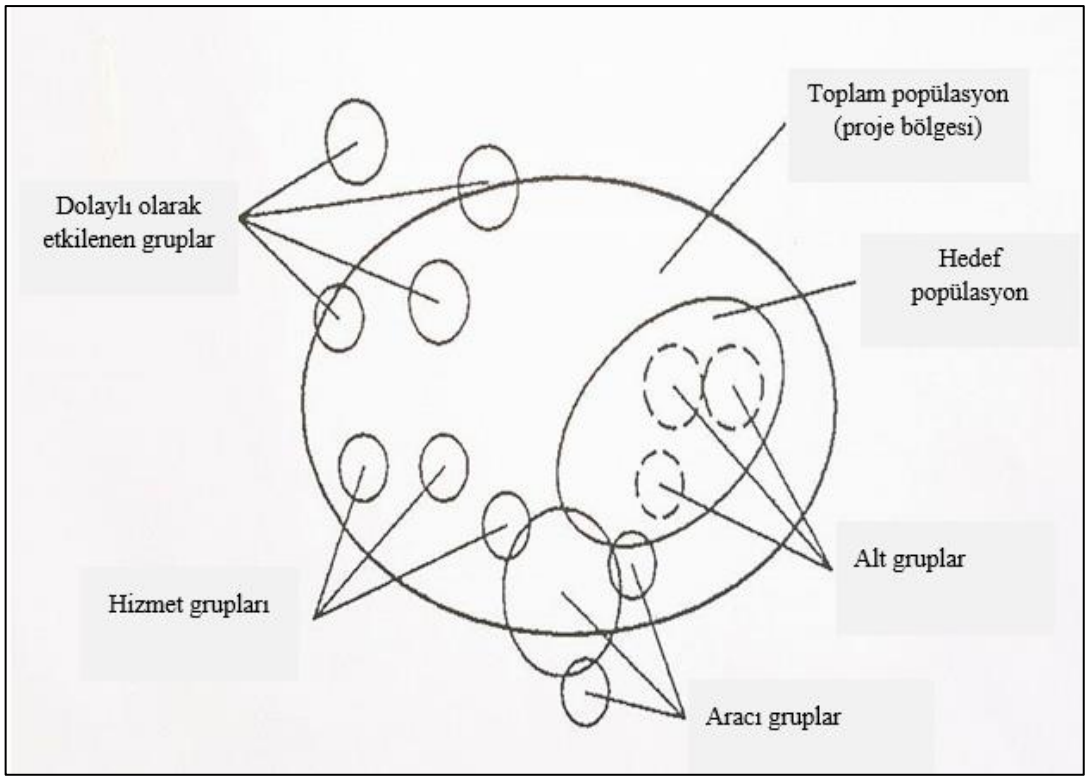
Hedef grup yönlendirmesi, problem çözme yaklaşımının uygulanmasının mantıksal sonucudur. Hedef grubun ve dolaylı olarak etkilenen diğer grupların özel durumlarına, belirli durumlarında ele alma amacıyla yönlendirilmesinin ve bu gelişim yönelimlerine olan istekliliğinin, deneyimin gösterdiği gibi tedbirler bazen

onlardan kar elde etmesi beklenen bireyler ve grupları tamamen gözden kaçırılabileceği için gerekli olduğunu belirtmektedir. Bunun kanıtı, kitlesel çiftçilere, geçmişte, yayım da dahil olmak üzere pek çok kalkınma tedbiri, genellikle etkili bir şekilde ulaşmadığı gerçeği şeklinde gösterilebilir. Bu başarısızlığın nedeni, çoğunlukla, hedef grup olarak "kırsal nüfusun" sosyo-ekonomik yapısına, özelliklerine ve karakteristiklerine göre yeterince farklılaştırılmış veya sınıflandırılmış olmasıdır.

Bu nedenle kalkınma tedbirlerini küçük çiftçilerin bireysel durumlarına uyarlamak imkânsızdır ve genellikle proje devam edene kadar tipik engeller ortaya çıkmama eğilimindedir.

Yayım çalışmasında hedef grup oryantasyonunun bulunmadığının kanıtı, kadınların gelişmekte olan birçok ülkede tarımda oynadıkları önemli rolü takdir etmedikleri veya kullanmadıkları gerçeğinde karşımıza çıkar. Kültüre bağlı olarak, laboratuar bölümümüzün cinsiyetler arasında bölünmesiyle ilgili farklı gelenekler bulunur. Modern üretim yöntemlerinin girdisi, ör. çalışmalarını ve karar vermede katılımlarını artırmak gibi kadınların rolüne ilişkin modifikasyonlara neden olabilir. Ancak, tersine, gelir fırsatları ve karar verme sürecinden mahrum kalma gibi durumlara da yol açabilirler. Bunu akılda tutarak, kırsal kesimde yaşayan kadınların durumu, danışmanlık çalışmasında dikkate alınmalıdır ve sık sık sosyo-kültürel engellere rağmen, bu kadınlara ulaşmak için özel prosedürler özel olarak geliştirilmelidir. Bugüne kadar, yayım çalışmaları en iyi ihtimalle, bu kadınları evdeki rolleriyle ele alabilmiş, üretim veya çiftlik yönetim işlerinde karar vericiler olarak değerlendirmemiştir.

Belirli bir bölgedeki yayım projelerinde, aşağıdaki gruplamaları yapmak mantıklıdır:

Şekil 3.19. Proje Bölgesindeki Grupların Farklılaşması (Aibrech,Ha, 1989)

- Proje bölgesindeki toplam nüfus;
- Nüfus (= hedef grup), yani tüm insanlar (mevcut proje hedefinde olan kadın ve erkeklerin, yayım ve beraberindeki adımlardan yararlanmaları gerekir,
- Hedef grup içindeki alt gruplar, yani hedef kitlenin projeye özgü problem tanımları yardımıyla oluşturulan alt gruplar (alt geçim ve ticari holdingler, ek istihdam alanlı olan veya olmayan küçük çiftçiler, kiracılar, topraksız işçiler gibi.),
- Aracı gruplar, yani hedef grup ve alt gruplar içindeki gruplandırma (örneğin genişletilmiş aileler, gençlik kulüpleri, yardımlaşma grupları, kooperatifler, gibi);
- Projeden dolaylı olarak etkilenen, örneğin proje tarafından doğrudan ele alınmayan, ancak yine de yarar sağlayan veya bunlardan zarar gören insanlar gibi gruplar. Bu nedenle bu gruplar proje adımlarının savunucuları veya muhalifleri olabilirler (toprak sahipleri, tüccarlar, kırsal elitler, kooperatifler, gibi). Bir projenin sosyal veya politik fizibilitesini tehdit altında olan çıkarları ve etki alanları ölçüsünde tehlikeye atabilirler;

- Yayım programını ve diğer önlemleri üstlenecek ve destekleyecek hizmetler sunan gruplar. Bunlar arasında devlet daireleri, araştırma istasyonları, yayım örgütleri, pazarlama hizmetleri, radyo hizmetleri, vb. bulunur. Sıklıkla bu gruplar yayım amaçlarına elverişli olmayan bireysel hedefler peşinde koşarlar ve çoğunlukla hedef gruptan sosyal olarak uzaktırlar.

Disiplinlerarası sistemik yaklaşım nedir?

Bu çalışmada, "Sistemlerarası Model" ve Albrecht (1974) Albrecht (1969) tarafından geliştirilen "Systematic der Planung der Beraungsarbeit" yaklaşımlar proje yöneticisi önceki organizasyonun analiz ve değerlendirmesi üzerinde çalıştığı göz önüne alınarak Kastamonu Derneği'nin şartlarına göre değiştirilmiştir (1976; 2000; ; 2005b; 2005c; 2005d; 2007). Dahası, Albrecht'in kendisi de (1969: 291), bu modelin başka disiplinlere göre değiştirilebileceğini ve uygulanabileceğini belirtmiştir.

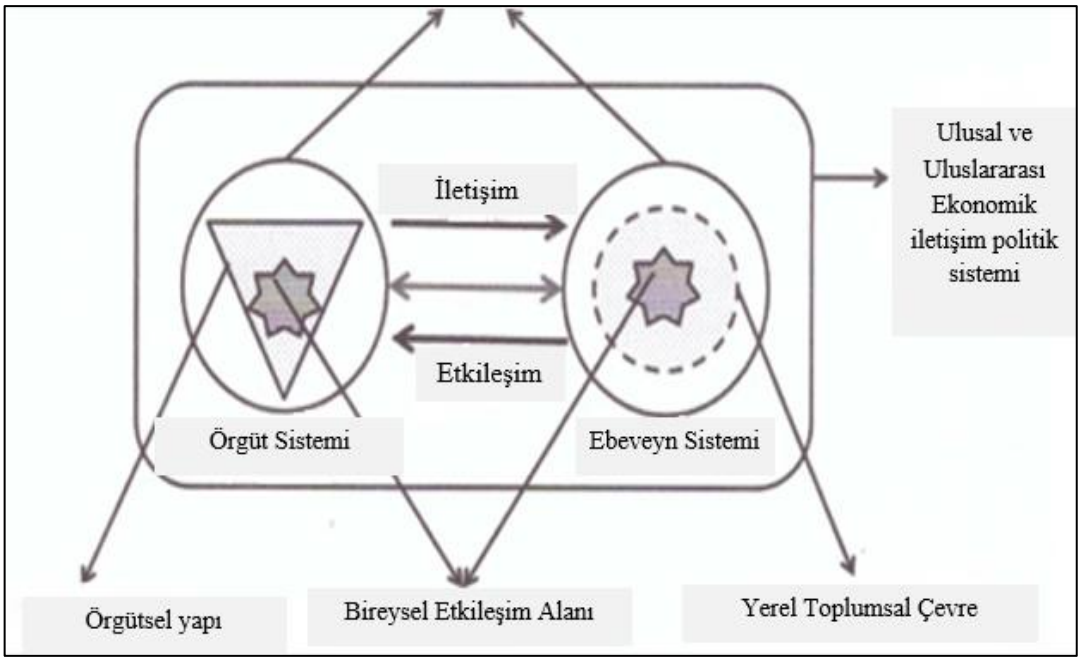
Aşağıda, "Sistemlerarası Model" kısaca en temel özelliklerle açıklanmaktadır. Burada "birlik" kavramı, örgütlerin yönetimi anlamına gelir. Aksi takdirde, Birlik cansız bir varlıktır. Kendi değerli işlerini yapamaz. Birliği birleştiren şey yönetim ve orada çalışan insanlar.

ŞEKİL 2'de gösterildiği gibi, şema (model) üç dernekten, yani kuruluştan, ortaklardan ve ulusal-uluslararası sistemden oluşmaktadır. Hem örgüt hem de topluluk, özgün bir ilişki ve iletişim içinde oldukları sosyal yapıya dahil olurlar. Başka bir deyişle, bu sosyal yapı her sistem için çok farklıdır ve birçok benzerlik vardır. Aynı zamanda örgütsel işçiler, birim kooperatifler ve ortaklarla arasında ilişki ve iletişim vardır. Bununla birlikte, iki dizenin sosyal yapısı ile iletişim, diğer dizelerle iletişimden daha sıktır. Bu nedenle, davranışları etkilemek daha güçlüdür. Başka bir deyişle, örgütle toplumun kendine özgü olan sosyal yapı arasındaki etkileşim, örgütle toplum arasındaki iletişimden daha sık görülür. Farklı sosyal söylemlerin ve farklı sosyal yapıların birbirinden farklı olduğu vurgulanmalıdır.

Sosyal-psikolojik olarak bireyler arasındaki etkileşim, onu çevreleyen ya da çevre tarafından beslenen doğaüstü faktörler tarafından belirlenir. Bu etkileşim şekli, hem sistemin hem de bireylerin davranışlarıyla yakından ilişkilidir. Sunum bize hem

birbirine bağlı unsurlar hem de bunlar arasındaki kurgusal bağlantılar hakkında bilgi sağlar. Diyagramlardaki düzenlemeler, fark edilmeyen fenomen olgusuna yaklaşım konusunda ve pratik hayata olanları en çok vurgulayan gerçeğe en yakın şeydir.

Kısacası, ortaklar, bireyin özel bir sosyal yapıyı etkileme yoğunluğu, örgütün partnerleri arasındaki ilişki ve iletişim ve ortakların davranışlarını etkileme gücü ile ilişkilidir.

Şekil 3.20. Interdirectory Modeli[10] (Aktaş. (2016), Kastamonu)

Değerlendirme Süreci nedir?

Değerlendirme çalışmaları esas olarak başarısıyı kanıtlamak ve ödül elde etmek için yapılır. Açıkçası, bilimsel kanıt sadece başarıyı değil, başarıyı belirleyen faktörleri de açıklamalı ve ortaya çıkarmalıdır. Değerlendirmenin gözden geçirilmesi ayrıca, nerede olduğu, ne kadar başarılı olduğu veya ne kadar başarısız olduğu konusunda net bir gösterge niteliğindedir. Ayrıca nereye gidileceği, ne yapılacağı ve gelecekte bunu n nasıl elde edileceği konusunda da yararlı rehberlik sağlamalıdır.

[10] Aktaş. Y. (2016), Kastamonu

Değerlendirme aşamasına girmeden önce “değerlendirme” kavramından bahsetmekte yarar vardır. Hruschka (1970), değerleme kavramını, incelenecek eylemde uzmanlaşma, uygulanan programın sonuçlarının kanıt olarak elde edilmesi, kontrol ve nihayetinde neden-sonuç- ilişikisinin bilimsel çözümü olarak etkili faktörlerin belirlemesi tanımlar.

Frutchey (1959), değerlendirme sürecinin üç basit adımda gerçekleştirilmesini önerir: İlk olarak, gözlemleyerek bilgi toplanır. İkinci olarak, gözlemler için bazı kriterler kullanılır. Son aşamada, araştırılan nesne hakkında bazı hükümlere varılır ve sonuçlar ortaya çıkar böylelikle bazı kararlar alınır. Bu üç adım belirtilen alt kriterler temelinde gerçekleştirilmiştir.

4. YÖNTEM

4.1. Giriş

Çalışmanın genel alanını ve bu alandaki kuramsal incelemeyi gözden geçirdikten sonra, bu bölüm, saha çalışması sırasında takip edilen araştırma yöntemlerini açıklayacak ve çalışma hedeflerine ulaşmak, veri toplama ve hipotezlerini test etmek için bilgi toplamak, sonuçlara ulaşmak ve tartışmak için alan çalışması sırasında benimsenen yöntemi ortaya koyacaktır.

4.2. Veri ve Bilgi Toplama Aracı ve Bu Aracın Geliştirilmesi

Anket (soru listeleri), bu çalışma için gerekli olan birincil veri ve bilgileri toplamak için temel araçtır. Soru formları,iki örneklemden (tarım danışmanları) veri toplanması için hazırlanmıştır. Bu noktada anketin geliştirilmesi sürecinden bahsedilmesi gerekmektedir.

4.3. Anketin Taslak Tasarımı

Libya'da tarımsal verimliliğin ikiye katlanması amacıyla sorunlarla mücadele için izlenen politikaların değerlendirilmesinde, araştırmaya katılanlardan veri ve bilgi toplamak için bir araç olarak iki anket tasarlanmıştır. Bu çerçevede, taslak anket hazırlandmış ve bu alandaki denetleme uzmanına sunulmuş ve soruların netliği ve bu alandaki bilimsel sistemle izlenen ve üzerinde mutabakata varılmış olan çalışma problemleri ve hedefleri ile ilişkisine ilişkin görüşleri alınmıştır.

Birinci bölüm, katılımcılara (çiftçiler) ait kişisel bilgilerden (yaş - eğitim seviyesi - cinsiyet - deneyim - sosyal statü - gerçek meslek - çiftlik ve rehberlik ofisi arasındaki mesafe - çiftlik işleri- tarım alanı) oluşan değişkenleri içermektedir

İkinci bölüm, çiftçilerle ilgili olarak aşağıdaki kısımlardan oluşmaktadır:

Çiftçinin bölgedeki tarımsal rehberlik bürosu tarafından verilen hizmet standardı değerlendirmesi hakkında 20 ifadeyi cevaplaması istenmiştir. Çiftçilerden, bu bölümle ilgili ifadeler konusunda Likert ölçeğini kullanarak cevap vermesi istenmiştir:

Cevaplar:

Kesinlikle katılıyorum- Katılıyorun- Emin Değilim- Katılmıyorum- Kesinlikle Katılmıyorum.

Puanlama:

5. 4. 3. 2. 1.

Tarım danışmanları ile ilgili olarak, anket aşağıdaki hususları ele almaktadır: , katılımcılara (taım danışmanları, birim yöneticileri) ait kişisel bilgilerden oluşan değişkenleri ve ayrıca tarım danışmanlarıyla ilgili bazı sorulardan oluşan 9 sorudan oluşmaktadır Çiftçilerden, bu bölümle ilgili ifadeler konusunda Likert ölçeğini kullanarak cevap vermesi istenmiştir:

Cevaplar:

Kesinlikle katılıyorum- Katılıyorun- Emin Değilim- Katılmıyorum- Kesinlikle Katılmıyorum.

Üçüncü bölüm: araştırma konusuyla ilgili tarımsal rehberlik idaresi hakkında 12 ifade içermektedir ve çiftçilerden, bu bölümle ilgili ifadeler konusunda Likert ölçeğini kullanarak cevap vermesi istenmiştir

Cevaplar:

Kesinlikle katılıyorum- Katılıyorun- Emin Değilim- Katılmıyorum- Kesinlikle Katılmıyorum.

Dördüncü bölüm: çiftçiyi eğitmenin mi yoksa çalıştığı ofis yoluyla çiftçiyi eğitecek tarım danışmanını eğitmenin mi daha iyi sonuç vereceğine yönelik açık bir soru sorulmuştur.Çiftçilerden, tarımsal rehberliğin etkisi ve verimliliği hakkındaki görüşlerini bildirme şansı vermek amacıyla kendi görüşünü belirtmesi istenmiştir.

4.4. Anketin Kesinliğinin Ölçülmesi

Araştırmacı, anketi, eğitimin Libya'daki tarımsal rehberliğin etkinliği üzerindeki etkisini değerlendirmek üzere, araştırma konusuyla ilgili bir dizi soruşturmayı içerecek şekilde tasarlamıştır. Bunu yaptıktan sonra, sorularının kapsamlılığı ve netliği hakkında yorum yapması ve daha doğru bilgi elde etmek için hedeflerin elde edilmesini sağlamak amacıyla, konuyla ilgisi olmayan cümleleri çıkarması, değiştirmesi veya kaldırması için tez danışmanına sunmuştur. Aşağıdaki nedenlerden dolayı (Likert ölçeği) benimsenmiştir:

A. Kolay hazırlanması ve net sonuçlar vermesi.
B. Diğer ölçekler ile kıyaslandığında uygulamada daha az maliyet ve daha az zaman gerektirmesi.
C. Araştırmacının fikrini açık bir şekilde ifade etmesi için daha büyük bir şans vermesi,
D. Davranışları doğrudan ölçme imkansız olduğu için davranışların yorumlanması noktasında eğilimleri ölçmeye bireylerin tutumlarından çıkarım yapmak yoluyla imkan vermesi.
   Bu açıdan araştırmacılar aşağıdaki ölçeklere başvurmaktadır.
E. Treston ölçeği
F. Likert ölçeği
G. Gothman ölçeği

4.4.1. Anket İfadelerinin Belirlenmesi

Araştırmacı, anketin açıklığını saptamak için Kastmona Üniversitesi, Tripoli Üniversitesi ve Azaytonah Üniversitesinden 3 profesöre taslak ifadeleri sunmuştur. Burada kesinlik geçerlilik anlamına gelmekte, üzerinde çalışılması gereken değişkenleri ölçmek için anket yeterliliğinin kapsamına ve farklı yönlerin taraf ve

unsurların dahil edilmesine atıfla kullanılmaktadır (Alter 1998). Hakemlerin talimatları, bazı cümlelerin yeniden oluşturulmasına, bazılarını çıkarılmasına ve hedef gruba uygulanmadan önce anketlerin son şeklini alması için bir ön adım olarak yeni formların eklemesine yol açmıştır.

4.4.2. Pilot Çalışma

Araştırmanın hem genel hem de teorik alanlarını gözden geçirdikten sonra, araştırmacı, ortaya çıkabilecek ve çalışmanın sonuçlarını etkileyebilecek sorunları tespit etmek ve veri toplama yönteimin çalışmanın amaçlarına uygun olduğunu kanıtlamak, ve geçerlilik güvenilliriği ortaya koymak adına pilot çalışma gerçekleştirmiştir.

4.4.2.1. Pilot çalışma için örneklemin seçilmesi aşaması

Pilot çalışma, büyük ölçekli olması gerekmeyen örneklem grubu aracılığıyla gerçekleştirilmiş, ancak sonuçların uygun istatistiksel yöntemlerle çıkarılmasından önce söz konusu topluluğu doğru bir şekilde temsil ettiğinden emin olunmuştur.

4.4.2.2. Pilot çalışma örnekleminin büyüklüğü

Tarım danışmanları örnekleminin küçük olmasından ötürü (8), pilot çalışma için 2 örneklem rasgele yöntem ile seçilmiştir.

4.4.2.3. Güvenilirlik ölçümü

Güvenilirlik kavramı temel kavramlardan biridir ve aynı koşullar altında bir kereden fazla kullanılsa bile kişiden kişiye istikrara ve değişmemeye ek olarak doğruluk ve uygunluk anlamına gelir (Atteer 1998).

Güvenilirliği sağlamak için araştırmacı, Sparemans Brown yöntemini (bölünmüş ögeler yöntemi) benimsemiş, bu konu birinci bölümün 1.3.5.7 sayısını içerdiği iki eşdeğeri tasarlamayı gerektirirken, ikincisi 2.4.6.8 çift sayıları içerir, dolayısıyla güvenirlik katsayısı Tarım danışmanları için (0,83), makul bir kesinlik derecesine

işaret etmektetir. Güvenilirlik katsayısı bire ne kadar yakınsa o kadar güvenilir olduğu bilindiğinde, anketin güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

4.5. Geçerlilik

Geçerlilik, amaçladığı değişkenleri ölçmede ölçeğin doğruluğunu ifade eder. Geçerlik istatistiği metodu kullanılarak, ölçeğin hangi amaçla tasarlandığını ölçebilme kabiliyetini sağlamak için kesinlik katsayısının karekökü alınarak hesaplanabilen çalışma ölçeklerinin doğruluğunu sağlamada en kolay yol kullanılmıştır.

4.6. Ankete Son Halinin Verilmesi

Değişimler, çıkarımlar ve eklemeler, pilot çalışma yapıldıktan sonra anket çiftçilere ve tarım danışmanlarına dağıtılmaya hazır hale gelmiştir.

4.7. Anketin Çalışma Örneklemine Dağıtılması

Dağıtım süreci şahsen araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş, bu süreç tüm bireyleri kapsayacak şekilde 4 hafta sürmüştür.

4.8. Temel Çalışma Grubu ve Örneklem

Söz konusu çalışmaya göre, bu çalışma iki grubu kapsamaktadır, bunlardan biri tarım bakanlığı Dewan \ Tripoli'de çalışan farklı bilimsel ve bürokratik seviyelerden tarım danışmanları, birim başkanları (40 kişi). İkinci grup ise bu bölgedeki çiftçilerdir. (çiftçiler 5.no, alan araştırması yapılan hedef örneklem, s. 1 Dewan Bakanlığı 40. 40. 8 +Kaynak: Araştırmacı)

4.8.1. Temel Çalışma Örneklemi

Trablus'da çalışan tüm tarım danışmanları için 40 kişilik (100%) kapsamlı hesaplama tekniği benimsenmiştir. Buna göre, 40 anket formu topluma dağıtılmış ve daha sonra geri toplamıştır. Formlardan 3 tanesi cevapların açık olmaması ve gerekli verilerin

tamamlanamaması nedeniyle iptal edilmiş, geçerli anketlerin sayısı (40) sadece tarım danışmanlarına (araştırmalara) yönlendirilen listelerdir.ve bu da %91.5'ini temsil etmektedir. Aşağıdaki denkleme dayalı olarak Kregici ve Morgan (1970) tarafından sunulan basit örnek tespiti tablosuna istinaden, çiftçiler açısından katılımcıların örneklem hesaplaması yapılmıştır:

X`NP(1-P)

5=

D`(N-1)+X`P(1-P)

Burada:

S=gerekli örneklem büyüklüğü

N=araştırmanın toplam büyüklüğü

X`= serbest Kay derecesi (1) ve 0.05 = 3.481 seviyesi

P= Özelliğin olası varlık oranı

Yetkili hata oranı: 0.05

Aşağıdaki denkleme dayanarak, tarafından sunulan basit örnek tespit tablosuna istinaden, çiftçiler açısından çalışma toplumu örneği girişleri (Krejcie ve Morgan 1970).

	Sayı	Oran
Dağıtılmış anketlerin sayısı ve oranları	43	100%
Hariç tutulan anketlerin sayısı ve oranları	43	75%
Geçerli anketlerin sayısı ve oranları	40	92.5%

- Kaynak:

Araştırmacı tarafından kurtarılan örnek anketlerin yeniden canlandırılmasına dayanıyor.

4.9. Anket Formunun Kodlanması

Anket formunun cevapları, bilgisayara girilmeyi kolaylaştırmak için sayılara veya harflere aktarılmalıdır. Bu işleme formun kodlanması denir. (SPSS) programına göre, formu cevaplayan araştırmacılara vaka denir ve formdaki her bir soru bir değişkendir ve cevaplar örneğin erkeklerin oluşturduğu cinsiyet değişkeni (cinsiyet) (1), kadın cinsiyet değişkeni (2) şeklinde kodlanır.

4.10. Temel Çalışma Verilerini Analiz Etme Yöntemleri

Anket formlarının toplanması ve geri kazanılması aşamasından sonra, SPSS programını ve aşağıdaki istatistiki yöntemleri kullanarak bunları boşaltır, sınıflandırabilir, inceleyebilir, tablo haline getirebilir ve istatistiksel olarak işleyebiliriz:

A. Katılımcıların kişisel özelliklerini özetlemek için tekrarlayan tablolar, yüzdeler ve grafik gösterimine başvurulması.
B. Katılımcıların bu politikaların etkinliği için yaptıkları değerlendirmeyle ilgili cümlelere ilişkin cevaplarını tanımlamak için aritmetik ortalamalar ve standart sapma kullanımı.
C. Pearson korelasyon katsayısını kullanımı.
D. Bazı kişisel değişkenlerin tarımsal rehberlik işçilerinin eğilimleri üzerinde uyguladığı etkiyi anlamak için kademeli iniş analizi kullanımı.

4.11. Araştırmacının Karşılaştığı Zorluklar

Çalışmanın tamamlanması için araştırmacının karşılaştığı zorluklar şöyle sıralanabilir:

1. Gerekli referansların eksikliği nedeniyle gerekli verilerin elde edilmesindeki zorluk.
2. Bilimsel araştırmanın toplumun ekonomik yönüne ilişkin faydalarının farkında olmamaları nedeniyle anket formunun doldurulmasında yaşanan zorluklar.

3. Tarımsal rehberlik idaresi yetkilileriyle buluşma zorluğunun yanı sıra, çalışma ülkesi ile ülkemiz arasındaki uzak mesafe nedeniyle ortaya çıkan ulaşım giderleri.
4. Ülkenin içinden geçtiği siyasi kriz nedeniyle araştırmacının kendisini çalışmaya adamsındaki zorluklar.
5. Saha çalışması için araştırmacının omuzlarına binen ulaşım ve maddi destek zorlukları.

5. BULGULAR VE TARTIŞMA

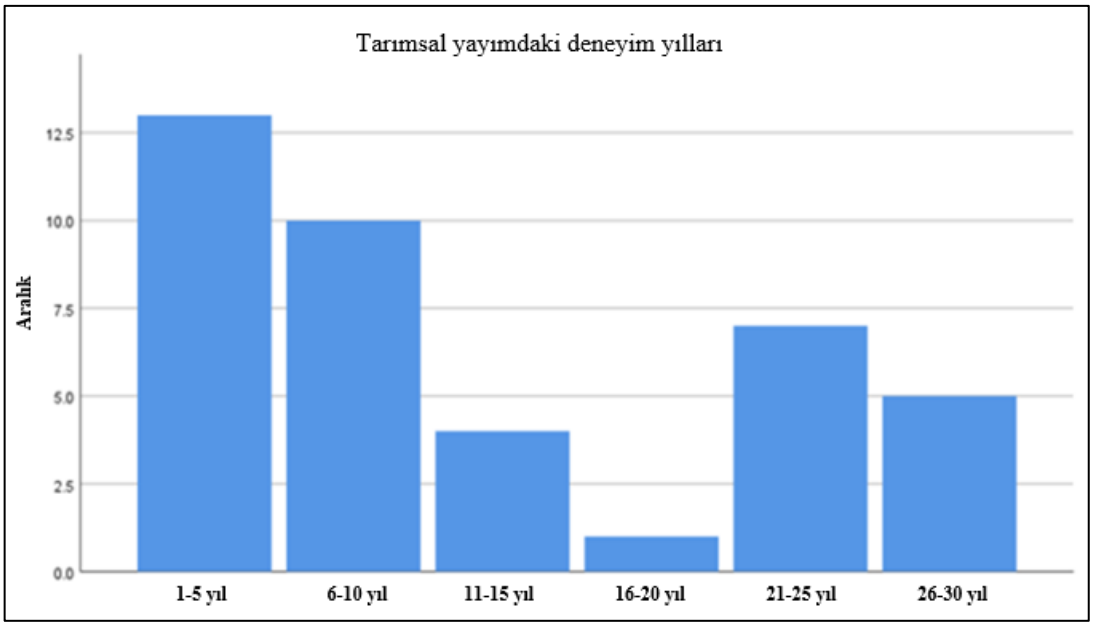
Tablo 5.1. *Frekans Tablosu*

		Çalışma Yeri	Nitelik	Tarım Yayım Alanında Yıl olarak deneyimi	Görev
N	Geçerli	40	40	40	40
	Kayıp	0	0	0	0
Ortalama		1,0000	1,3750	2,8500	3,4250
Std, Sapma		,00000	,86787	1,86121	1,92004

Tablo 5.1'de, katılımcıların konum, bilimsel yeterlilik, pratik deneyim ve görevi gibi özelliklerinin aritmetik ortalaması ve standart sapması gösterilmektedir.

Tablo 5.2. *Tarım Yayım Alanında Yıl olarak deneyimi*

		Frekans	Oran	Geçerli Oran	Toplam Oran
Geçerli	1-5 yıl	13	32,5	32,5	32,5
	6-10 yıl	10	25,0	25,0	57,5
	11-15 yıl	4	10,0	10,0	67,5
	16-20 yıl	1	2,5	2,5	70,0
	21-25 yıl	7	17,5	17,5	87,5
	26-30 yıl	5	12,5	12,5	100,0
	toplam	40	100,0	100,0	

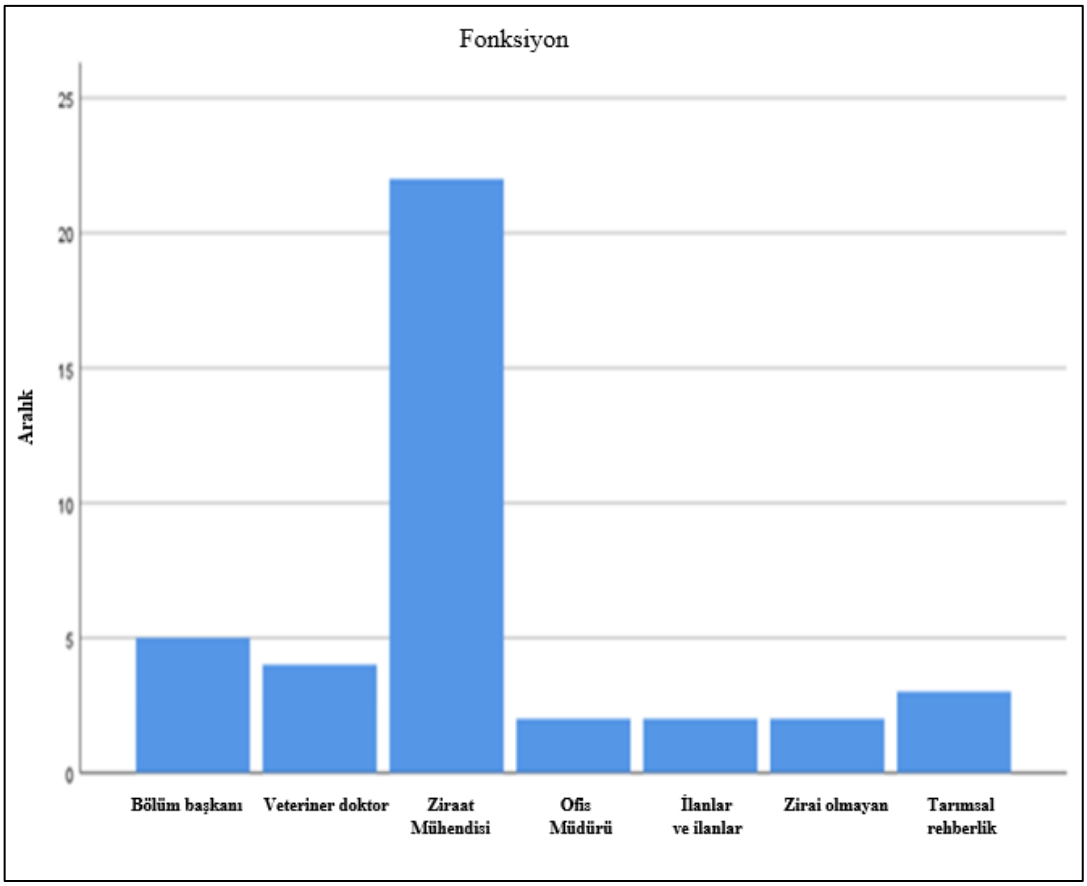

Şekil 5.1. Tarım Yayım Alanında Yıl olarak deneyimi

Tablo 5.2 ve Şekil 5.1'den elde edilen veriler Tarımsal Yayım alanında (1-5) yıl çalışmış olanların 13 tekrar veya% 32,5'lik oran ile en yüksek tekrarı oluşturduğu ve 16-20 yıl grubunun %2.5 ile en düşük tekrarı oluşturduğunu göstermektedir. Araştırmacının bakış açısına göre bu yeterli değildir, çünkü çoğu çalışmamıştır. Çalışma süreleri boyunca eğitim kursları alınması, yeni nitelikli ve yetkin personel ile donatılması ve artan istihdam olanaklarının personel sayısının varlığı üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 5.3. *Görev*

		Frekans	Oran	Geçerli Oran	Toplam Oran
Geçerli	Birim Başkanı	5	12,5	12,5	12,5
	Veteriner, doktor	4	10,0	10,0	22,5
	Ziraat Mühendisi	22	55,0	55,0	77,5
	Müdür	2	5,0	5,0	82,5
	Medya ve İlan	2	5,0	5,0	87,5
	Tarım dışı alan	2	5,0	5,0	92,5
	Tarımsal Rehber	3	7,5	7,5	100,0
	Toplam	40	100,0	100,0	

Şekil 5.2. Görev

Tablo 5.3 ve Şekil 5.2'teki veriler, tarımsal uzmanların en yüksek sıklık (22) ve oranda (%55) temsil edildiğini açıklamaktadır, araştırmacının bakış açısına göre bunun nedeni Tarım Bakanlığı'nın personelinin çalışmasından kaynaklanmaktadır. Bunun, tarım rehberliği bölümünün çalışanlarının eğitim düzeyini yansıtması açısından olumlu bir şey olduğunu düşünülmektedir.

Birinci soru:

Eğitim ve insan kaynakları geliştirme programları, tarımsal yayımın verimliliğinin artmasına katkıda bulundu mu?

Bu soruyu cevaplamada, ortalama ve gerçek ortalama arasındaki farkların anlamını hesaplamak için tek örneklemli test yapılmıştır ve aşağıdaki tablo bu testin sonucu göstermektedir:

Ortalamalar arasındaki anlamların önemini gösteren tablo:

Tablo 5.4. *Ortalamalar arasındaki farkların anlamı*

Anlamlılık düzeyi	Değer (T)	Özgürlük Derecesi	Standart Sapma	Gerçek Ortalama	Ortalama Memnuniyet	Sayı
0,01	-17,142	39	2,53	10,65	17,5	40

Tablo 5.4'den, eğitim programlarının ve insan kaynakları gelişiminin tarımsal yayımın verimliliğin artırılmasına katkıda bulunmadığını belirten (2.53) standart sapmasıyla (17,65) ortalama ile (10,65) ile karşılaştırıldığında (0,01) istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu açıktır (Mantıksal açıklamalar çalışmaların sonuçlarına dayanarak hazırlanmıştır).

Tablo 5.5. *Tek Örneklem İstatistikleri*

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std.Hata Ortalaması
Impose 1	40	10,6500	2,52729	,39960

Tablo 5.6. *Tek Örneklem Testi*

	Test Değeri = 17,5					
	t	df	Anlam. (2-kuyruklu)	Ortalama Farklılık	Farkın % 95 Güven Aralığı	
					Düşük	Yüksek
Impose 1	-17,142	39	,000	-6,85000	-7,6583	-6,0417

İkinci Soru:

Mevcut eğitim programlarının düzeyi, tarımsal yayımdaki eğitim sürecinin amaçları ve ilkeleriyle tutarlı mı?

Bu soruyu cevaplamak için, ortalama ve gerçek ortalama arasındaki farkların önemini hesaplamak adına tek örneklem testi yapılmıştır. Aşağıdaki tablo bu testin sonuçlarını göstermektedir:

T-Testi

Tablo 5.7. *Tek Örneklem İstatistikleri*

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std.Hata Ortalaması
Impose 2	40	18,5250	3,82292	,60446

Tablo 5.8. *Tek Örneklem Testi*

	Test Değeri = 27,5					
	t	df	Anlam. (2-kuyruklu)	Ortalama Farklılık	Farkın % 95 Güven Aralığı	
					Düşük	Upper
Impose 2	-14,848	39	,000	-8,97500	-10,1976	-7,7524

Tablo 5.9. *Ortalamalar arasındaki farkların anlamı*

Anlamlılık düzeyi	Değer (T)	Özgürlük Derecesi	Standart Sapma	Gerçek Ortalama	Ortalama Memnuniyet	Sayı
0,01	-14,848	39	3,82292	18,5250	27,5	40

Tablo 5.9'dan, (0.01) seviyesinde, tatmin edici ortalamanın lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, (27.5) ile (18.53) karşılaştırıldığında, (3.82) standart sapmasıyla bu sonuçlar mevcut eğitim programlarının eğitim süreci tarımsal Yayımın amaçları ve ilkeleri ile orantılı olmadığına işaret etmektedir.

Mantıksal açıklamalar çalışmaların sonuçlarına dayanarak hazırlanmıştır.

Üçüncü Soru:

Tarımsal yayımın, eğitim programlarının ve insan kaynakları gelişiminin etkin bir şekilde genişletilmesi için etkili bir performans var mı?

Bu soruyu cevaplamak için, ortalama ve gerçek ortalama arasındaki farkların anlamını hesaplamak için tek örneklem testi yapılmış ve aşağıdaki tabloda sonuçlar gösterilmiştir:

Tablo 5.10. *Ortalamalar arasındaki farkların anlamı*

Anlamlılık düzeyi	Değer (T)	Özgürlük Derecesi	Standart Sapma	Gerçek Ortalama	Ortalama Memnuniyet	Sayı
0,01	-17,867	39	1,86723	9,7250	15	40

Tablo 5.10'den (0.01) seviyesinde, ortalama lehine, (15) 'e karşı (9.72) oranında (1.8673) standart sapma ile istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu açıktır. Bu sonuç, mevcut tarımsal yayımın, eğitim programlarının ve insan kaynakları gelişiminin etkisiz olduğunu işaret etmektedir

T-Testi

Tablo 5.11. *Tek Örneklem İstatistikleri*

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std.Hata Ortalaması
Impose 3	40	9,7250	1,86723	,29523

Tablo 5.12. *Tek Örneklem Testi*

	Test Değeri = 15					
	t	df	Anlam. (2-kuyruklu)	Ortalama Farklılık	Farkın % 95 Güven Aralığı	
					Düşük	Upper
Impose 3	-17,867	39	,000	-5,27500	-5,8722	-4,6778

Sonuçlar paragrafının analizi: bu sorunun cevaplanması için çiftçilere hangi şekilde daha iyi eğitim verileceğini göstermektedir, bu soruyu cevaplamak için, ağırlıklı aritmetik ortalama tablonun her paragrafında hesaplanmıştır; bu tabloda sonuçlar, % 66.7'nin tarımsal rehberin eğitimi ile ilgili olduğunu ve dolayısıyla çiftçiye eğitim verdiğini ve %33.3'lük dilimin çiftçiye doğrudan eğitim verildiğini bildirdiğini göstermektedir.

1. Sürenin uzunluğu aşağıdaki denklemle hesaplanır: boşluk sayısı seçenek sayısı.

2. Bu durumda, boşluk sayısı = (1) (1'den 2'ye kadar) ve seçeneklerin sayısı = (2)
3. Bu durumda, sürenin uzunluğu = 1 2 2 = 0.50

Seviye	Ağırlıklı ortalama
Çiftçi eğitimi	1,00'den 1,5'a kadar
Eğitmen eğitimi	1,00'den 1,5'a kadar

Bu kriter, bilinmeyen kişilerin psikolojik birliğini değerlendirmek için kullanılmıştır.

Aşağıdaki tablo sonuçları göstermektedir:

Sonuçlar aşağıdaki gibidir:

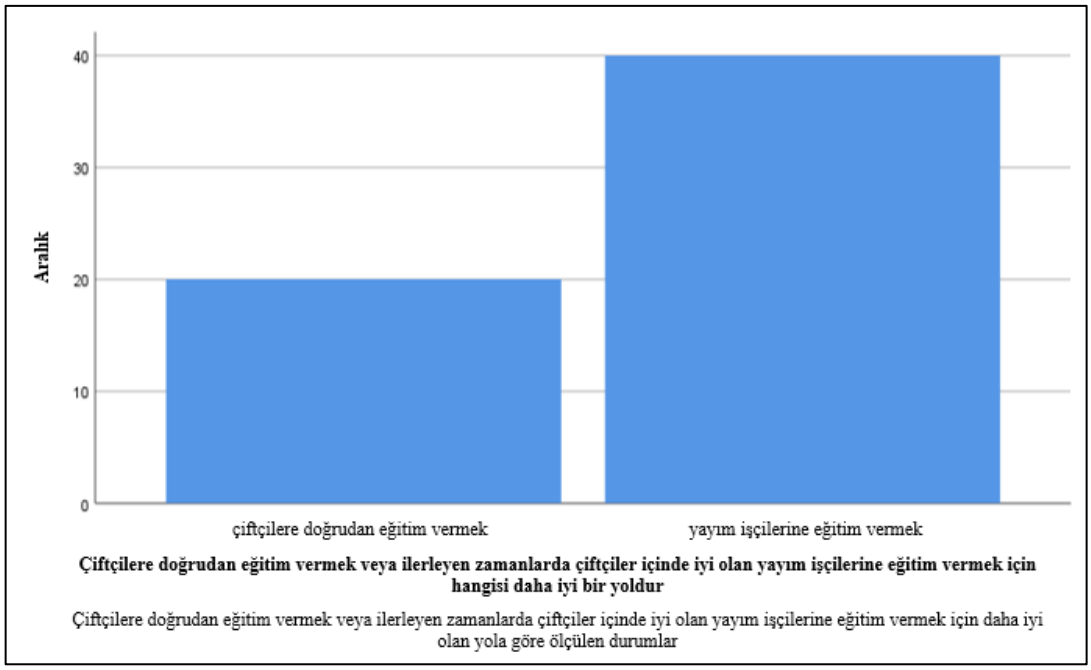
Tablo 5.13. *Tanımlayıcı istatistikler 1*

Sonuç	Ağırlıklı Ortalama		
Eğitmen eğitimi	1,6667	.....	1.

N	Geçerli	60
	Çıkarılan	0
Ortalama		1,6667
Std. Sapma		,47538

Tablo 5.14. *Tanımlayıcı istatistikler 2*

		Frekans	Ortalama	Geçerli Ortalama	Toplam Ortalama
Geçerli	Doğrudan Çiftçilerin Eğitilmesi	20	33,3	33,3	33,3
	Yayım Çalışanlarının Eğitilmesi	40	66,7	66,7	100,0
	Toplam	60	100,0	100,0	

5.3. Soru 1

Dördüncü Soru:

1. Çiftçileri doğrudan eğitmek veya daha sonra çiftçiye iyi giden uzatma işçilerini eğitmek için hangi yol daha iyidir?

Tablo 5.15. *Çiftçilere doğrudan eğitim vermek için veya daha sonra çiftçilerde iyi olan yayım işçilerine eğitim vermek için hangisi daha iyi bir yol*

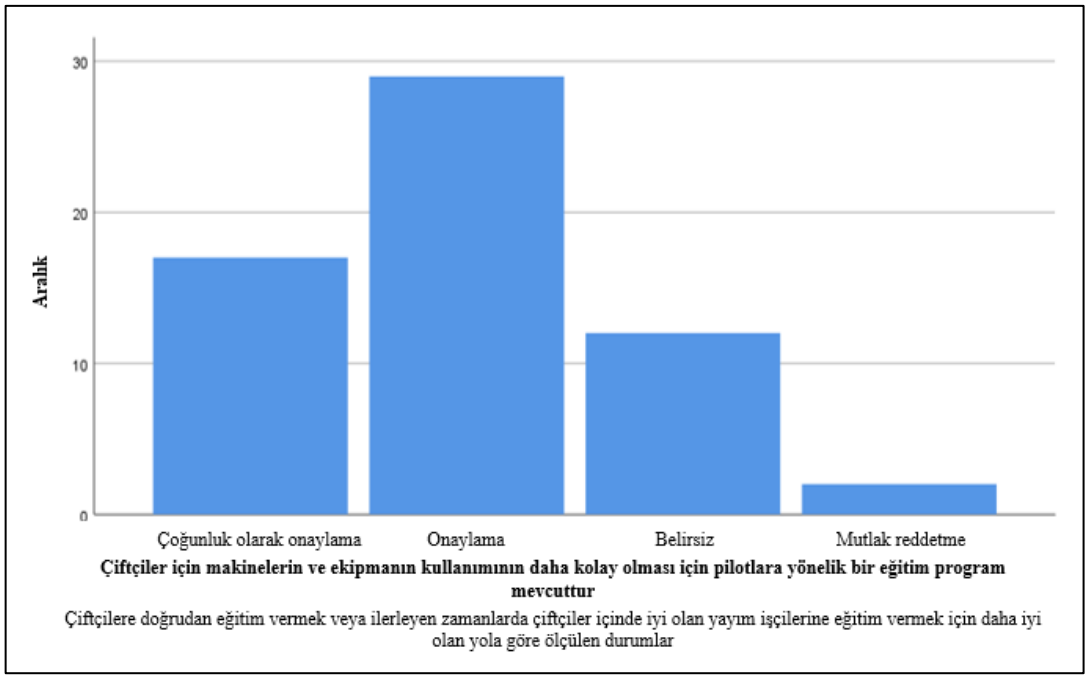
Özellik		Çiftçilerin yetiştirilmesi			
		Doğrudan		Yayım İşçileri	
		Fr.	%	Fr.	%
Deneyim Yılı	1 - 5	5	%25,00	2	%5,00
	6 - 10	4	%20,00	4	%10,00
	11 - 15	2	%10,00	6	%15,00
	16 - 20	3	%15,00	8	%20
	21 - 25	2	%10,00	8	%20,00
	26 - 30	4	%20,00	12	%30,00
	Toplam	20	%100,00	40	%100,00
İşlev	Başkan	0	%0	1	%1,60
	Veteriner	0	%0	2	%3,20
	Ziraat Mühendisi	0	%0	29	%72,50
	Büro Müdürü	0	%0	3	%7,50
	Medya ve Bildiri	0	%0	5	%12,50
	Zirai olmayan	5	%25	0	%0
	Zirai Rehber	15	%75	0	%0
	Toplam	20	%100	40	%100

Tablodaki (5.15) verilerden yola çıkarak, bölgenin, hiçbir pratik deneyimi olmayan çiftçilere doğrudan eğitim verildiğini ifade ettiği görülmektedir, deneyimi olanlar da zirai Danışmanın eğitim verdiğini ve çiftçinin eğitim gördüğünü anket üzerinden bildirmiştir.

Çiftçilerin doğrudan eğitim aldığı ve tarım dışı orta düzey bir diploma, anket sürecinde ziraat mühendisi ya da veterinerlerin tarımsal yönergeler ve eğitim çiftçileri gibi hiçbir özel niteliklerinin olmadığını söyledikleri açıktır.

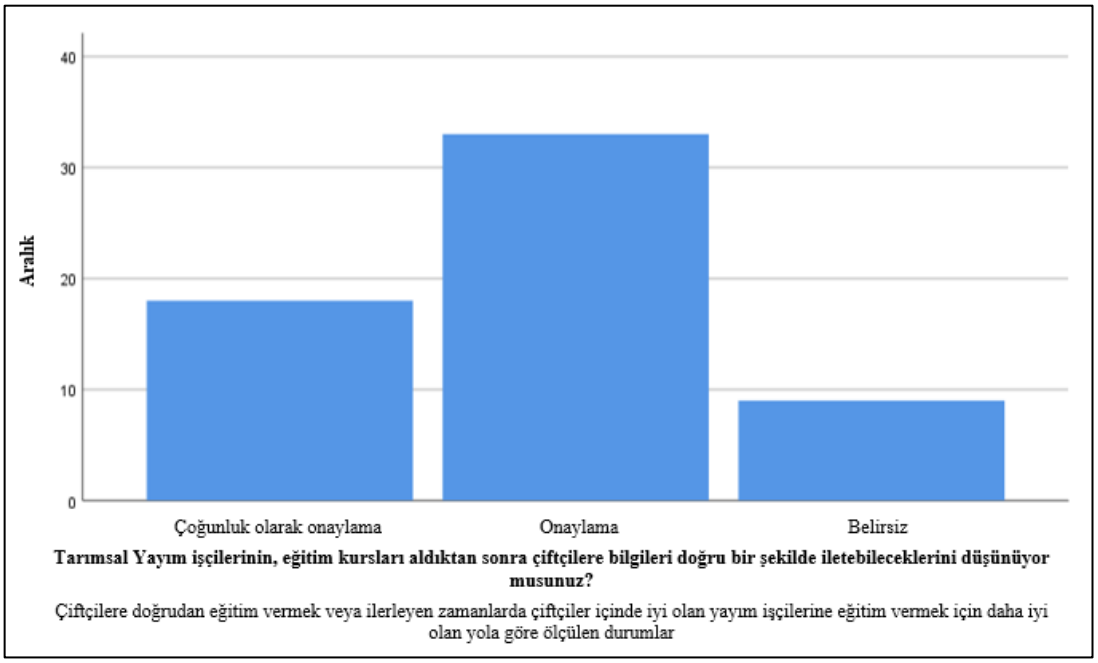
Tablo 5.16. *Tanımlayıcı istatistikler 3*

Tanımlayıcı istatistikler			
	N	Ortalama	Std. Sapma
1.Rehber eğitim programı var, böylece makine ve ekipman kullanımı çiftçiler için daha kolay olacak	60	2,0167	,89237
2. Tarımsal Yayım çalışmalarının çiftçilere verilen eğitim kurslarında uygun şekilde bilgi iletebildiğini düşünüyor musunuz?	60	1,8500	,65935
3. Bazı insanlar, çiftçilerin katılmadığı eğitim programlarının uygulanmasının, bu tür modern tekniklerin kullanılma derecesini etkileyebileceğini düşünmektedir.	60	1,8167	,79173
4. İşinizi yaparken herhangi bir sorunla karşılaşıp, size beceri kazandırması gereken eğitim kurslarının eksikliğinden dolayı çözüm bulamadığınız oldu mu?	60	1,8167	,62414
5. Saha çalışmaları, çiftçileri yayım programlarına katılmaya teşvik etmek için katkıda bulunur ve ücretsiz eğitim kursu olarak kabul edilebilir.	60	1,5167	,59636
6. Libyalı çiftçilerin yeni teknolojileri anlama yetenekleri hakkında ne düşünüyorsunuz?	60	1,6500	,68458
	60	10,6667	2,36261

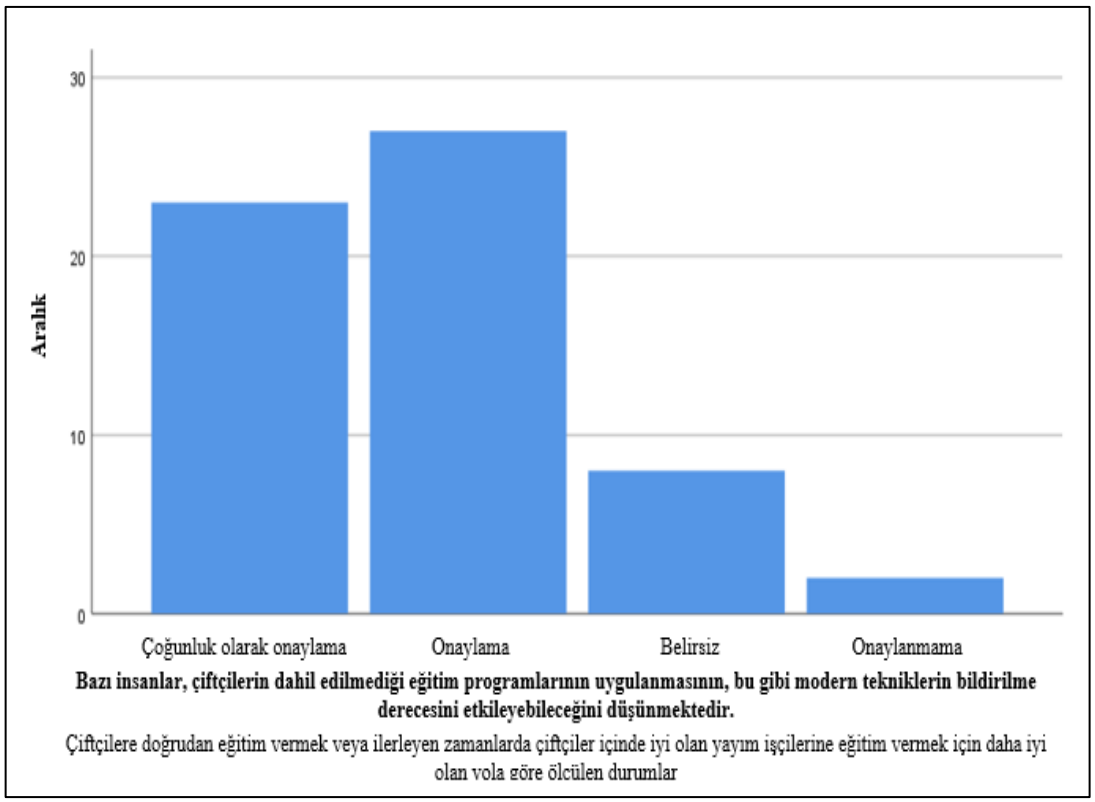
5.4. Soru 2

2. Rehber eğitim programı var, böylece makine ve ekipman kullanımı çiftçiler için daha kolay olacak; bu ifadedeki çiftçiler için aritmetik ortalama 2.0167'dir. Bu, rehberlerin çoğunun anketin bu ifadesiyle uyumlu olduğunu göstermektedir (0.89237). Ankete katılanların görüşünün yakınsak olması önemlidir.

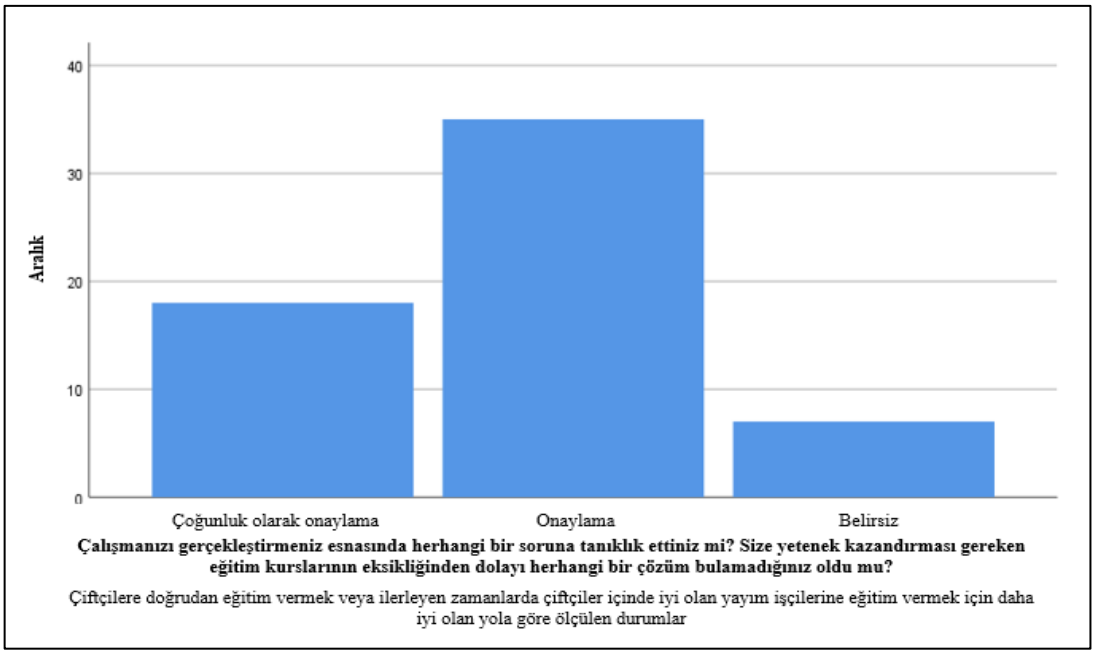
5.5. Soru 3

3. Tarımsal Yayım çalışmalarının çiftçilere verilen eğitim kurslarında uygun şekilde bilgi iletebildiğini düşünüyor musunuz; Katılımcıların aritmetik ortalama sonucu (1.8500) ve standart sapmanın (0.65935) oranlarıyla bu ifadeye katılmadıklarını göstermektedir. Bu, katılımcıların ifadeyi kabul etmediğini göstermektedir.

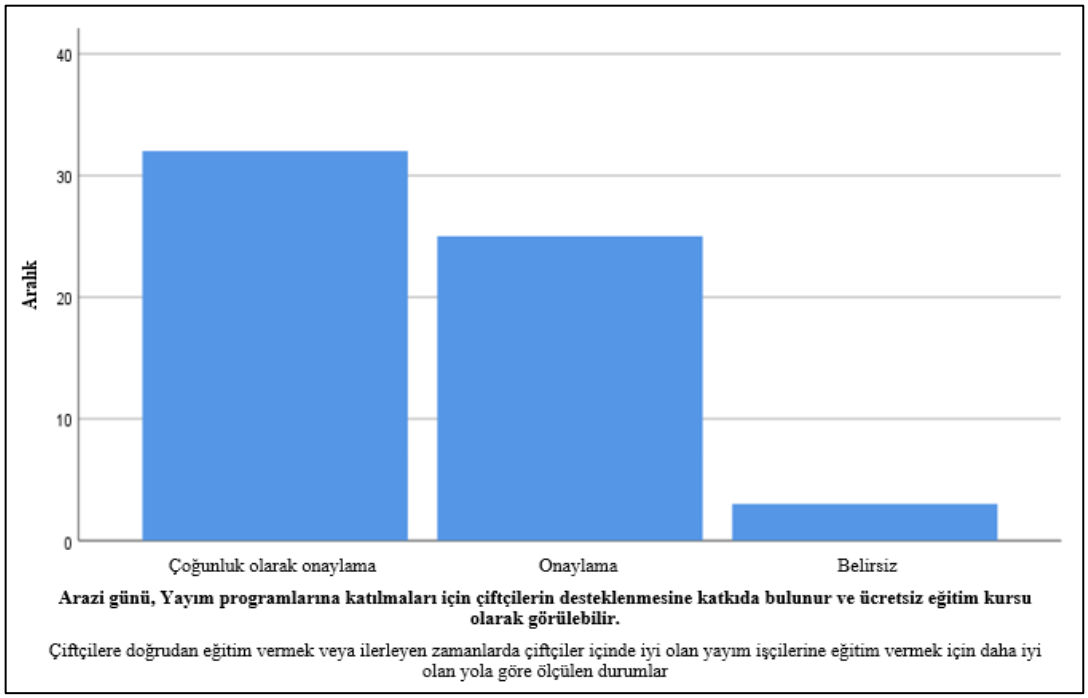
5.6. Soru 4

4. Bazı insanlar, çiftçilerin katılmadığı eğitim programlarının uygulanmasının, bu tür modern tekniklerin kullanılma derecesini etkileyebileceğini düşünmektedir;, Bu ifadenin aritmetik ortalaması 1.8167'dir. Standart sapması 0.79173'dir ve cevaplar düşük seviyededir.

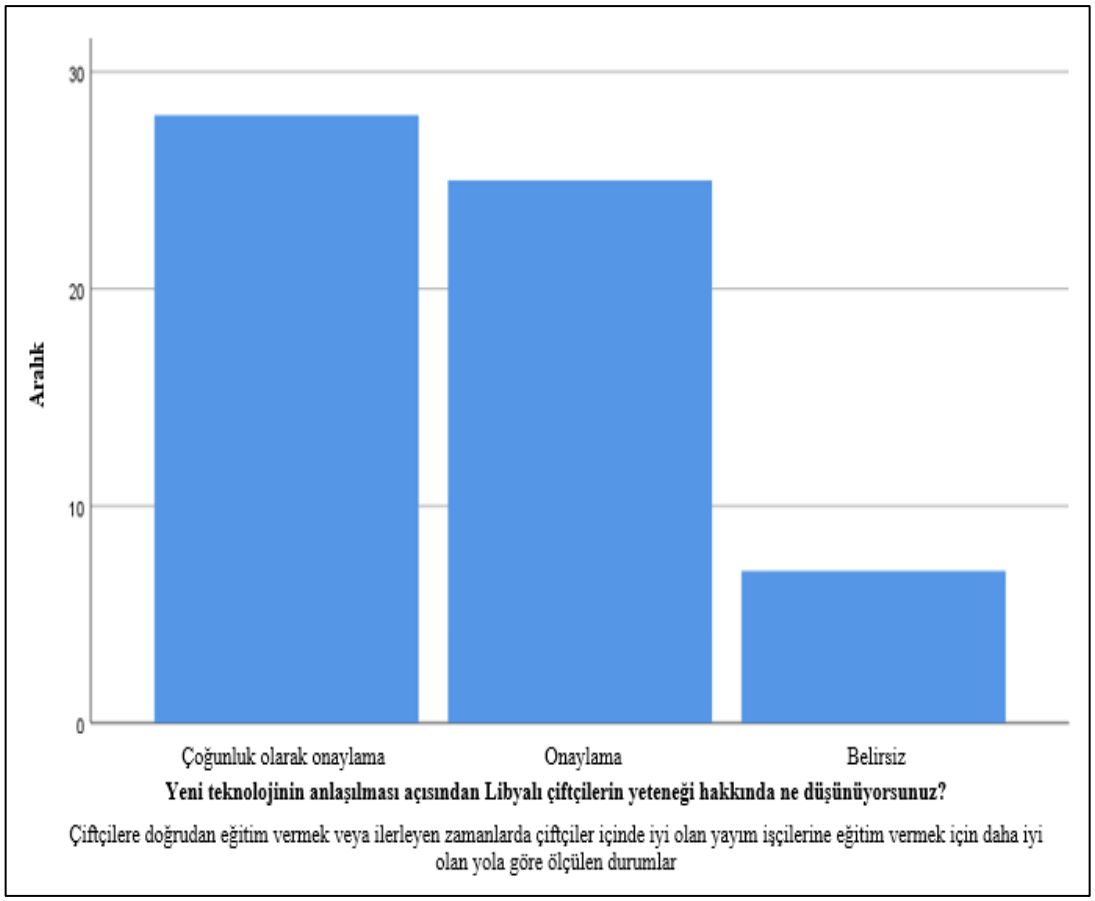
5.7. Soru 5

5. İşinizi yaparken herhangi bir sorunla karşılaşıp, size beceri kazandırması gereken eğitim kurslarının eksikliğinden dolayı çözüm bulamadığınız oldu mu?; Bu ifadenin aritmetik ortalaması 1.8167'dir,bu demek oluyor ki eğitim kursları onaylanmamaktadır ve 0,624 standart sapma oranı çiftçilerin arasında bir yakınsama olmadığına işaret etmektedir.

5.8. Soru 6

6. Saha çalışmaları, çiftçileri yayım programlarına katılmaya teşvik etmek için katkıda bulunur ve ücretsiz eğitim kursu olarak kabul edilebilirBu ifadeye yanıt verenler mümkün olan en düşük aritmetik ortalamanın (1.5167) da gösterdiği gibi rehberler tarafından onaylanmamaktadır ve standart sapmanın (0.59636) düşük olması cevap verenlerin arasında uyuşmazlık olduğunun kanıtıdır.

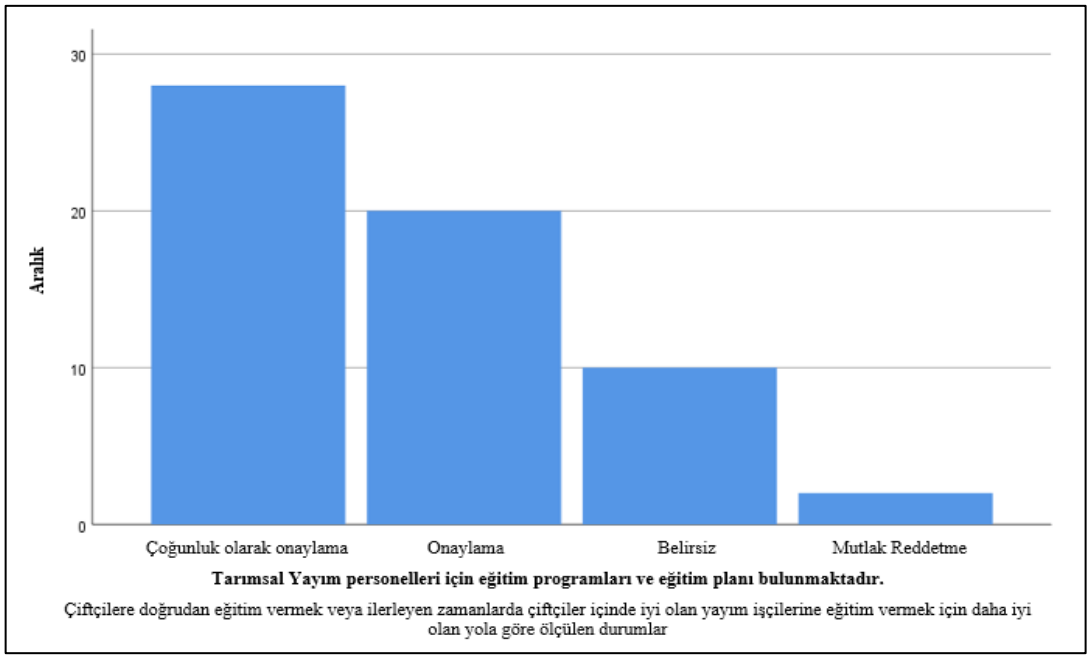

5.9. Soru 7

7. Libyalı çiftçilerin yeni teknolojileri anlama yetenekleri hakkında ne düşünüyorsunuz; bu ifadenin aritmetik ortalaması 1.6500'dür. Bu oran tarım rehberlerinin çoğunun ifadeye katılmadıklarını göstermektedir ve 0.68458 standart sapma oranı cevap veren rehberlerin arasında bir yakınsama olmadığının işaretidir.

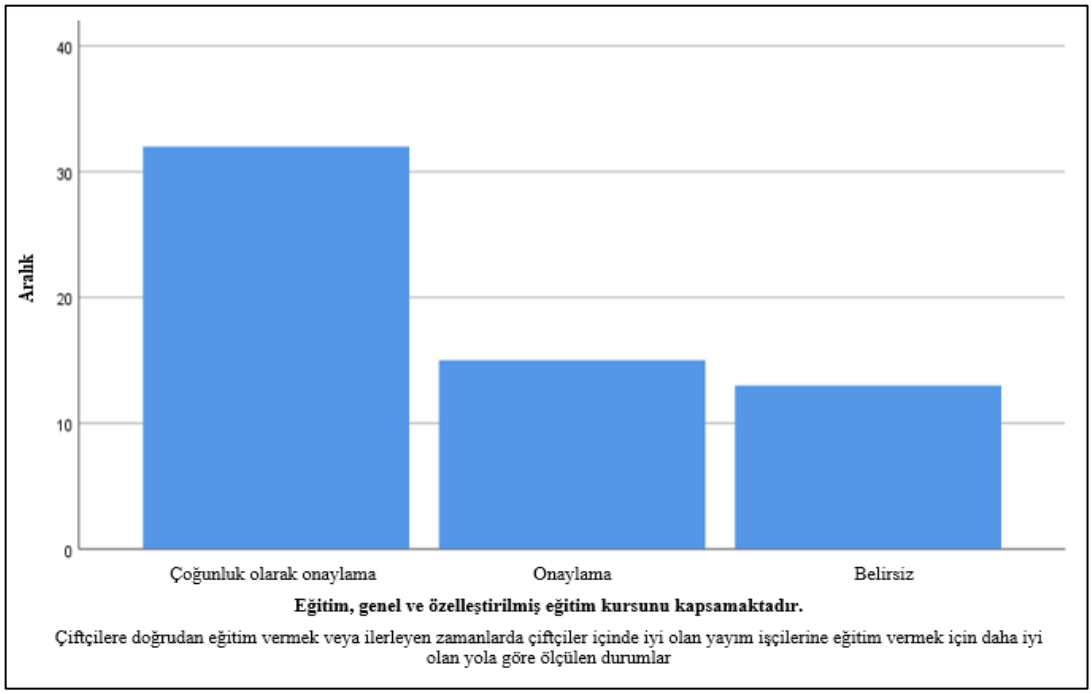
Tablo 5.17. *Tanımlayıcı istatistikler 4*

Tanımlayıcı İstatistikler			
	N	Mean	Std, Deviation
7. Tarımsal Yayım personeli için eğitim programları ve eğitim planı bulunmaktadır.	60	1,8000	,95314
8. Eğitim, genel eğitimi ve uzmanlık eğitim kursunu içerir	60	1,6833	,81286
9. Bilimsel araştırmacılardan yararlanmak için Tarım araştırma merkezi ve Tarım Yayım yöneticileri ile koordineli çalışılması istenmiştir.	60	2,3667	,97366
10. Tarımsal araştırma merkezlerinin en son Tarım Teknolojilerini Tarımsal Yayıma aktarması gerekiyor.	60	2,1167	,94046
11. Tarımsal Yayımın, bilimsel araştırmaları basitleştirmesi ve daha sonra çiftçilere sorunsuz bir şekilde sunması gerekiyor.	60	1,7667	,62073
12. Bilimsel tarım merkezleri, tarımsal rehberlerin çiftçilerin karşılaştıkları saha sorunlarına çözüm bulma konusunda danıştığı en önemli kurumlardır.	60	1,6833	,56723
13. Görsel-işitsel medya yoluyla sürekli olarak hazırlanan programların hazırlanması, çiftçiler için eğitim kursları olarak görülebilir.	60	1,9500	,79030
14. Nitelikli eğitime sahip yayım personelinin eksikliği, tarımsal gösterilerin seviyesini azaltabilecek engellerden biridir. Sergiler (fuarlar) size beceri ve ekstra bilgi sağlayabilir.	60	1,7500	,79458
15. Çiftçilerin yaşlarının yeni yayım bilgisini anlama yeteneğini etkilediğini düşünüyor musunuz?	60	1,7333	1,03934
16. Çiftçilerin eğitim düzeyinin, yayım notlarını anlamada rol oynadığını düşünüyor musunuz?	60	1,7000	,69624
	60	18,5500	3,93776

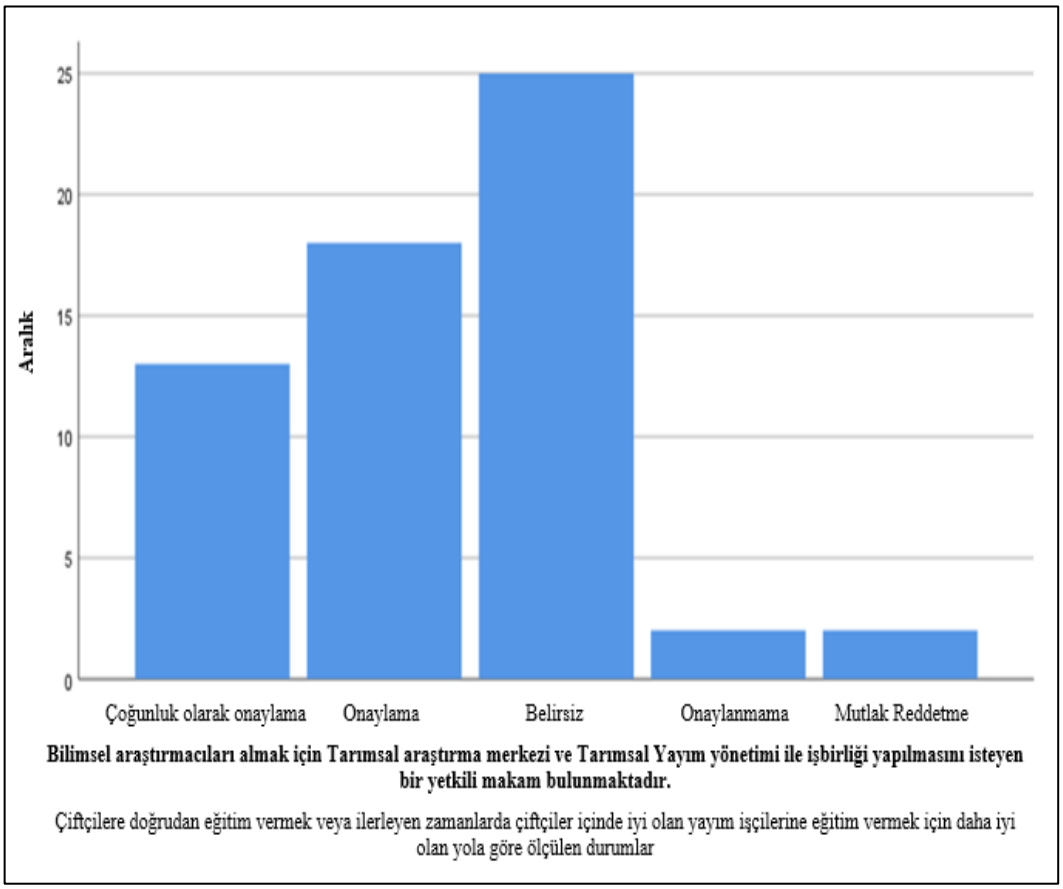
5.10. Soru 8

8. Tarımsal Yayım personeli için eğitim programları ve eğitim planı bulunmaktadır. Aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplanmıştır ve sırasıyla 1.8000 ve 0.953 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, rehberlerin ifadeyi onaylamadığını ve tarımsal rehberlerin cevaplarında yakınsama eksikliği olduğunu göstermektedir.

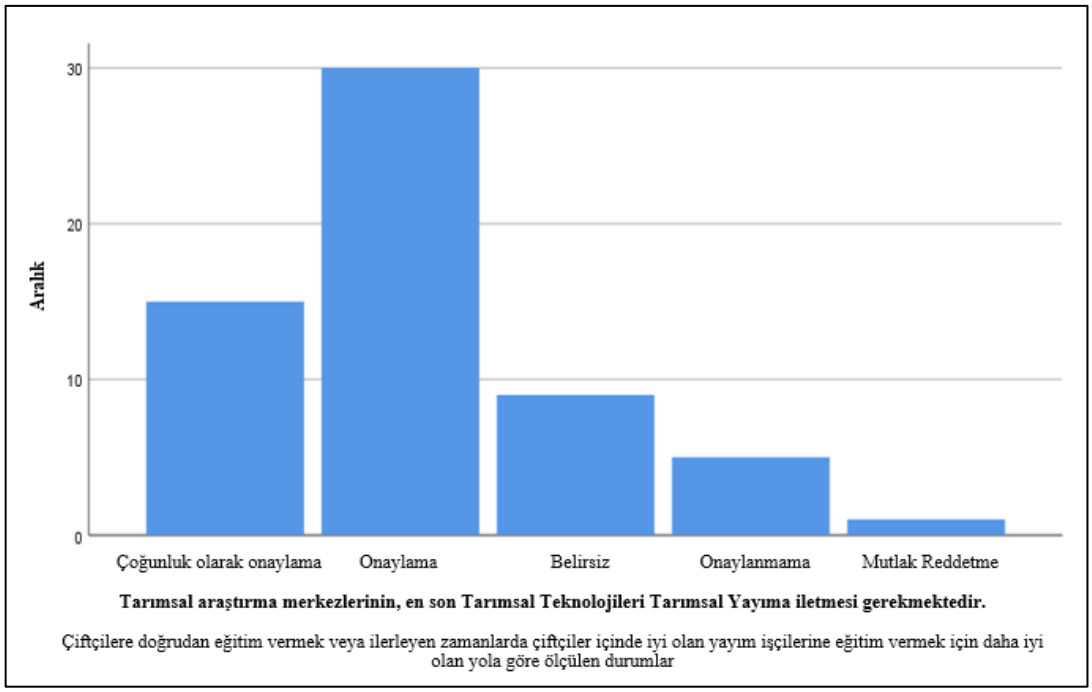
5.11. Soru 9

9. Eğitim, genel eğitimi ve uzmanlık eğitim kursunu içerir; bu ifadeye verilen cevapların aritmetik ortalaması 1.6833'tür, ve 0.8128 stadart sapma oranı cevap verenlerin arasında uyuşmazlık olduğunun kanıtıdır.

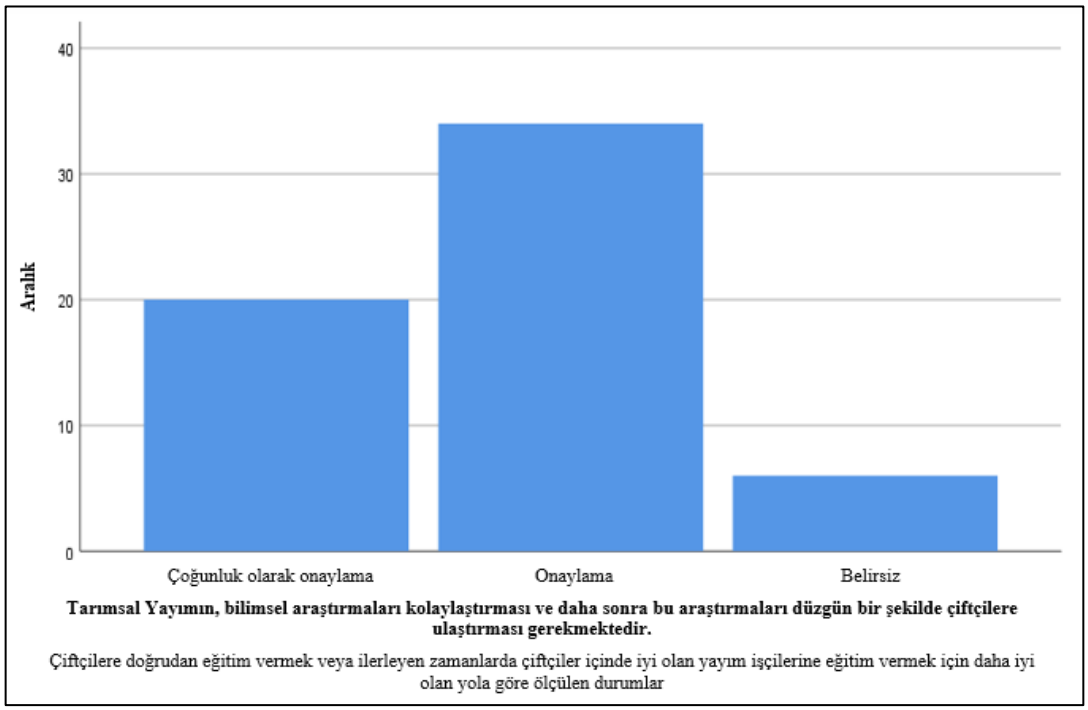
5.12. Soru 10

10. Bilimsel araştırmacılardan yararlanmak için Tarım araştırma merkezi ve Tarım Yayım yöneticileri ile koordineli çalışılması istenmiştir; Ankete katılan tarımsal rehberlerin çoğunun, tarımsal araştırma ve tarımsal yayımın tüm yollarla eşgüdüme katılması konusunda hemfikir olması (2.3667), farkındalık artırma ve rehberlik sürecindeki en önemli rolü azalttığı anlamına gelmektedir. Bu durum standart sapmanın (0.97366) kanıtladığı gibi tarımsal üretimdeki zayıflık ve düşüşün en önemli nedenlerindendir.

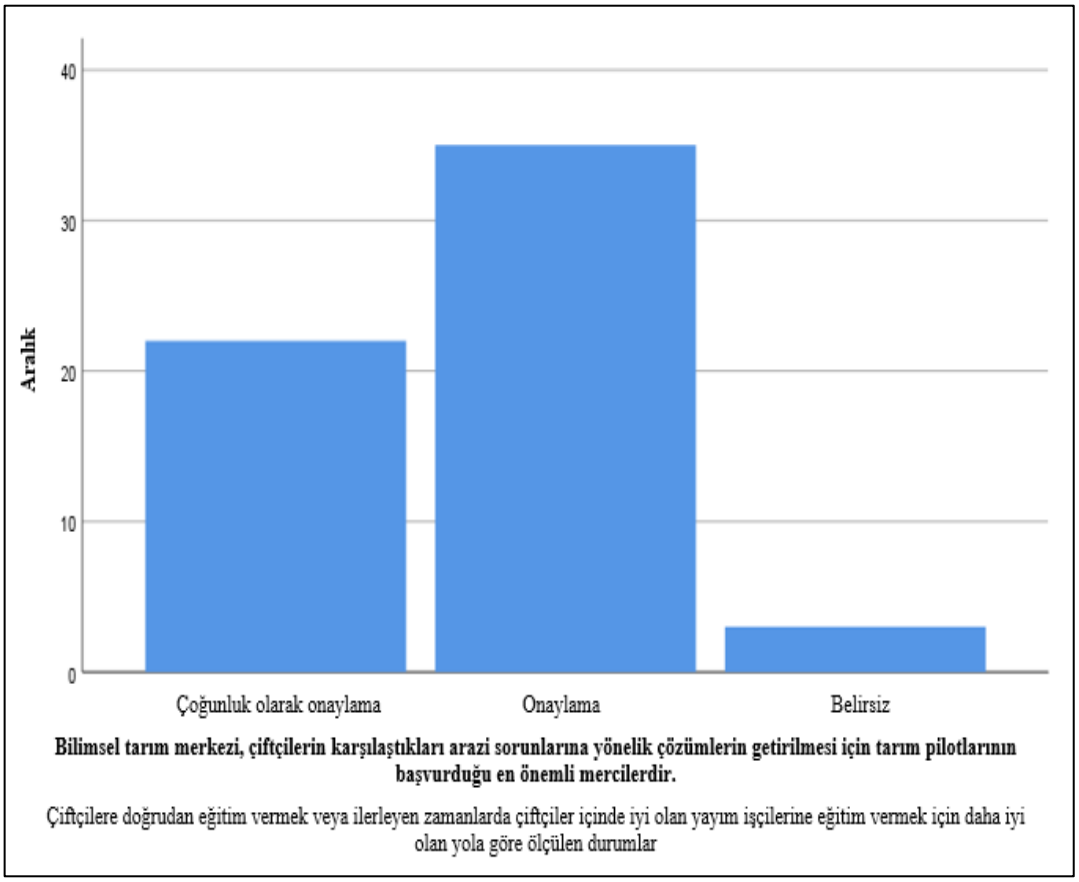
5.13. Soru 11

11. Tarımsal araştırma merkezlerinin en son Tarım Teknolojilerini Tarımsal Yayıma aktarması gerekiyor; bu ifadenin 2.116 aritmetik ortalamaya ve 0.94046 standart sapmaya sahip olması, ifadenin desteklendiğini ve rehberler arasında bir uyum olduğunu işaret etmektedir.

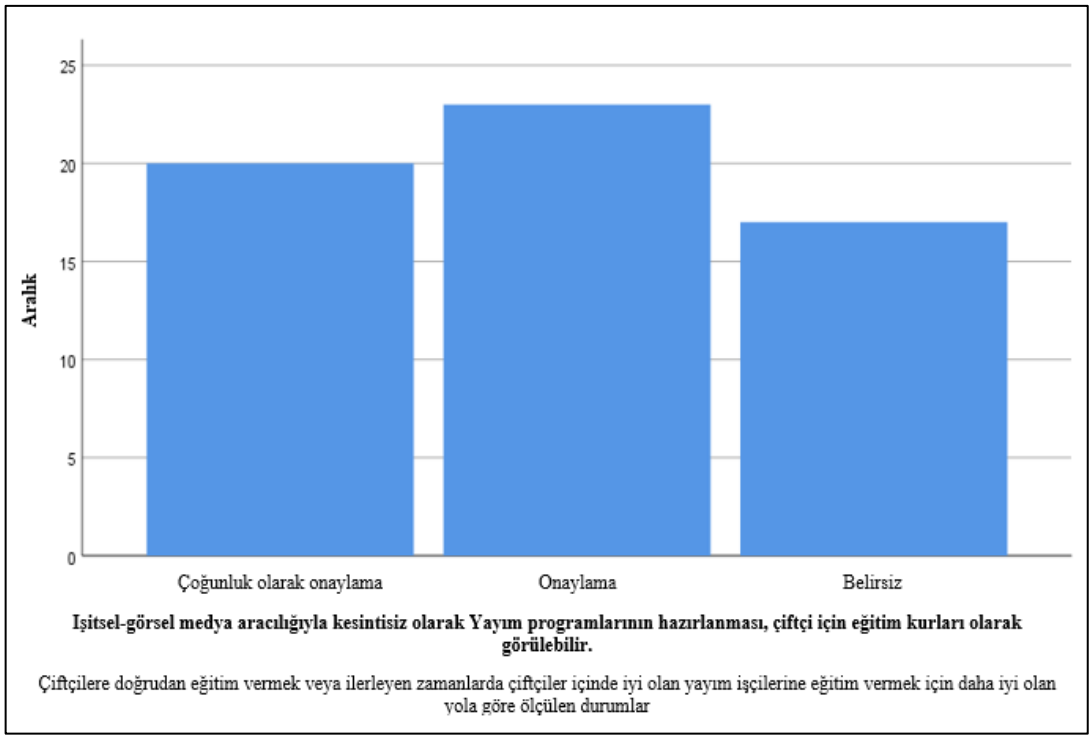
5.14. Soru 12

12. Tarımsal Yayımın, bilimsel araştırmaları basitleştirmesi ve daha sonra çiftçilere sorunsuz bir şekilde sunması gerekiyor: Bu ifade 1.7667 aritmetik ortalamaya ve 0.62073 standart sapmaya sahiptir, böylece ifadenin onaylanmadığı ve katılımcılar arasında düşük yakınsama olduğu söylenebilir.

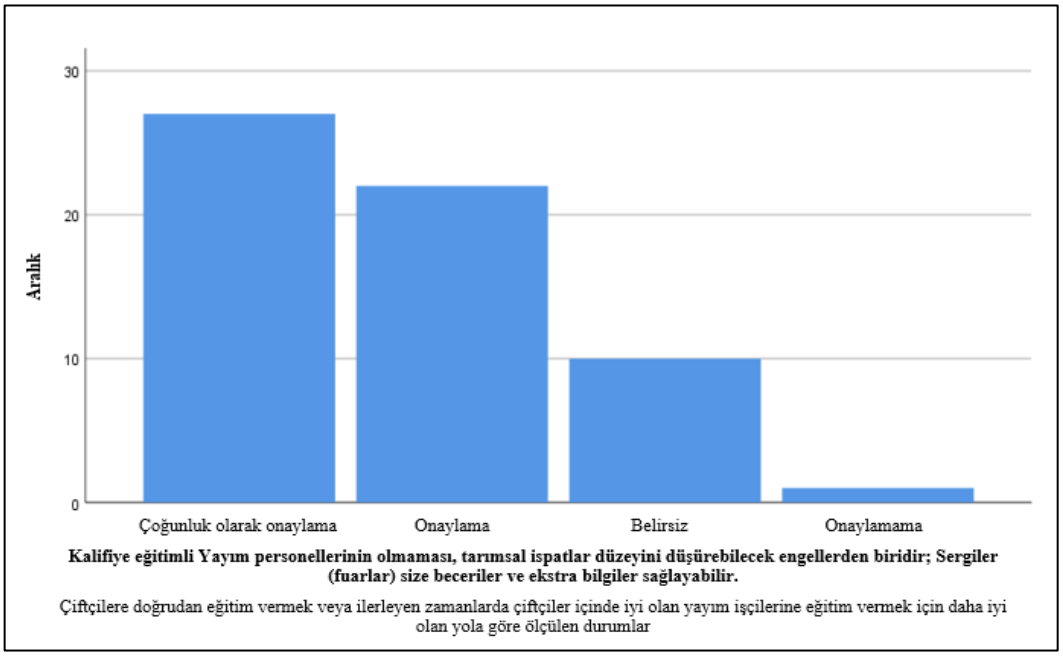
5.15. Soru 13

13. Bilimsel tarım merkezleri, tarımsal rehberlerin çiftçilerin karşılaştıkları saha sorunlarına çözüm bulma konusunda danıştığı en önemli kurumlardır; Bu ifadenin aritmetik ortalaması 1.6833 ve standart sapması 0.567'dir. böylece ifadenin onaylanmadığı ve katılımcılar arasında yakınsama olmadığını söylenebilir.

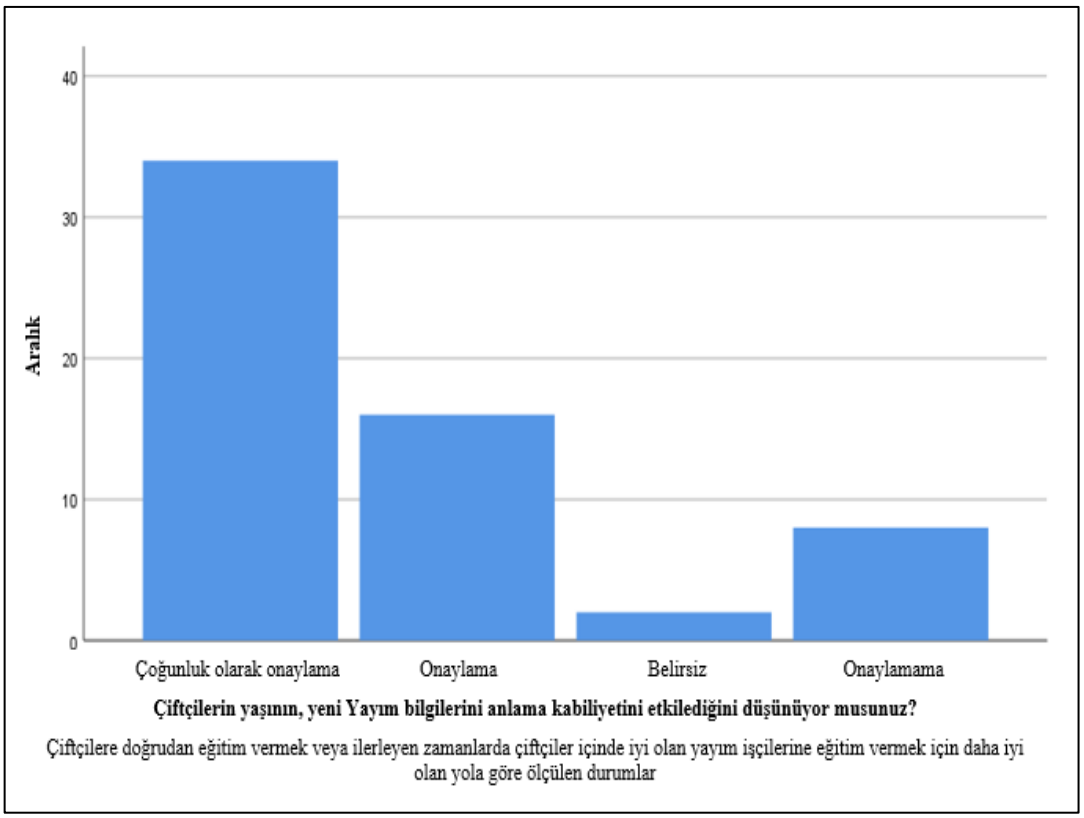
5.16. Soru 14

14. Görsel-işitsel medya yoluyla sürekli olarak hazırlanan programların hazırlanması, çiftçiler için eğitim kursları olarak görülebilir; Bu ifadenin aritmetik ortalaması 1.6833 ve standart sapması 0.7945'dir. böylece ifadenin onaylanmadığı ve katılımcılar arasında yakınsama olmadığı söylenebilir.

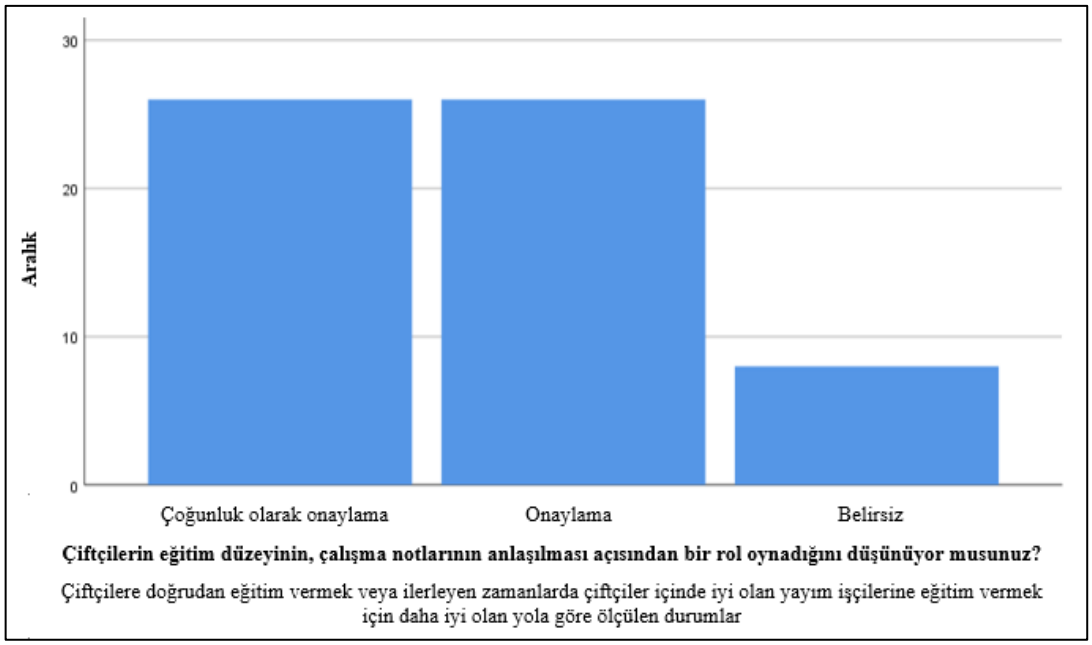
5.17. Soru 15

15. Nitelikli eğitime sahip yayım personelinin eksikliği, tarımsal gösterilerin seviyesini azaltabilecek engellerden biridir. Sergiler (fuarlar) size beceri ve ekstra bilgi sağlayabilir; Bu ifadenin aritmetik ortalaması 1.7500 ve standart sapması 0.7945'dir. Bu sonuçlar ifadenin orta düzeyde onaylandığını ve katılımcılar arasında yakınsama olmadığını göstermektedir.

5.18. Soru 16

16. Çiftçilerin yaşlarının yeni yayım bilgisini anlama yeteneğini etkilediğini düşünüyor musunuz; İfadenin aritmetik ortalamanın sonucu (0.733) incelendiğinde ankete katılanlardan bazıları ifadeye katılırken diğerleri de katılmamıştır ve ayrıca standart sapmanın 1.039 olması katılımcılar arasında uyuşma olduğunun kanıtıdır.

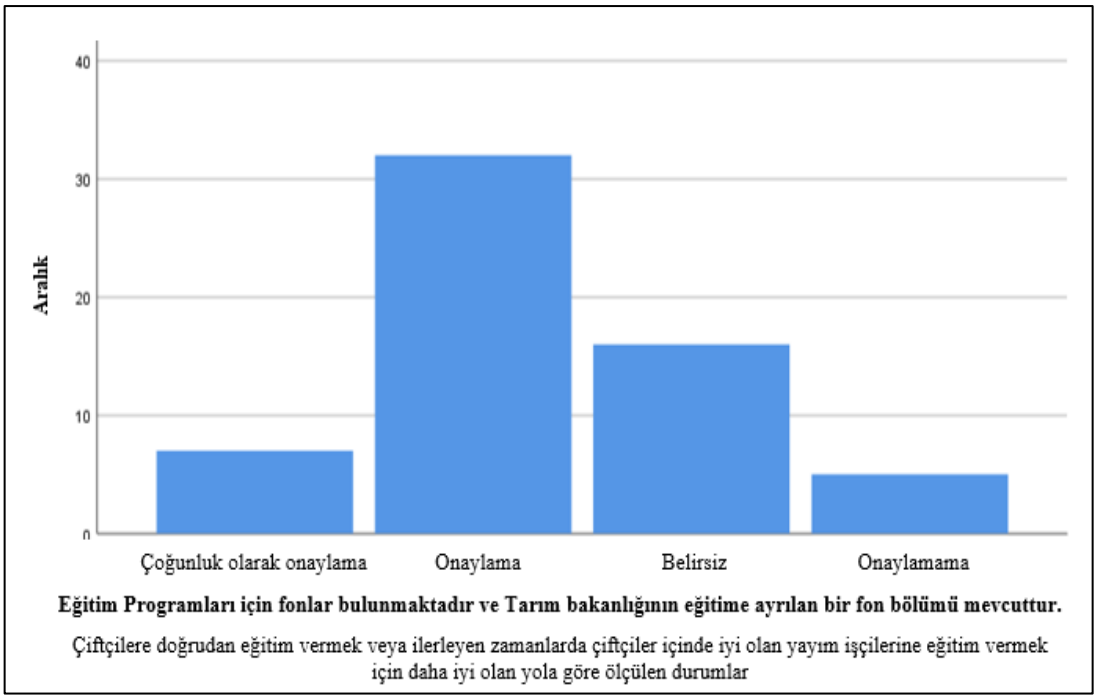
5.19. Soru 17

17. Çiftçilerin eğitim düzeyinin, yayım notlarını anlamada rol oynadığını düşünüyor musunuz. Ankete katılanlar 1.7000 aritmetik ortalama ile orta düzeyde bu ifadeye katılmaktadırlar ve standart sapma .69624'tür.

Tablo 5.18. *Tanımlayıcı istatistikler 5*

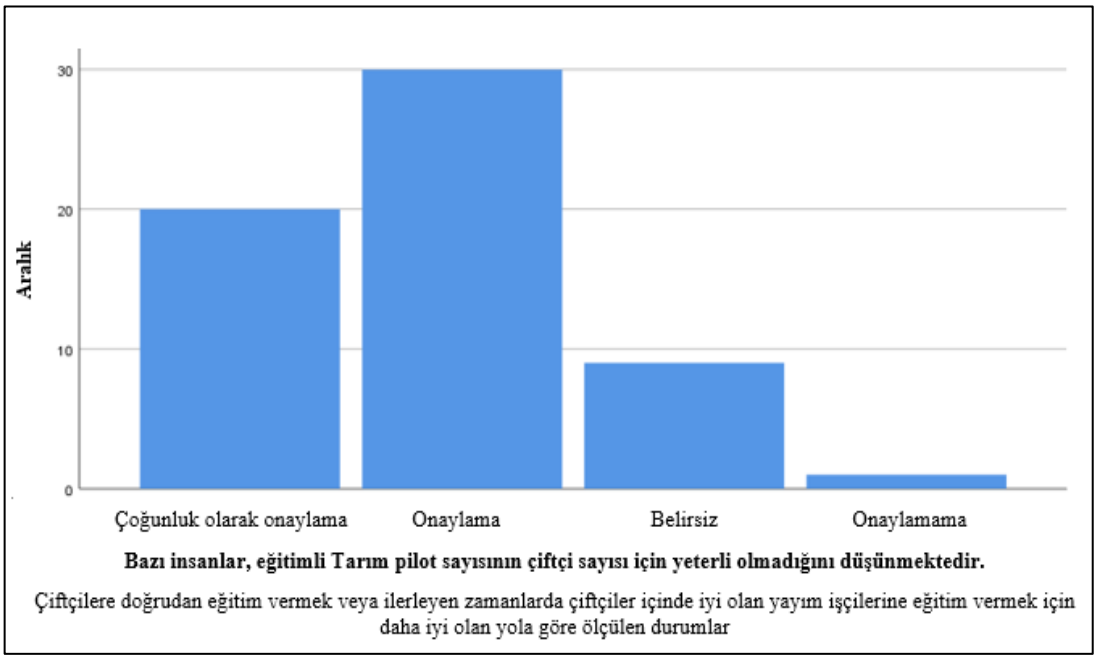
Tanımlayıcı İstatistikler			
	N	Ortalama	Std. Sapma
17. Eğitim programları için fonlar vardır ve eğitim için Tarım Bakanlığı fonunun bir kısmını ayırmaktadır.	60	2,3167	,79173
18. Bazı insanlar eğitimli tarımsal rehber sayısının çiftçi sayısı için yeterli olmadığını düşünüyor.	60	1,8500	,73242
19. Yayım programlarını açık ve ileri eğitim kurslarına göre düzenleyen Tarımsal Planlamanın rolünün olmaması, toplumun ihtiyaçlarını etkilemektedir.	60	1,6167	,64022
20. Bazı insanlar, standartlaştırılmış sulama kurslarına çiftçilerin katılımı olmaksızın eğitim kurslarının uygulanmasının, güncel sulama tekniklerinin benimsenmesine olumsuz etki edebileceğini düşünmektedir.	60	1,9333	,91812
21. Makine ve ekipman kullanımı konusunda rehber tarafından verilen eğitim üretken tarım personelini açığını kapatabilir.	60	2,0000	,88298
	60	9,7167	1,82350

Çubuk Grafiği

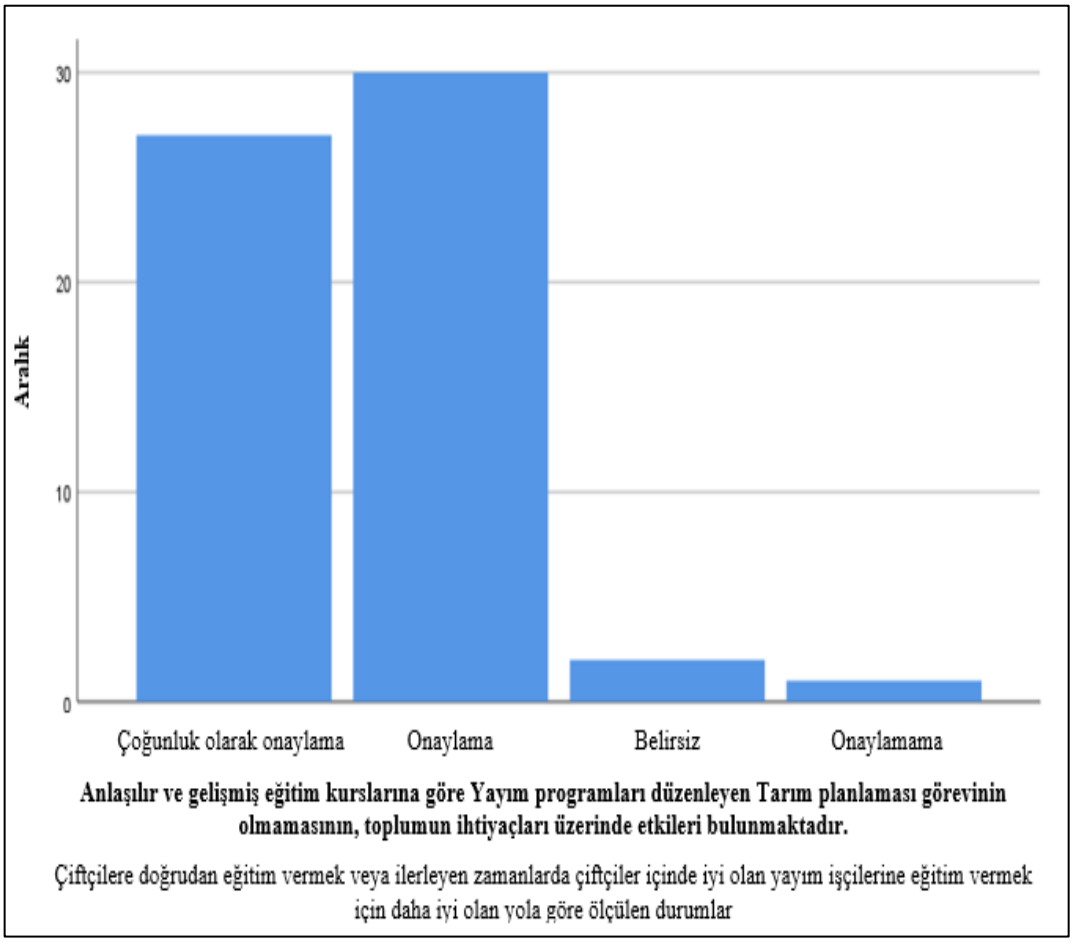
5.20. Soru 18

18. Eğitim programları için fonlar vardır ve eğitim için Tarım Bakanlığı fonunun bir kısmını ayırmaktadır Sonuçlar aritmetik ortalamanın 2.3167 ve standart sapmanın 0.7917 olduğunu göstermektedir.

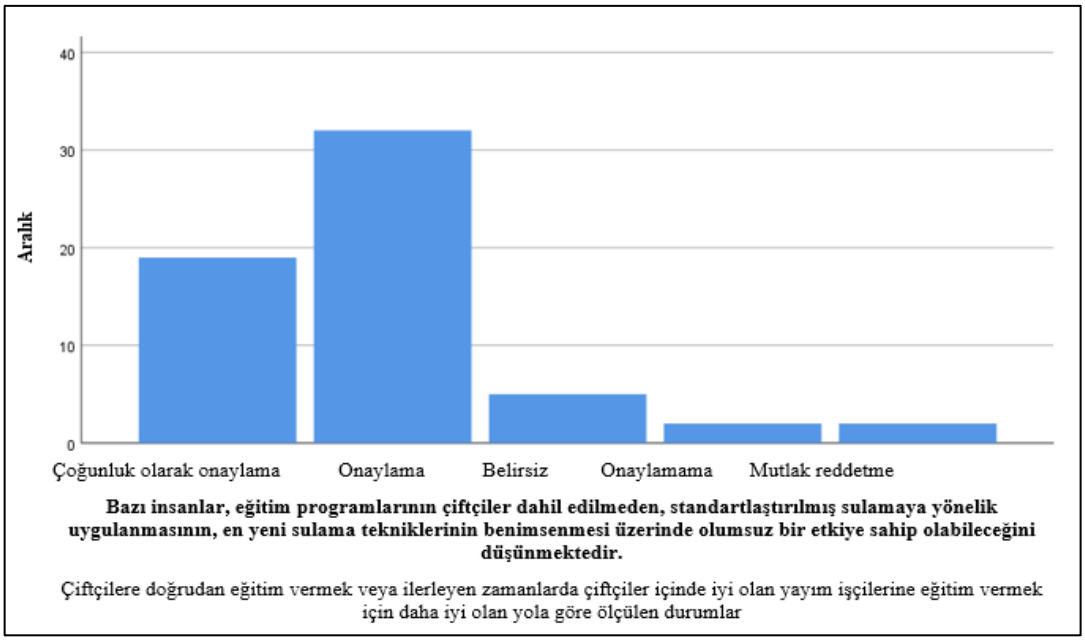
5.21. Soru 19

19. Bazı insanlar eğitimli tarımsal rehber sayısının çiftçi sayısı için yeterli olmadığını düşünüyor; Bu ifadenin aritmetik ortalaması 1.8500 ve standart sapması 0.7324'dür. Böylece ifadenin onaylanmadığı ve katılımcılar arasında yakınsama olmadığını söylenebilir

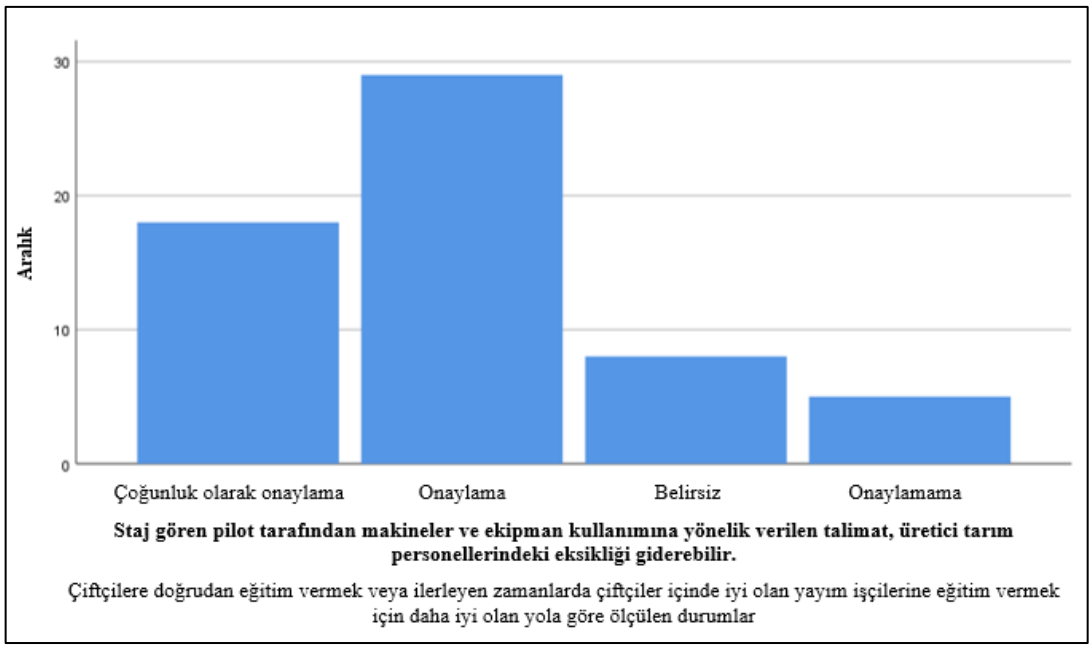
5.22. Soru 20

20. Yayım programlarını açık ve ileri eğitim kurslarına göre düzenleyen Tarımsal Planlamanın rolünün olmaması, toplumun ihtiyaçlarını etkilemektedir; Bu ifadenin aritmetik ortalaması 1.6167 ve standart sapması 0.640'dır. Buna göre katılımcılar arasında bir yakınsama olmadığı sonucuna varıabilir.

5.23. Soru 21

21. Bazı insanlar, standartlaştırılmış sulama kurslarına çiftçilerin katılımı olmaksızın eğitim kurslarının uygulanmasının, güncel sulama tekniklerinin benimsenmesine olumsuz etki edebileceğini düşünmektedir; Elde edilen sonuçlara göre 1.9333 aritmetik ortalama bu ifadenin onaylandığını ve 0.91812 standart sapma oranının katılımcılar arasında bir yakınsama olduğunu sonuçları çıkarılabilir.

5.24. Soru 22

22. Makine ve ekipman kullanımı konusunda rehber tarafından verilen eğitim üretken tarım personelini açığını kapatabilir. Anketin bu ifadesindeki aritmetik ortalama, yüksek bir değere ulaşmıştır (2,000). Bu sonuç katılımcıların bu ifadeye toplam onayını gösterir. Standart sapmanın (0.88298) ulaştığı noktalar da bir konsensüse işaret etmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Eğitim ve insan kaynakları geliştirme programcıları T-Testinin yapıldığı istatistiksel analiz sonuçlarına dayalı olarak tarımsal yayımın verimliliğinin artırılmasına katkıda bulunmamıştır (burada hipotez ortalaması 17.5 ve gerçek ortalama 10.65 iken standart sapma 2.53'tür). Halihazırda mevcut olan eğitim programcılarının seviyesi, tarımsal yayım eğitim sürecinin amaçları ve ilkeleri ile orantılı değildir. Tek grup T testi hipotez ortalaması(27.5) ile gerçek ortalamanın (18.53) arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılmış (standart sapma 3.82) ve sonuçlar mevcut eğitim programının tarımsal yayım eğitim süreci ilkelerine uymadığını ortaya koymuştur.

Eğitim ve insan kaynakları gelişimi, tarımsal yayımın gerçek performansını ve eğitim programcılarının sunumunu da yansıtmalıdır. Dolayısıyla, tek grup T test sonuçları hipotez ortalaması (15) ve gerçek ortalama (9.72) karşılaştırmış (standart sapma 1.86723) ve bunun sonucunda mevcut tarımsal yayım, eğitim ve insankaynaklaı gelişiminin etkili olmadığı ortaya çıkmıştır.

Eğitim programcılarının ve insan kaynakları gelişiminin yer aldığı anket analizinin ana sonuçları, tarımsal yayımın verimliliğini artırmaktadır. Mevcut eğitim programcılarının seviyesi, danışmanın eğitim sürecinin amaç ve ilkelerini uzatmada karşıladığı düzeydir.

Sonuçlar ayrıca aşağıdaki noktalarla sonuçlandı:

1. Tanouhi modeli, en yüksek düzeyde eğitim sürecinin içinde olmak ve almak için eğitim yöntemlerinin daha önceki eğitim faktörlerinin eklediğiniz kişinin eğitiminde geliştirilmiştir.
2. Uygulama, planlama ve tarımsal büyüme programlarındaki araştırmacı tarafından tasarlanan model Leagans, William & Barahan ve Powers, Matthews, Bradfield, Besson, Maunder ve Tanoubi gibi alanların bulunduğu bilim insanlarına bağlıdır.

6.2. Öneriler

Bulgular, Libya'da tarımsal verimliliğin artırılması için Libya'da tarımsal yayımın etkinliği ve verimliliği konusundaki eğitimin etkisine ilişkin bir takım önemli sonuçları ve önerileri yansıtmaktatır. Araştırma sonuçları ve objektif değerlendirmesi sonucunda araştırmacı Libya'daki tarımsal üretimin miktarını ve kalitesini artırmak için bazı öneriler ve tavsiyelerde bulunmaktadır:

Eğitim ilkesi üst yönetim tarafından benimsenmelidir.

1. Tarım Bakanlığı, Tarımsal Yayım ve İşbirliği İdaresine bütçe ayırmalıdır.
2. Tüm tarımsal rehberlerin, köylülerin düşüncelerini değiştirmeyi amaçlaması ya da köylülerin modern tarım tekniklerini kullanmak üzere eğitilmesi gerekmektedir.
3. Uygulanacak plan ve stratejilerin geliştirilmesi için özel bir eğitim bölümünün oluşturulmasının önemi vurgulanmalı ve bu planların niteliksel ilkelere dayanarak uygulanması takip edilmelidir.
4. İlerici uygulamalar gerçekleştirilmelidir.
5. Tarımsal yayım kavramı tanıtılmalı ve bu konuda gerekli farkındalık ve inanç sağlanmalıdır.
6. En yüksek verimlilik düzeyine ulaşılması ve çevrenin korunmasının her türlü biçimini göz önünde bulundurarak, çiftçileri, en modern yöntemleri ve bilimsel araçları kullanarak marjinal tarım yöntemleri konusunda eğitme ve yönlendirmeyi amaçlayan tarımsal yayım programlarına önem verilmelidir.
7. Eğitim düzeyini yükseltmek için pratik, iyi hedeflenmiş, gerçekçi ve uygulanabilir bilimsel ilkelere dayalı bir politikanın gelişimini dikkate alınmalıdır.
8. Tarımsal plan ve stratejiler oluşturacak tarım mevzuatının değiştirilmeli ve geliştirilmelidir.
9. Tercih edilen modern eğitim yöntemini kullanma çağrısında bulunulmalıdır.
10. Çalışma, bu alandaki bölgesel ve uluslararası işbirliğine olan ihtiyaca işaret etmektedir ve bu işbirliği, bize bu alanda öncülük etmiş olan devletlerin çabalarını ve kullanımını güçlendirmeyi amaçlamalıdır.

11. Belirlenen hedeflere ulaşmada elde ettikleri başarı derecesini belirlemek için zaman zaman uygulanan programlar değerlendirilmelidir.
12. Tarımsal araştırma ile tarım alanındaki bilimsel araştırma merkezleri ve çiftlikleri arasındaki karşılıklı ilişki güçlendirilmeli, böylece en son araştırmaları sahada uygulama yapabilmesi için çiftçiye basitleştirerek aktarmalı ve karşılaşılan zorlukların çözümünde çiftçilere yardım edilmelidir.
13. Tarım eğitim programlarının bir taraftan, orta ve yüksek tarım enstitüleri/yüksekokulları ile, diğer taraftan da bilimsel araştırma merkezleri ile ilişkilendirilmesi diğer yönden de Eğitim ve öğretim hattının birbirine paralel hayata geçirilebilmesi için Tarım bakanlığında ki Tarım eğitim/yönlendirme birimiyle ilişkilendirilmesi.
14. Köylünün eğitilmesi, verilecek bilgilerin basite indirgenerek tarım eğitmenleri tarafından gerçekleştirilmesi gerekir.

6.3. Gelecek Araştırma ve Çalışmalar için Öneriler

Mevcut çalışmanın ışığında araştırmacı, gelecekte ele alınması gereken ya da daha fazla araştırmaya ve çalışmaya ihtiyaç duyan bazı yönlerin ve konuların bulunduğunu tespit etmiştir.

Şu tarz çalışmalar yapılmalıdır:

1. Tarımsal üretimdeki kayıpları azaltmak ve böylece gayri safi yurtiçi hasılada (GSYİH) genel bir artış sağlamak için tarımsal eğitim ve yayım alanında benzer çalışmalar yapılmalıdır.
2. Tarımsal üretimin kötü ve az miktarda olmasından sorumlu olan tarımsal yayım ilgili eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi için bir çalışma yapılmalıdır.
3. Libya'daki en önemli ihtiyaçları tespit etmek ve gelişmiş ülkelerdeki politikaları bilimsel olarak bilgilendirilmiş bir şekilde yürütmek ve formüle etmek için deneyimlerden faydalanmak üzere daha fazla alan araştırması yapılmalıdır.
4. Yayım, çiftçilik ve tarımsal bilimsel araştırma merkezleri arasındaki karşılıklı ilişki üzerine, özellikle de bu ilişkinin modern tarım tekniklerinin aktarımı ve uygulanmasındaki önemi üzerine bir çalışma yürütülmelidir.

- Eğitim ve insan kaynakları gelişim programlarının olduğu anket analizinin asıl sonuçları, tarımsal büyümenin etkililiğini arttırmıştır. Eğitimin kazanımlarına ve ilkelerine sahip danışmanın olduğu var olan eğitim programlarının düzeyi tarımsal büyümede ilerler.
- Çiftçilere yönelik eğitim programı, çiftçiler ve tarım ile ilgilenen kişiler arasında büyük bir güven veriyor olmalıdır.
- Eğitim programlarına gerçekten ihtiyaç duyan çiftçiler, katılmalıdır. Hükümet, tarım bakanlığında tarımsal büyüme bölümünü güçlendirmelidir.
- Hükümet, eğitimlerinde tarımsal çözümlere daha fazla önem vermelidir.

Son olarak, araştırmacı, bu zengin ve önemli konunun tüm gerekliliklerini yerine getirdiğini iddia etmemektedir, ancak ektiği tohumların verimli olacağına ve bu alanda daha kapsamlı çalışmalar yapılacağına inanarak yaptıklarından memnundur ve emeğiyle gurur duymaktadır.

KAYNAKLAR

Abbas Abdul Mohsen Al Khafaji, Faisal Muftah Shalluf, (1990), Agricultural Extension in Libya and ways to develop it, (Elbeyda, Omar Al-Mukhtar University), p, p. 94-95.

Abbas Abdul Mohsen Al Khafaji (1990), Agricultural Extension between philosophy and practice, (Tripoli, Fatih universities Complex), p. 56.

Abbas Abdul Mohsen Al Khafaji, (1983), Agricultural Extension (translation), (Basra, Faculty of Agriculture-Basra), p.

Addison Maunder, Agricultural Extension A Reference Mannual ,F.A.O.,Roma 1973

Ahmad Shukri Rimawi, Hammad Hassan Juma, Khaldoun Abdul Latif Subaihi (1995), Introduction to Agricultural Extension, (Amman - Jordan)

Aibrech,Ha,(1989),vol,1,Basic concepts and methods, Rural Development Series Agricultural Extension ,F.R.Garmny.pp,42-47.

Aktaş. Y.1976. Irrigation region in the south of Turkey in the lower Seyhan Plain project of agricultural publications (Ç.E.S.) Organizing and working method. – An attempt to achieve significant factors in effect, 243s. Hohenheim University/Germany.

Aktaş. Y. (1985). institutes villages in Turkey a model for peasant Education in developing countries Quarter journal ,International Agricultural , pp 369-389.

Aktaş. Y. (2016). Agriculture in Turkey and the current and future status of agricultural association Cooperatives,pp34-36,kastamonu

Alah Ali Saleh Fadlallah, (2001), environmental pollution and its impact on agricultural and economic development, (Assiut, Assiut Journal of Environmental Organziation for Studies - No. 20, p. 72.

Aloftay, B. (1989). *Agricultural Extension between Theory and Application.* Tripoli, Libya: Fateh University.

Alter (1998) Scientific Research Methods (Faculty of Education Fatih universities, Tripoli, Libya).

Anders, H. C. the coopertive Extension Service. Printice Hall. n/y., 1960.

Catherine Laurent , Marianne Cerf & Pierre Labarthe ,(2017) Agricultural Extension Services and Market Regulation: Learning from a Comparison of Six EU Countries.

Everett M. Rogers, F. Floyd Shoemaker. 1971. Communication A Cross-cultural. Approach. 2.Ed. The free press.

Food and Agriculture Organization, (1975), Training for Agriculture and Rural Development, Education Training, PP.23-31.

General People"s Committee for Agriculture. (1978). *THe achievements of the Agricultural Research Centre.* Tripoli, Libya: General People"s Committee for Agriculture.

Hamblin K, A. c., Evaluation and Control of Training Mc.Grow Hill book co. n. y. 1974.

Heshmati, S. and Kumbhakar, S.C. 1997. Estimation of technical efficiency in Swedish crop farms: A pseudo panel data approach. Journal of Agricultural Economics 48: 22-37.

Journal of Agricultural Education and Extension Volume 12, 2006 - Issue 1

Jadalla. A. E. Omar, 2Abu Hassan Abubakar, (2012) The impact of mechanism on Agricultural Extension management in eastern Libya toward reorganization for sustainable Agricultural development faculty of Agriculture Economics, University Omar Al-Mukhtar, Al- Beida Libya.

Jamias, S.B., Quizon, J.B., & Rola, A,C. (2002, Spring). Do farmer field school graduates retain and share what they learn? An investigation in Iloilo, Philippines. Journal of International Agricultural and Extension Education. 9,(1). p.65-76.

John Adjei 1976. Organisation und Arbeitsweise der Projetbezogenen landwirtschaftichen Beratung (CES) im Bewaesserungsgebiet der unteren Seyhan Ebene in der Südtürkei-Ein Versuch zur Ermittlung efffizienzrelevanter factoring en. 243s. Hohenheim University

John Leary and Zane .,(2006),. Trends and Challenges of eLearning in National and International Agricultural Development. International Journal of Education and Development UMBC, USA

Khafaji.A., & Shalluf .F,(1990)Agricultural Extension in Libya and ways of its development, the University of Omar Mukhtar, Albida, Libya: The Arab Organization for Development. (1975). *Study of a comprehensive survey of agricultural extension services in the Arab countries.* Khartoum, Sudan: The Arab Organization for Development .

Kelsey , L.D &Hearn ,C, Cooperative Extension Work 3rd, Comstock publishing Associates ,1 Thaca , New York , 1963

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities .Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.

Laminlrbah, S. (1996). *Profiles in favour of the Security: Food security dimensions and its determinants and ways to achieve, Part III.* Tripoli, Libya: The National Commission For Science.

Lippert, R.M. & Plank, C.O. (1999). Response to a first time use of internet in-service training by agricultural extension agents. The Journal of Natural Resource and Life Science Education. 28,. p.53-56.

Moayyed Safa al-Din, (1991), the indicative program planning, (MOSUL House of Wisdom for printing and publishing), p, p. 54-55.

Mohammad Omar Tnobi, (1998), a reference Agricultural Extension, (Beirut Arab Renaissance Publishing House Publishing), p. 57.

Mustafa Hadi al-Saadi, (2007), evaluating the efficiency and effectiveness of agricultural extension services in Libya, (Altakotait- Institute of Agricultural

Murphy, T.H. & Terry, H. R., Jr. (1998). Opportunities and obstacles for distance education in agricultural education. Journal of Agricultural Education 39(1), p.28-36.Planning), Master Thesis unpublished.

National Information Authority Libya (2006).

Saleh Alamin Alarbah, food security dimensions and its determinants and ways to achieve, (1995), (the National Authority for scientific research- Libya), p, p. 171-227.

Sajidin Hussain , W.Heiseyc(,1994) Impacts of the training and visit extension system on farmers' knowledge and adoption of technology: Evidence from Pakistan Agricultural Economics Volume 10, Issue 1, January 1994, Pages 39-47

Sanders, H. C.and others , the cooperative Extension service , New York Prentice - Hall,Inc .1969,

Sark, A. O., & Ammeter, A. S. (2002). *Scientific Methods and Research Techniques: The First Edition.* Tripoli, Libya: Tripoli Open University

Suha Abbas (2016) impact of the administrative system on the efficiency of the agricultural extension system in Khartoum State (Faculty of Agriculture-

Technology choices and Employment generation by Multinational Enterprises in Developing Countries Interational labour Office ,Genevia ,1984

Technological change and Manpower in Centrally planned Ecomomy Ineternational labour office ,Geneva 1966

The Ministry of Agriculture and Agrarian Reform. (1972). The Agriculture Extension. *The Commission to Study Agricultural Extension Report Problems*.

Van den ban, A. Wageningen, N.(2003). Funding and Delivering Agricultural Extension in India Rasheed Sulaiman. Journal of International Agricultural andThe General Information Authority (2006), final results of the 2006 general population census (Tripoli-Libya).

Von Blanckenburg, P., 1982: The Training and Visit System in Agricultural Extension. A Review of First Experiences. In: Quarterly Journ. Of Agriculture, Vol. 21, No. 1, PP. 6-25.

W. Jurgen, (1993), participatory development of agricultural innovation proceed and methods of on-farm research, Rossdorf.Republic Federal Germany.

Zaki Hassan Allela and Samir Abdel Adim Otman, (1987), Principles of Agricultural Extension, (Mosul, Faculty of Agriculture), p. 11.

EKLER

EK 1. **Çalışanlara Yönelik Tarımsal Yayım Anketi Libya'da Tarımsal Yayımım Verimliliği ve Etkinliğine İlişkin Eğitimin Etkisi**

EK 2. **Hakemlere Yazılan Mektup**

EK 3. **Çalışanlara Mektup**

EK 4. **Örneklem Boyutunu Belirlemek İçin Kregici ve Morgan**

EK 1. Çalışanlara Yönelik Tarımsal Yayım Anketi Libya'da Tarımsal Yayımım Verimliliği ve Etkinliğine İlişkin Eğitimin Etkisi

Tarımsal Yayımdaki Çalışma Yeri …….

İş Kolu…… Türü……

Tarımsal Yayımdaki Çalışma Süresi…… pozisyonu ……

No	İfadeler	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Eğitmenler için eğitim programı mevcut, böylece makine ve ekipman kullanımı çiftçiler için daha kolay olmaktadır					
2	Tarımsal Yayım çalışmalarının çiftçilere verilen eğitim kurslarında uygun şekilde bilgi iletebildiğini düşünüyor musunuz?					
3	Bazı insanlar, çiftçilerin katılmadığı eğitim programlarının uygulanmasının, bu tür modern tekniklerin yayılma derecesini etkileyebileceğini düşünmektedir.					
4	İşinizi yaparken herhangi bir sorunla karşılaştığınızda, size beceri kazandırması gereken eğitim kurslarının eksikliğinden dolayı çözüm bulamadığınız oldu mu?					
5	Saha çalışmaları, çiftçileri Yayım programlarına katılmaya teşvik etmeye katkıda bulunur ve ücretsiz eğitim kursu olarak kabul edilebilir.					
6	Libyalı çiftçilerin yeni teknolojileri anlama yetenekleri hakkında ne düşünüyorsunuz?					
7	Tarımsal Yayım personeli için eğitim programları ve eğitim planı bulunmaktadır.					
8	Eğitim genel ve uzmanlık eğitim kurslarını içerir.					
9	Bilimsel araştırmacıları almak için Tarımsal araştırma merkezi ve Tarımsal Yayım yöneticisi ile işbirliği içinde bir makam var.					
10	Tarımsal araştırma merkezlerinin en son Tarım Teknolojilerini Tarımsal Yayıma aktarması gerekiyor.					
11	Tarımsal Yayımın, bilimsel araştırmaları basitleştirmesi ve daha sonra çiftçilere sorunsuz bir şekilde sunması gerekiyor.					
12	Nitelikli ve eğitimli yayım personelinin eksikliği, tarımsal ürünün seviyesini azaltabilecek engellerden biridir. Fuarlar (sergiler) size beceri ve ekstra bilgi sağlayabilir.					
13	Bilimsel tarım merkezi, tarımsal eğitmenlerin çiftçilerin karşılaştıkları saha sorunlarına çözüm bulma konusunda danıştığı en önemli tesislerdir.					
14	Görsel-işitsel medya yoluyla sürekli olarak programların hazırlanması, çiftçi için eğitim kursları olarak değerlendirilebilir.					

Çalışanlara Yönelik Tarımsal Yayım Anketi

EK 1. Devam

NO	İfadeler	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyor
15	Çiftçilerin yaşlarının yeni yayım bilgilerini anlama yeteneğini etkilediğini düşünüyor musunuz?					
16	Çiftçileri doğrudan eğitmek mi yoksa daha sonra çiftçiyi eğitecek yayım uzmanlarını eğitmek mi daha iyidir?					
17	Eğitim programları için fonlar vardır ve Tarım Bakanlığı eğitim ayrı bir fon ayırmaktadır.					
18	Bazı insanlar eğitimli tarımsal eğitmenlerin sayısının çiftçi sayısı için yeterli olmadığını düşünüyor.					
19	Yayım programlarını açık ve ileri eğitim kurslarına göre düzenleyen Tarımsal Planlamanın rolünün eksikliği, toplumun ihtiyaçlarını etkilemektedir.					
20	Bazı insanlar, standartlaştırılmış sulama etrafında çiftçilerin katılımı olmaksızın eğitim kurslarının uygulanmasının, güncel sulama tekniklerinin benimsenmesiyle ilgili Olumsuz Etkiye sahip olabileceğini düşünmektedir.					
21	Makine ve ekipman kullanımı konusundaki eğitimler eğitici tarafından verilir ve üretken tarım personelini açığını kapatabilir.					
22	Çiftçilerin eğitim düzeyinin iş notlarını anlamada rol oynadığını düşünüyor musunuz?					

EK 2. Hakemlere Yazılan Mektup

Saygıdeğer Profesör ……..

Allahın rahmeti ve merhameti üzerinize olsun,

Bu çalışma, eğitimin Libya'daki tarımsal yayımın verimliliği ve etkinliği üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla Kastamonu Üniversitesinden tarımsal planlama alanında uzman Prof. Dr. Yaşar AKTAŞ'ın danışmanlığında yürütülmektedir.

Bu alandaki uzmanlardan biri olarak, pratik deneyiminizden faydalanmak amacıyla

ankette kullanılacak olan ifadeler hakkında görüş, düzeltme ve diğer her türlü katkılarınızı beklemekteyim. Yaptığınız katkılar anketin son halini almasına katkıda bulunacaktır.

Değerli katkılarınız ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

En derin saygılarımla,

Araştırmacı,

Saad Saad Faraj Maddy

EK 3. Çalışanlara Mektup

Sayın Bay/Bayan……..

Merhaba,

Eğitimin Libya'daki tarımsal yayımın etkinliği ve verimliliği üzerindeki etkisini ortaya çıkarmak amacıyla, mikro-izin derecesinin gerekleri dahilinde, Doktora çalışması olarak bir saha çalışması yürütmeyi amaçlamaktayım.

Tarım sektöründeki en temel ve hedeflenen gruplardan biri olmanız nedeniyle Libya'da tarımsal verimliliğin artırılması amacına hizmet edecek bu mektubun ekinde yer alan anket formunu doldurmanızı rica ediyoruz.

Kişisel bakış açınızı ifade etmek adına net ve dürüst olmanız beklenmektedir.

Vereceğiniz bilgiler ve verilerin sadece bilimsel araştırmalar için kullanılacağını ve kesinlikle gizli kalacağını ve cevaplarınızın hedeflere ulaşmak için doğru olması gerektiğini unutmayın.

Samimiyetiniz ve değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, ortaya çıkacak faydalarda payınız olacağını bilmenizi isterim.

Allahın rahmeti bereketi üzerinize olsun.

Araştırmacı

Saad Saad Faraj Madi

EK 4. Örneklem Boyutunu Belirlemek İçin Kregici ve Morgan

Örneklemin belirlenmesi

Evrenin büyüklüğü ve araştırmacının tolere etmeye istekli olduğu hata miktarı, örneklemin büyüklüğünü belirleyen unsurlardır. Aşağıdaki tablo, araştırmacının, tüm popülasyonun araştırılması halinde sonuçların ne olacağı konusunda 5 puanlık bir noktaya gelmek istediği durumlar için geliştirilmiştir. Daha esnek bir yaklaşım, tercihlerinizi girmenizi sağlayan bir örnek boyutu hesaplayıcısı kullanmaktır.

Verilen Bir Sınırlı Nüfustan Rastgele Seçilmiş Örneklemin Gerekli Boyutunu Belirleme Tablosu

Nüfus	Örneklem		Nüfus	Örneklem		Nüfus	Örneklem
10	10		220	140		1200	291
15	14		230	144		1300	297
20	19		240	148		1400	302
25	24		250	152		1500	306
30	28		260	155		1600	310
35	32		270	159		1700	313
40	36		280	162		1800	317
45	40		290	165		1900	320
50	44		300	169		2000	322
55	48		320	175		2200	327
60	52		340	181		2400	331
65	56		360	186		2600	335
70	59		380	191		2800	338
75	63		400	196		3000	341
80	66		420	201		3500	346
85	70		440	205		4000	351
90	73		460	210		4500	354
95	76		480	214		5000	357
100	80		500	217		6000	361
110	86		550	226		7000	364
120	92		600	234		8000	367
130	97		650	242		9000	368
140	103		700	248		10 000	370
150	108		750	254		15 000	375
160	113		800	260		20 000	377
170	118		850	265		30 000	379
180	123		900	269		40 000	380
190	127		950	274		50 000	381
200	132		1000	278		75 000	382
210	136		1100	285		1 000 000	384
Nüfus	**Örneklem**		**Nüfus**	**Örneklem**		**Nüfus**	**Örneklem**

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Araştırma faaliyetleri için örneklem büyüklüğünün belirlenmesi.*Educational and Psychological Measurement, 30,* 607-610.

Neag School of Education – University of Connecticut
del.siegle@uconn.edu
www.delsiegle.com

ÖZGEÇMİŞ

İsim, Soy isim : Saad. S. Faraj MADI

Doğum Tarihi ve Yeri : 01.01.1962 Ben Gsher-Libya

Medeni Hali : Evli

Yabancı dil : İngilizce

E-mail : saadmadi12@yahoo.com

Eğitim

Lise : Ben Gsher

Lisans : Ziraat Mühendisliği Ana bilim dalında Zirai Bilimler Lisans Derecesi 1987

Yüksek Lisans : Tripoli Planlama Enstitüsü, Tarımsal planlama Bilim Yüksek Lisansı (2008)

Stajlar

- Tarım makineleri Yönetim Sarer Projesinde eğitim kursu (1988).
- Hamburg Almanya tarım pompaları ve Şalter kutularının bakımı üzerine eğitim kursu (1990).
- Bilgisayar ICDL için uluslararası sürücü kursu (2007).
- Yüksek öğrenim Kalitesi alanında eğitim kursu (2009).
- İnsani gelişim alanında eğitim kursu (2011).
- Eğitmen Kursu (TOT) Kanada İnsani Gelişim Merkezi (2011).

İş Deneyimi

- Abu Chiba Üretim Projesi atölye ve Hareket bölümü müdürü (1988).
- Libyan Romanian Şirketinde atölye ve Hareket bölümü müdürü (1991).
- Sahl al-Jafr Ziraat Saha atölye ve Hareket bölümü müdürü (1993).
- Sahel al-Jafr Zirai Saha atölye ve Hareket bölümü müdürü (1998).
- Üniversite Fen bilimleri Fakültesi, idari ve mali işler müdürü (2007).
- Zeitouna Üniversitesi Fen bilimleri Fakültesi Dekanlık Müdürü (2009).

- Tarımsal Ekonomi Bölümü, Zirai Bilimler Fakültesi, Eğitmenler Kadrosu Üyesi (2010).
- Al-Zaytonah, Fen bilimleri Fakültesi, Eğitmenler Bölümü Başkanı (2011).
- Zeitouna Üniversitesi, Fen bilimleri Fakültesi, Zirai Bilimler ana bilim dalı Başkanı (2012).
- Madi. S & Aktaş Y, Kastamonu Üniversitesi, Tarımsal Yayım Zirai Araştırma Merkezleri ve Çiftçiler arasındaki Karşıtlık İlişkisi, Araştırma Yayın Dergileri, Sayı. 5, Baskı 2, ss: (54-61), Ay: Nisan-Haziran (2017) Hindistan.
- Madi. S, Kastamonu Üniversitesi & Olgun. Y, İzmir Üniversitesi, Çevrenin Kirlilikten Korunması için Tarımsal Yayımın Oynadığı Rol, Araştırma Yayın Dergileri, Cilt. 5, Baskı 2, ss: (33-36), Ay: Nisan-Haziran 2017 Hindistan.
- Madi, S, Zaytouna Üniversitesi, Libya & Aktaş, Y, Kastamonu Üniversitesi, Türkiye & Saedi, M, Genel Hizmetler Şirketi, Janzur, Libya, Tarımsal Yayım ve Modern Tarım Teknolojisinin Aktarımında, Adaptasyonunda, Dağıtımında ve Benimsenmesindeki Rolü, Araştırma Yayın Dergileri, Cilt. 5, Baskı 4, ss: (75-81), Ay: Ekim - Aralık 2017, Hindistan.
- Madi ,S , Zaytouna, Üniversitesi, Libya & Saedi, M , Genel Hizmetler Şirketi, Janzur, Libya, Çevrenin Kirlilikten Korunması için Tarımsal Yayım İlişkisi, Azzatuna Üniversitesi, Hakemli Periyodik bilimsel Dergi, Baskı (22) Haziran 2017, ss: 107-125. Tarhunah, Libya.